

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel, den 13.1.2004
KOM(2004) 2 slutlig

2004/0001 (COD)

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV

om tjänster på den inre marknaden

(framlagt av Kommissionen)

[SEK(2004) 21]

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING	4
1. NÖDVÄNDIGHET OCH MÅL	6
2. BAKGRUND	7
3. DIREKTIVET I HUVUDDRAG	9
a) Ett ramdirektiv	9
b) En kombination av regleringsmetoder	9
c) En samordning av moderniseringsprocesserna	10
d) Ett dynamiskt tillvägagångssätt.....	11
e) En ram som underlättar tillgången till tjänster.....	13
4. FÖRBEREDANDE ARBETE	13
5. SAMSTÄMMIGHET MED GEMENSKAPENS ANDRA POLITIKOMRÅDEN..	14
6. RÄTTSLIGA ASPEKTER	18
a) Rättslig grundval och val av instrument.....	18
b) Subsidiaritetsprincipen.....	19
c) Proportionalitet.....	20
7. SÄRSKILDA FRÅGOR	20
a) Vilka verksamheter omfattar direktivet (artiklarna 2 och 4)?	20
b) Varför omfattas vissa tjänster och områden inte av direktivet (artikel 2) ?	21
c) Vad betyder “gemensam kontaktpunkt” (artikel 6)?.....	22
d) Vad är det för skillnad mellan krav som skall avskaffas (artikel 14) och krav som skall utvärderas (artikel 15) ?	22
e) Vari består det ömsesidiga utvärderingsförfarandet (artiklarna 9, 15, 30 och 41)?...	23
f) Hur skall genomförandet av artiklarna 14, 15 och 16 i direktivet förenas med kommissionens roll som fördragets väktare, särskilt när det gäller talan om fördragsbrott?	24
g) Skall krav som varken förekommer i artikel 14 eller artikel 15 betraktas som överensstämmande med den etableringsfrihet som avses i artikel 43 i fördraget?	24
h) Varför har ett avsnitt särskilt ägnats åt tjänstemottagarnas rättigheter (kapitel III avsnitt 2)?	24
i) Varför ta upp frågan om utstationering av medborgare från länder utanför gemenskapen (artikel 25)?	25

j)	Varför tillämpas principen om ursprungsland inte på vissa områden eller verksamheter (artikel 17)?.....	26
----	---	----

SAMMANFATTNING

1. Detta förslag till reformprocess är ett led i den ekonomiska reformprocess som Europeiska rådet i Lissabon inledde för att göra EU till världens mest konkurrenskraftiga och dynamiska kunskapsekonomi omkring 2010. Om detta mål skall kunna uppfyllas måste en verklig inre marknad för tjänster genomföras. Den stora potential att skapa tillväxt- och sysselsättning som finns på tjänsteområdet har hittills inte kunnat förverkligas på grund av de många hinder¹ som hämmar utvecklingen av tjänsteverksamhet på den inre marknaden. Förslaget ingår i kommissionens strategi för att avskaffa dessa hinder och tar sin utgångspunkt i rapporten om tillståndet på den inre marknaden för tjänster², där det framgår hur omfattande och allvarliga de är.
2. Målet med förslaget till direktiv är att inrätta en rättslig ram för att avskaffa hindren för tjänstetillhandahållares fria etablering och fri rörlighet för tjänster mellan medlemsstaterna och säkerställa att såväl tillhandahållare av tjänster som tjänstemottagare får den nödvändiga rättssäkerheten så att de kan utöva dessa två grundläggande rättigheter i fördraget. Förslaget omfattar ett stort antal olika ekonomiska verksamheter inom tjänstesektorn, med några undantag såsom finansiella tjänster, och gäller endast tillhandahållare av tjänster som är etablerade i en medlemsstat.
3. Följande åtgärder bör enligt förslaget vidtas för att avlägsna hindren för etableringsfriheten:
  - Åtgärder för administrativ förenkling, i synnerhet inrättande av ***gemensamma kontaktpunkter*** där tillhandahållarna av tjänsterna kan fullgöra de administrativa förfaranden som rör verksamheten och krav på att detta skall kunna göras ***på elektronisk väg***.
  - Vissa principer som skall följas i ***tillståndssystemen*** för tjänsteverksamhet, i synnerhet villkoren och förfarandena för beviljande av tillstånd.
  - ***Förbud mot vissa rättsliga krav*** av särskilt begränsande art, vilka fortfarande kan finnas i vissa medlemsstaters lagstiftning.
  - Kravet på en ***utvärdering av vissa andra rättsliga kravs förenlighet*** med de villkor som fastställs i direktivet, särskilt av om de är rimliga i förhållande till målet.
4. Följande åtgärder bör enligt förslaget vidtas för att avlägsna hindren för den fria rörligheten för tjänster:
  - ***Principen om ursprungsland***, som innebär att tillhandahållare av tjänster endast omfattas av lagen i det land där de är etablerade och att medlemsstaterna inte får införa begränsningar för tjänster som tillhandahålls av tillhandahållare i en annan medlemsstat. Denna princip gäller med förbehåll för vissa undantag,

---

¹ Meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet – En strategi för tjänster på den inre marknaden. KOM(2000) 888 slutlig av den 29 december 2000.

² Rapport från Kommissionen till rådet och Europaparlamentet – Situationen på den inre marknaden för tjänster. KOM(2002) 441 slutlig av den 30 juli 2002.

som kan vara av allmän natur, gälla under en övergångsperiod eller i individuella fall.

- **Tjänstemottagarnas rätt att använda sig av tjänster** från andra medlemsstater utan att hindras från detta av begränsande åtgärder i sitt eget land eller av diskriminerande behandling från offentliga myndigheters eller privata företags sida. När det gäller patienter preciseras i förslaget i vilka fall en medlemsstat kan kräva ett förhandstillstånd som villkor för att ersätta utgifter för vårdtjänster som tillhandahållits i en annan medlemsstat.
- Ett **stödsystem** för **tjänstemottagare** som utnyttjar tjänster som tillhandahålls av en tillhandahållare av tjänster i en annan medlemsstat.
- En reglering av fördelningen av uppgifterna mellan ursprungsmedlemsstaten och den mottagande medlemsstaten samt gällande kontrollförfaranden när **arbetstagare utstationeras** för att tillhandahålla tjänster.

5. Följande åtgärder bör enligt förslaget vidtas för att skapa det ömsesidiga förtroende mellan medlemsstaterna som krävs för att dessa hinder skall kunna avlägsnas:

- **En harmonisering** av lagstiftningarna för att säkerställa ett likvärdigt skydd av det allmänna intresset när det gäller viktiga frågor, såsom konsumentskydd, särskilt tillhandahållarnas informationsskyldighet, yrkesförsäkring, verksamhet på flera olika områden, tvistlösning och utbyte av information om tillhandahållarnas kvalitetsnivå.
- Ett **förstärkt ömsesidigt bistånd mellan de nationella myndigheterna** för att säkerställa en effektiv kontroll av tjänsteverksamhet på grundval av en tydlig rollfördelning mellan medlemstaterna och skyldighet att samarbeta.
- **Åtgärder för att främja tjänsternas kvalitet**, t.ex. frivillig certifiering av verksamheten, fastställande av kvalitetskriterier eller samarbete mellan handelskamrar och industri- och hantverksföreningar.
- Främjande av **yrkesetiska regler** som utarbetas av berörda parter på gemenskapsnivå när det gäller vissa områden, bl.a. kommersiella meddelanden från reglerade yrken.

6. För att det skall kunna få full verkan 2010 bygger förslaget på ett dynamiskt tillvägagångssätt som består i ett gradvist genomförande av vissa bestämmelser, en kompletterande harmonisering av särskilda frågor (värdetransporter, spel som bygger på insats av pengar och indrivning av skulder), en fortsatt utveckling av bestämmelserna och arbete för att upptäcka behov av nya initiativ. Dessutom föregriper förslaget inte andra gemenskapsinitiativ, oavsett om de är av lagstiftningsmässig art eller inte, på konsumentskyddsområdet.

MOTIVERING

1. NÖDVÄNDIGHET OCH MÅL

Tjänstesektorn är allestädes närvarande i den moderna ekonomin. Sammanlagt genererar tjänster nästan 70 % av BNP och sysselsättning och har en stor potential att skapa tillväxt och sysselsättning. Att denna potential kan förverkligas är den faktor som spelar störst roll i den ekonomiska reformprocess som Europeiska rådet i Lissabon inlett för att göra EU till världens mest konkurrenskraftiga och dynamiska kunskapsekonomi omkring 2010. Fram till nu har tjänstesektorns tillväxtpotential inte kunnat utnyttjas fullt ut på grund av de många hinder som hämmar utvecklingen av tjänsteverksamhet mellan medlemsstater.

I sin rapport "*Situationen på den inre marknaden för tjänster*"¹ (hädanefter "rapporten"), gick kommissionen igenom dessa hinder och drog slutsatsen att "*tio år efter vad som skulle ha varit fullbordandet av den inre marknaden måste man konstatera att det fortfarande finns en stor klyfta mellan visionen om en integrerad ekonomi i Europa och den verklighet som de europeiska medborgarna och tillhandahållarna av tjänsterna upplever*". Dessa hinder berör många olika typer av tjänster, såsom distribution, arbetsförmedling, certifiering, laboratorieverksamhet, byggverksamhet, fastighetsmäkleri, hantverk, turism, verksamhet inom reglerade yrken och drabbar särskilt små och medelstora företag, vilka dominerar på tjänsteområdet. De små och medelstora företagen avskräcks alltför ofta från att utnyttja möjligheterna på den inre marknaden eftersom de inte har möjligheter att bedöma och skydda sig mot de rättsliga risker som är förbundna med gränsöverskridande verksamhet och bemästra komplexa administrativa problem. Av rapporten och konsekvensanalysen i förslaget framgår vilka ekonomiska följder dessa störningar ger och där betonas att de bromsar den europeiska ekonomin som helhet och dess potential för tillväxt, konkurrenskraft och sysselsättningsskapande.

Dessa hinder för utvecklingen av tjänsteverksamhet mellan medlemsstaterna är påtagliga särskilt i följande två situationer:

- När tillhandahållare av tjänster från en medlemsstat vill etablera sig i en annan medlemsstat för att tillhandahålla sina tjänster där (de kan t.ex. behöva gå igenom alltför komplicerade tillståndsförfaranden, onödiga administrativa formaliteter, diskriminerande krav eller en ekonomisk prövning).
- När tillhandahållare från sin ursprungsmedlemsstat vill tillhandahålla en tjänst i en annan medlemsstat, exempelvis genom att tillfälligt bege sig dit (den berörda medlemsstaten kan t.ex. med stöd i sina lagar kräva att en tillhandahållare etablerar sig där eller beviljas tillstånd av den, eller följer medlemsstatens bestämmelser för utövande av verksamheten i fråga eller föreskriva orimligt krångliga förfaranden för utstationering av arbetstagare).

Syftet med detta förslag till direktiv är följaktligen att inrätta en rättslig ram som underlättar tillhandahållares utövande av etableringsfriheten i medlemsstaterna och fri rörlighet för tjänster mellan medlemsstaterna. Det skall avskaffa ett antal rättsliga

---

¹ KOM(2002) 441 slutlig av den 30 juli 2002.

hinder som står i vägen för genomförandet av en verklig inre marknad för tjänster och garantera tillhandahållare av tjänster och tjänstemottagare den rättssäkerhet som är nödvändig om de effektivt skall kunna utöva dessa två grundläggande friheter i fördraget.

2. BAKGRUND

Förslaget till direktiv är ett led i en politisk process som Europeiska rådet inledde 2000:

I mars 2000 antog Europeiska rådet i Lissabon ett ekonomiskt reformprogram som skulle göra Europeiska unionen till världens mest konkurrenskraftiga och dynamiska kunskapsekonomi omkring 2010. I samband med detta uppmanade stats- och regeringscheferna kommissionen och medlemsstaterna att utarbeta en strategi för hur hindren för den fria rörligheten för tjänster skall avskaffas².

Som svar på uppmaningen från toppmötet i Lissabon fastlade kommissionen *i december 2000* ”En strategi för tjänster på den inre marknaden”³, som stöddes fullt ut av medlemsstaterna⁴, Europaparlamentet⁵, Ekonomiska och sociala kommittén⁶ och Regionkommittén⁷. Syftet med strategin är att se till att blir lika lätt att tillhandahålla tjänster i hela Europeiska unionen som inom en medlemsstat. Strategin baseras framför allt på ett horisontellt tillvägagångssätt, som omfattar alla ekonomiska sektorer som berörs av tjänster och är uppdelad i två faser: först görs en genomgång av de svårigheter som står i vägen för en väl fungerande inre marknad, och därefter utarbetas lösningar som anpassats till de problem som upptäckts, bl.a. i form av en horisontell rättsakt.

I juli 2002 lade kommissionen fram rapporten ”Situationen på den inre marknaden för tjänster”, genom vilken den första fasen i strategin avslutas och en så fullständig genomgång som möjligt görs av de kvarvarande gränserna på den inre marknaden för tjänster. Dessutom analyseras vad som är gemensamt för dessa gränser och en första utvärdering av deras ekonomiska påverkan görs⁸.

---

² Ordförandeskapets slutsatser, Europeiska rådet i Lissabon, 24 mars 2000, punkt 17. Nödvändigheten av att agera på detta område betonades också vid de europeiska toppmötena i Stockholm och Barcelona 2001 och 2002.

³ Meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet – En strategi för tjänster på den inre marknaden. KOM(2000) 888 slutlig av den 29 december 2000.

⁴ Rådets 2336:e möte (inre marknaden, konsumentfrågor och turism) den 12 mars 2001, 6926/01 (pressmeddelande 103) punkt 17.

⁵ Resolution från Europaparlamentet om kommissionens meddelande “En strategi för tjänster på den inre marknaden”. A5-0310/2001 av den 4 oktober 2001.

⁶ Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om kommissionens meddelande “En strategi för tjänster på den inre marknaden” (tillägg till yttrandet); CES 1472/2001 slutlig av den 28 november 2001.

⁷ Yttrande från Regionkommittén om kommissionens meddelande “En strategi för tjänster på den inre marknaden”; CDR 134/2001 slutlig av den 27 juni 2001.

⁸ I denna rapport från kommissionen beaktas i vissa avseenden tanken i EG-fördragets tidigare artikel 100 B om en genomgång av de nationella bestämmelserna när det gäller tjänster.

I november 2002 erkände rådet i sina slutsatser om kommissionens rapport⁹ att ”det fortfarande ett decennium efter det planerade fullbordandet av den inre marknaden återstår mycket arbete för att förverkliga den inre marknaden för tjänster” och framhöll att ”mycket hög politisk prioritet bör ges undanröjandet av såväl rättsliga som icke-rättsliga hinder för tjänster på den inre marknaden som en del av det övergripande mål som fastställdes av Europeiska rådet i Lissabon att göra Europeiska unionen till världens mest dynamiska och konkurrenskraftiga ekonomi senast 2010”. Rådet uppmanade kommissionen att påskynda arbetet med de initiativ som planeras för strategins andra fas, särskilt när det gäller rättsakten.

I februari 2003 välkomnade även Europaparlamentet kommissionens rapport och underströk att det ”insisterar på att rådskonstellationen för konkurrenskraft bekräftar att medlemsstaternas stöder principerna om ursprungsland och ömsesidigt erkännande, som en nödvändig och grundläggande basis för förverkligandet av den inre marknaden för varor och tjänster”¹⁰. Avslutningsvis sade parlamentet att det ”välkomnar förslagen om ett horisontellt instrument för att säkra den fria rörligheten för tjänster i form av ömsesidigt erkännande, i högsta möjliga mån genom automatiskt erkännande, administrativt samarbete och, där det är absolut nödvändigt, harmonisering”¹¹.

För att stärka den ekonomiska dimensionen i Lissabonstrategin återopade sig Europeiska rådet vid sitt vårmöte **i mars 2003** på förstärkningen av den horisontella roll rådet (konkurrens) spelar för att förbättra konkurrensen och tillväxten inom ramen för en integrerad strategi som kommissionen skall utarbeta. Förverkligandet av en tydlig och balanserad rättslig ram som främjar den fria rörligheten för tjänster på den inre marknaden är en av de åtgärder som krävs om målen i den nya, integrerade strategin för konkurrensen skall kunna uppnås.

I maj 2003 meddelade kommissionen i sin ”Strategin för den inre marknaden”¹², att den ”kommer att lägga fram ett förslag till direktiv om tjänster på den inre marknaden före utgången av 2003. Detta direktiv kommer att fastställa en klar och balanserad rättslig ram i syfte att underlätta villkoren för etablering och gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster. Det kommer att grundas på en kombination av ömsesidigt erkännande, administrativt samarbete, harmonisering där det är absolut nödvändigt och främjande av europeiska yrkesetiska regler”.

I oktober 2003 utpekade Europeiska rådet den inre marknaden som ett av de viktigaste områdena när det gäller att förbättra den europeiska ekonomins konkurrenskraft och skapa gynnsamma villkor för tillväxt och sysselsättning. Därför uppmanar det kommissionen att ”lägga fram eventuella ytterligare förslag som krävs för att fullborda den inre marknaden och utnyttja dess potential till fullo, för att

---

⁹ Slutsatser om hinder på den inre marknaden för tillhandahållande av tjänster vid rådets 2462:a möte (Konkurrenskraft [inre marknaden, industri, forskning]). Bryssel den 14 november 2002 13839/02 (Pressmeddelande 344).

¹⁰ Resolution från Europaparlamentet av den 13 februari 2003 om kommissionens meddelande till rådet, Europaparlamentet, Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén: Översyn av strategin för den inre marknaden 2002 - Att uppfylla löftena (KOM(2002) 171 - C5-0283/2002 - 2002/2143(COS)). A5-0026/2003; punkt 35.

¹¹ Punkt 36.

¹² Kommissionens meddelande till rådet, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och regionkommittén ”Strategin för den inre marknaden - Prioriteringar för 2003-2006”, KOM(2003) 238 slutlig av den 7 maj 2003.

*stimulera företagandan och skapa en verklig inre marknad för tjänster, med vederbörligt beaktande av behovet att säkerställa försörjning och handel med tjänster av allmänt intresse.*¹³“

3. DIREKTIVET I HUVUDDRAG

a) Ett ramdirektiv

Genom direktivet fastställs en allmän rättslig ram som utan undantag kan tillämpas på all ekonomisk verksamhet inom tjänstesektorn. Som förklaras i rapporten¹⁴ kan detta övergripande tillvägagångssätt motiveras med att de juridiska hinder som står i vägen för genomförandet av en verklig inre marknad för tjänster ofta berör ett stort antal olika verksamhetsområden och har många drag gemensamt.

Då det rör sig om ett ramdirektiv har är syftet med förslaget till direktiv inte att fastställa detaljerade bestämmelser eller harmonisera alla medlemsstaternas bestämmelser om tjänsteverksamhet. Detta skulle leda till överreglering och likriktning av särdragen i de nationella systemen för reglering av tjänstesektorn. Istället behandlar förslaget endast frågor som är avgörande för en väl fungerande inre marknad för tjänster, och särskild vikt läggs vid bestämmelser som ger en målinriktad harmonisering av särskilda frågor, vid fastställande av skyldighet att leverera tydliga resultat utan att för den skull föregripa de lagstiftningsmässiga tekniker som medlemsstaterna använder för att genomföra dem, och vid bestämmelser som ger en tydlig rollfördelning mellan ursprungsmedlemsstaten och den medlemsstat där tjänsten tillhandahålls. Dessutom hänvisas i förslaget till genomförandeåtgärder från kommissionens sida när det gäller vissa bestämmelser.

Samtidigt som en allmän rättslig ram upprättas tas det i förslaget också hänsyn till särdragen hos varje yrke eller verksamhetsområde. I synnerhet beaktas de reglerade yrkenas särskilda karaktär och den roll som självreglering spelar. Exempelvis föreslås (artikel 17) ett antal undantag från principen om ursprungsland, vilka direkt hänger samman med vissa verksamheters särdrag; dessutom innehåller förslaget särskilda bestämmelser för en del former av verksamhet, t.ex. yrkesansvarsförsäkringar och garantier (artikel 27), kommersiella meddelanden från reglerade yrken (artikel 29) och verksamhet på flera olika områden (artikel 30); avslutningsvis hänvisas i förslaget till särskilda regleringsmetoder för vissa former av verksamhet, såsom yrkesetiska regler för reglerade yrken (artikel 39).

I övrigt föregriper förslaget inte andra gemenskapsinitiativ, oavsett om de är av lagstiftningsmässig art eller inte, på konsumentskyddsområdet.

b) En kombination av regleringsmetoder

Förslaget till direktiv är baserat på en kombination av följande tekniker för reglering av tjänsteverksamhet:

- Principen om ursprungsland, som innebär att tillhandahållare av tjänster endast omfattas av lagen i det land där de är etablerade och att medlemsstaterna inte

---

¹³ Slutsatser från ordförandeskapet, Europeiska rådet i Bryssel, 16-17 oktober 2003, punkt 16.

¹⁴ Ovannämnda KOM(2002) 441, del II.

får införa begränsningar för de tjänster som tillhandahålls av en tillhandahållare som är etablerad i en annan medlemsstat. Det betyder att tillhandahållare har rätt att tillhandahålla tjänster i en annan eller flera andra medlemsstater men inte behöver följa lagstiftningen där. Denna princip innebär också att ursprungsmedlemsstaten är skyldig att effektivt kontrollera tillhandahållare som är etablerade på dess territorium, även om dessa tillhandahåller tjänster i andra medlemsstater.

- Undantag från principen om ursprungsland, särskilt från artikel 17, vilka är nödvändiga med hänsyn till de olika graderna av skydd av allmänintresset på vissa områden, omfattningen av den gemenskapliga harmoniseringen, graden av administrativt samarbete och vissa gemenskapsinstrument. Några av dessa undantag gäller bara under en övergångsperiod fram till 2010, och skall säkerställa att det finns tid för en kompletterande harmonisering på några särskilda områden. Slutligen är det möjligt att införa undantag i individuella fall förutsatt att vissa grundvillkor och förfaranden följs.
- Införande av en skyldighet för nationella myndigheter att ömsesidigt bistå varandra, vilket är absolut nödvändigt om man vill försäkra sig om den höga grad av ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaterna, på vilken principen om ursprungsland baseras. För att effektiva kontroller skall kunna garanteras föreslås ett tätt administrativt samarbete myndigheter emellan och en fördelning av ansvaret för tillsynen, informationsutbytet och det ömsesidiga biståndet föreslås.
- En målinriktad harmonisering, för att skydda det allmänna intresset på vissa viktiga områden där alltför stora skillnader i skyddsnivå, bl.a. när det gäller konsumentskyddet, skulle undergräva det ömsesidiga förtroende som krävs om principen om ursprungsland skall kunna godtas och i enlighet med domstolens rättspraxis kunna rättfärdiga åtgärder som begränsar den fria rörligheten. Harmoniseringen handlar också förenkling av administrativa förfaranden och avskaffande av vissa typer av krav.
- Alternativa regleringsmetoder, som spelar en viktig roll när det gäller regleringen av tjänsteverksamhet. I förslaget beaktas detta fullt ut och de berörda parterna uppmuntras att på gemenskapsnivå utarbeta uppföranderegler på bestämda områden.

c) **En samordning av moderniseringsprocesserna**

Syftet med förslaget till direktiv är att på gemenskapsnivå koordinera moderniseringen av de nationella regleringssystemen för tjänsteverksamhet, så att de rättsliga hindren för genomförandet av en verklig inre marknad för tjänster undanröjs. I rapporten understryks således att det finns motstånd mot en modernisering av de nationella lagstiftningarna och det konstateras att *”fördragets grundprinciper, den räckvidd som EG-domstolen har givit åt dessa principer och de på varandra följande ambitiösa programmen från 1962 och 1985 [...] inte alltid [har] medfört den anpassning av nationell lagstiftning som man skulle kunna förvänta sig¹⁵”*.

---

¹⁵ Ovannämnda KOM(2002) 441, del II C 2.

Det skulle inte vara effektivt om kommissionen försökte åtgärda detta moderniseringsbehov genom att inleda fördragsbrottsförfaranden mot medlemsstat efter medlemsstat för att anpassa lagstiftningarna från fall till fall, eftersom detta inte skulle ge uttryck för någon politisk vilja att fullfölja ett gemensamt mål, utan vara ett rent mekaniskt angreppssätt¹⁶. Om alla medlemsstater däremot anpassar sina lagstiftningar enligt gemensamma principer och en gemensam tidsplan blir det på europeisk nivå möjligt att främja den ekonomiska tillväxt som detta borde föra med sig, undvika snedvridning av konkurrensen mellan medlemsstater med olika tempo i anpassningen och stimulera fram en bättre mobilisering runt detta mål, även när det gäller tilldelningen av administrativa resurser på nationell och gemenskaplig nivå.

Under direktivets genomförandeperiod skall medlemsstaterna således göra följande:

- Förenkla de administrativa förfaranden och formaliteter som omger tjänsteverksamhet (avsnitt 1 och 2 i kapitel II), bl.a. tack vare gemensamma kontaktpunkter (artikel 6), förfaranden på elektronisk väg (artikel 8) och förenklingen av tillståndsförfaranden för tillträde till och utövande av tjänsteverksamhet (artiklarna 10 till 13); det bör noteras att skyldigheterna att meddela uppgifter (artikel 7) och möjliggöra förfaranden på elektronisk väg (artikel 8) inte hindrar att medlemsstaterna parallellt bibehåller andra kommunikationssätt och förfaranden.
- Avskaffa ett antal krav i sin lagstiftning vilka förtecknas i direktivet och hindrar start och utövande av tjänsteverksamhet (artiklarna 14, 21, 29).
- I sin lagstiftning säkerställa fri rörlighet för tjänster från andra medlemsstater och i enlighet därmed anpassa de bestämmelser som hindrar den (artiklarna 16, 20, 23, 25).
- Utvärdera om ett visst antal krav som anges i direktivet och som, om de finns i lagstiftningen, kan få särskilt begränsande effekt på utvecklingen av tjänsteverksamhet, är berättigade och rimliga i förhållande till det mål som skall uppnås (artiklarna 9, 15 och 30). Utvärderingen skall leda till att det endast ställs berättigade krav, och kommer att behandlas som ett led i en ömsesidig utvärdering, som skulle kunna leda till att andra initiativ föreslås på gemenskapsnivå.

d) Ett dynamiskt tillvägagångssätt

De hinder som konstateras i rapporten är så omfattande att det kommer att ta tid att genomföra ett verkligt område utan inre gränser för tjänster. Moderniseringen av vissa av medlemsstaternas bestämmelser kräver således djupgående förändringar (t.ex. gemensamma kontaktpunkter, förfaranden på elektronisk väg), en kompletterande harmonisering för vissa verksamheter, och beaktande av hur graden av integration utvecklas på andra områden i gemenskapen. För att undvika ett statiskt tillvägagångssätt som endast skulle behandla ett problem utan att lösa de andra, föreslås en gradvis strategi vid genomförandet av en verklig inre marknad för tjänster fram emot 2010. Följande åtgärder föreslås:

---

¹⁶ Se konsekvensanalysen 6.3.2.

- Gradvist genomförande av vissa av bestämmelserna (artiklarna 6-8),
- Ytterligare harmonisering när det gäller vissa frågor, såsom värdetransporter, spel som bygger på insats av pengar och indrivning av fordringar (artikel 40.1), vilka under en övergångsperiod är föremål för ett undantag från principen om ursprungsland (artikel 18). Dessutom kommer nya behov av harmonisering att kunna upptäckas bl.a. när det gäller konsumentskydd och gränsöverskridande kontrakt (artikel 40.2 d).
- Utveckling av räckvidden för principen om ursprungsland, efter hand som bestämmelserna harmoniseras på vissa områden (artiklarna 17.21 och 19.2).
- Möjlighet för kommissionen att anta tillämpningsföreskrifter när det gäller vissa bestämmelser (artiklarna 8.3, 22.4, 26.6, 27.5 och 38),
- Uppdagande av eventuella behov av nya initiativ, bl.a. genom processen för ömsesidig utvärdering (artikel 40.2).

Den dynamik som förslaget på så vis skapar sammanfattas i följande tabell:

1 år efter antagandet (enligt planeringen 2005)	Vid utlöpanet av fristen för direktivets genomförande (enligt planeringen 2007)	Senast den 31 december 2008	1 januari 2010	Inga fastställda frister, efter behov	I takt med harmoniseringen på gemenskapsnivå
Förslag från kommissionen till ytterligare harmonisering (art. 40) när det gäller: <ul style="list-style-type: none"> - värdetransporter, - hasardspel, - rättslig inkassering av skulder. 	<ul style="list-style-type: none"> - Avskaffande av förbjudna krav (art.14) - Avskaffande av begränsningar för den fria rörligheten (kap. III) förutom när det gäller tillfälliga undantag (art.18) eller sådana som avses i artikel 17. - Harmonisering av tillståndsförfaranden (art. 10-13) - Harmonisering av tjänsternas kvalitet (kap. IV) - Ömsesidigt bistånd (kap. V) - Ömsesidig utvärdering: <ul style="list-style-type: none"> . rapport från varje medlemsstat om utvärderingen av kraven i landets eget system (art. 9, 15 och 30), . varje medlemsstat har fyra månader på sig för att kommentera de övriga medlemsstaternas rapporter. 	<ul style="list-style-type: none"> - Gemensam kontaktpunkt (art. 6) - Rätt till information (art. 7) - Förfaranden på elektronisk väg (art. 8) - Ömsesidig utvärdering: sammanfattande rapport från kommissionen, eventuellt tillsammans med förslag till kompletterande initiativ (art.41). 	<p>Tidsfristen slut för tillfälliga undantag från principen om ursprungsland (art. 18.2) när det gäller</p> <ul style="list-style-type: none"> - värdetransporter, - indrivning av fordringar. 	<p>Genomförande-åtgärder (kommittéförfarandet) (art. 42) :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Förfaranden på elektronisk väg. - Stöd till tjänstemottagarna. - Information om tillhanda-hållarna och deras tjänster. - Yrkesförsäkringar och yrkesgarantier. - Ömsesidigt bistånd. - Ömsesidig utvärdering. <p>Undersökning av behoven av nya initiativ (art. 40.2) som en följd av</p> <ul style="list-style-type: none"> - erfarenheterna av undantag i individuella fall, - avsaknaden av uppföranderegler, - översynen av gemenskapens lagstiftning när det gäller konsumentskydd och uppföljningen av kommissionens handlingsplan för avtalsrätt. 	<p>Undantaget från principen om ursprungsland när det gäller kontrakt som ingås av konsumenter och undantag i individuella fall (art. 19) gäller endast det område som inte är harmoniserat.</p>

e) **En ram som underlättar tillgången till tjänster**

Som det understryks i rapporten är det användarna av tjänster, särskilt konsumenterna, som tillsammans med de små och medelstora företagen lider mest av att det inte finns någon verklig inre marknad för tjänster: de förhindras från att ta del av ett stort utbud av tjänster till konkurrenskraftiga priser och av den bättre livskvalitet som de skulle kunna förvänta sig i ett område utan inre gränser. Direktivet kommer att komma tjänstemottagarna direkt till godo genom att skapa de juridiska förutsättningar och den rättssäkerhet som krävs för att tjänsteverksamhet mellan medlemsstaterna skall kunna utvecklas och genom att utvidga utbudet av tillgängliga tjänster. Dessutom kommer direktivet att säkerställa att de erbjudna tjänsterna håller en högre kvalitet, genom att kontrollen av tjänsteverksamhet blir mer effektiv på gemenskapsnivå. Förslaget innehåller dessutom följande bestämmelser:

- Rätten för tjänstemottagare att använda tjänster som tillhandahålls av tillhandahållare av tjänster etablerade i andra medlemsstaterna utan att hindras eller avskräckas därifrån av begränsande åtgärder från bosättningslandets sida (artikel 20) eller diskriminerande behandling från myndigheters eller privata företags sida (artikel 21). När det gäller mottagare av vårdtjänster preciseras i förslaget i enlighet med rättspraxis från domstolen, i vilka fall en medlemsstat kan kräva ett förhandstillstånd som villkor för att ersätta patienten för utgifter för vård som tillhandahållits i en annan medlemsstat.
- En garanti för tjänstemottagarna om särskilt stöd i deras medlemsstat, i form av information om lagstiftningen i de andra medlemsstaterna, möjligheterna till överklagande och de sammanslutningar eller organisationer som kan erbjuda praktisk hjälp (artikel 22).
- En ordentlig förstärkning av tjänstemottagarnas rätt till information om tjänsterna så att de kan göra välinformerade val. Inom vissa tjänsteverksamheter finns det visserligen redan skyldigheter när det gäller öppenhet enligt gemenskapsbestämmelserna, men för många andra gäller detta inte eftersom det inte finns några bestämmelser som gäller alla tjänsteverksamheter (artiklarna 26, 27, 28, 30, 31 och 32).
- En förstärkning av tjänstemottagarnas skydd genom att krav införs när det gäller tillhandahållarnas kvalitet, bl.a. bestämmelser om att tjänster som innebär särskilda risker för hälsan eller säkerheten eller en särskild ekonomisk risk för tjänstemottagaren skall täckas av en yrkesansvarsförsäkring (artikel 27), bestämmelser om verksamhet på flera olika områden (artikel 30) och tvistlösning (artikel 32).

4. FÖRBEREDANDE ARBETE

Detta förslag är resultatet av talrika analyser, undersökningar och samråd som genomförts med medlemsstaterna, Europaparlamentet och berörda parter sedan strategin för en inre marknad för tjänster sattes i verket i december 2000, och som beskrivs i konsekvensanalysen. Dessutom har Ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén lämnat viktiga bidrag till strategin för tjänster på den inre marknaden.

5. SAMSTÄMMIGHET MED GEMENSKAPENS ANDRA POLITIKOMRÅDEN

Förverkligandet av en inre marknad för tjänster kan inte ske enbart med hjälp av en rättsakt utan kräver också andra beledsagande åtgärder. Rättsligt sett ligger förslaget också helt i linje med de andra gemenskapsinstrumenten: om en tjänsteverksamhet redan omfattas av ett eller flera gemenskapsinstrument skall direktivet och de andra rättsakterna tillämpas kumulativt, dvs. kraven i en rättsakt gäller tillsammans med de andra. När en viss artikel skulle kunna ge upphov till kompatibilitetsproblem har möjligheter till undantag (i artikel 17 t.ex.) eller anpassningsbestämmelser införts för att säkerställa samstämmigheten mellan direktivet och dessa gemenskapsinstrument. Slutligen bör det också sägas att förslaget inte föregriper andra gemenskapsinitiativ, oavsett om de är av lagstiftningsmässig art eller inte, på konsumentskyddsområdet.

Anpassning till vissa pågående initiativ, nämligen följande:

- Företagsrelaterade tjänsters konkurrenskraft. Parallellt med förslaget till direktiv om tjänster på den inre marknaden har kommissionen lagt fram ett meddelande om företagsrelaterade tjänsters konkurrenskraft och deras bidrag till företagens resultat¹⁷. I detta meddelande betonas företagsrelaterade tjänsters betydelse för EU:s konkurrenskraft, och där tillkännages en serie stödåtgärder, bl.a. inrättandet av ett europeiskt forum för företagsrelaterade tjänster. Direktivet rör avskaffandet av rättsliga och administrativa hinder, men tjänstesektorns konkurrenskraft är också beroende av ett visst antal kompletterande ekonomiska åtgärder, vilka behandlas i meddelandet om företagsrelaterade tjänster.
- Yrkeskvalifikationer. Förslaget till direktiv kompletterar förslaget till direktiv om erkännande av yrkeskvalifikationer¹⁸, eftersom det avhandlar andra frågor än yrkeskvalifikationer, t.ex. yrkesansvarsförsäkringar, kommersiella meddelanden och verksamhet på flera olika områden. De två förslagen överensstämmer helt med varandra, eftersom syftet med båda är att underlätta tillhandahållare av tjänster att utöva etableringsfriheten och principen om ursprungsland då båda tillämpas på den fria rörligheten för tjänster.
- Utstationering av arbetstagare. De anställnings- och arbetsvillkor som gäller vid utstationering av arbetstagare regleras i direktiv 96/71/EG¹⁹, som föreskriver att vissa bestämmelser skall tillämpas i det land på vars territorium arbetstagaren är utstationerad. För att säkerställa samstämmigheten med det nämnda direktivet har ett undantag från principen om ursprungsland införts när det gäller dessa bestämmelser i artikel 17 i detta förslag till direktiv. För att underlätta den fria rörligheten för tjänster och genomförandet av direktiv 96/71/EG har man i förslaget förtydligat ansvarsfördelningen mellan ursprungslandet och den medlemsstat där arbetstagarna utstationeras, liksom bestämmelserna för de administrativa kontrollförfarandena (artikel 24).

---

¹⁷ KOM(2003) 747.

¹⁸ Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om erkännande av yrkeskvalifikationer. KOM(2002) 119 slutlig av den 7 mars 2002.

¹⁹ Europaparlamentets och rådets direktiv 96/71/EG av den 16 december 1996 om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster.

- Ersättning för utgifter i samband med vård. I förslaget till direktiv behandlas den särskilda frågan om förenligheten mellan principen om fri rörlighet för varor och systemen med förhandstillstånd när det gäller ersättning för sjukvård som tillhandahålls i en annan medlemsstat. Förslaget gör på denna punkt (artikel 23) samma distinktion som tydligt fastställts i domstolens konsoliderade rättspraxis, nämligen mellan sjukhusvård och vård som inte tillhandahålls på sjukhus²⁰. För sådana fall där kravet på ett sådant förhandstillstånd är motiverat preciseras i förslaget de närmare villkoren för tillståndsgivning i enlighet med domstolens rättspraxis. Det har på hög nivå diskuterats ett antal mer allmänna frågor om patienternas rörlighet och utvecklingen på vårdområdet i EU, bl.a. om patienters rättigheter och skyldigheter, om hur man främjar samarbetet mellan olika vårdsystem, ger patienterna, de yrkesverksamma och de politiska beslutsfattarna relevant information och säkerställer tillgången till och kvaliteten på vård över gränserna, om verkningarna av utvidgningen och mer allmänt om hur man förbättrar rättssäkerheten och förenar de nationella målsättningarna med gemenskapsförpliktelseerna på detta område. Kommissionen kommer på våren 2004 att lägga fram ett meddelande om en överordnad strategi för hur man skall behandla frågan om patienternas rörlighet och vård tillsammans med förslag som beaktar de rekommendationer som gjorts i samband med diskussionen.

- Tjänsternas säkerhet. Kommissionen har lagt fram en rapport om konsumenttjänsters säkerhet²¹ där det betonas att det finns en stor brist på faktauppgifter och information när det gäller risker och säkerhet i samband med tjänster. Den konstaterar också att det varit omöjligt att fastslå några särskilda brister i medlemsstaternas system eller några väsentliga skillnader när det gäller deras olika skyddsnivåer, och att det inte finns några bevis för att de olika nationella bestämmelserna skapar några hinder mot utbyte, vilka skulle kunna rättfärdiga en harmonisering på detta område. I rapporten dras slutsatsen att det viktigaste målet för gemenskapens insats är att förbättra insamlingen av uppgifter som tjänar som referens på detta område, och att inrätta ett förfarande för utbyte av information om hur politiken och lagstiftningen utvecklas. Om det visar sig att det finns ett behov på detta område kommer bestämmelser om förfaranden för att fastställa europeiska normer att antas. I rapporten föreslås att man skall inrätta en adekvat gemenskapsram för detta ändamål. Rapporten är därför ett komplement till och överensstämmer med detta förslag till direktiv, där för övrigt en möjlighet att införa undantag i individuella fall för att säkerställa tjänsternas säkerhet (artikel 19) föreskrivs. Rådet uttalade sig positivt om kommissionens rapport i sin resolution av den 1 december 2003 om tjänsters säkerhet²².

- Tjänster av allmänintresse. Mot bakgrund av “*Grönbok om tjänster i allmänhetens intresse*”²³ har kommissionen inlett en bred debatt om Europeiska unionens roll när det gäller att främja tjänster av allmänintresse

---

²⁰ Sammanfattande rapport från kommissionens avdelningar om nationell tillämpning av domstolens rättspraxis vad gäller ersättning för sjukvårdskostnader som har uppkommit i en annan medlemsstat. SEK(2003) 900 av den 28 juli 2003.

²¹ Rapport om konsumenttjänsters säkerhet. KOM(2003) 313 slutlig av den 6 juni 2003.

²² EGT C 299, 10.12.2003, s.1.

²³ KOM(2003) 270 slutlig av den 21 maj 2003.

med kvalitet. Syftet med detta förslag till direktiv är varken att behandla denna fråga och eller frågan om ett öppnande av sektorn för konkurrens. Förslaget omfattar alla tjänster som kan klassificeras som förvärvsverksamhet enligt domstolens rättspraxis i fråga om artikel 49 i fördraget. Det betyder att det inte omfattar tjänster av allmänintresse vilka inte är av ekonomisk art, utan endast tjänster av allmänt ekonomiskt intresse. I detta sammanhang bör man notera att vissa verksamheter som kan räknas till området tjänster av allmänekonomiskt intresse i förslaget undantas från principen om ursprungsland, om deras särskilda drag motiverar detta. Det gäller i synnerhet posttjänster samt elektricitets-, gas- och vattenförsörjning. Förslaget omfattar dessutom varken elektronisk kommunikation när det gäller frågor som omfattas av det lagstiftningspaket som antogs under 2002, eller transporttjänster när dessa omfattas av andra gemenskapsinstrument som grundas på artikel 71 eller artikel 80.2 i fördraget. Även på områden där direktivet tillämpas påverkar det inte medlemsstaternas frihet att definiera vad de anser vara tjänster av allmänintresse och hur dessa tjänster skall fungera. I synnerhet påverkar direktivet inte medlemsstaternas frihet att organisera radio och TV i allmänhetens tjänst i enlighet med protokoll (32) i fördraget om systemet för radio och TV i allmänhetens tjänst i medlemsstaterna.

- Förhandlingar inom ramen för GATS. Förslaget till direktiv är avsett för den inre marknaden och rör alltså bara tillhandahållare av tjänster som är etablerade i en medlemsstat, till vilka enligt artikel 48 i fördraget räknas företag som bildats i enlighet med lagstiftningen i en medlemsstat och som har sitt säte enligt bolagsordningen, sitt huvudkontor eller sin centraladministration inom gemenskapen eller som huvudsakligen är etablerade där. Det berör inte externa aspekter, och omfattar i synnerhet inte
  - situationen för operatörer i tredje land som önskar etablera sig i en medlemsstat tillhandahåller (första etableringen inom EU),
  - situationen för operatörer från länder utanför EU som önskar tillhandahålla sina tjänster inom EU.
  - situationen för dotterbolag till företag i tredje land i en medlemsstat, eftersom de inte bildats i överensstämmelse med lagstiftningen i en medlemsstat (enligt artikel 48 i fördraget) och därmed inte kan åberopa sig på detta direktiv.
- Det internationella utbytet av tjänster är föremål för internationella förhandlingar, i synnerhet inom ramen för GATS. Ur denna synpunkt bör det betonas att EU är en mycket öppen marknad i jämförelse med många av dess handelspartners. Förslaget påverkar inte dessa förhandlingar, där man har som mål att underlätta utbytet av tjänster och det betonas att det är nödvändigt för EU att snabbt etablera en verklig inre marknad för tjänster för att säkerställa de europeiska företagens konkurrenskraft och stärka sin förhandlingsposition.
- eEurope. Initiativet eEurope och handlingsplanen eEurope 2005 har till syfte att utveckla moderna offentliga tjänster och ett dynamiskt klimat för elektronisk handel i EU. E-förvaltning, som är en av de viktigaste delarna i detta initiativ, kommer också att spela en viktig roll för genomförandet av Lissabonstrategin. Detta förslag ligger alltså i linje med målet för initiativet

rörande e-förvaltning, då det syftar till en förenkling av de administrativa förfarandena.

- Otillbörliga affärsmetoder. Förslaget till direktiv om företags otillbörliga affärsmetoder gentemot konsumenterna²⁴ reglerar affärsmetoder som skadar konsumenternas ekonomiska intressen. Det rör inte de mer generella aspekterna av lagstiftningen om förvärvsverksamhet som t.ex. villkoren för etablering. Det siktar mot att minska de hinder för den inre marknaden som beror på skillnader i lagstiftningen om företagens uppförande gentemot konsumenterna, såsom vilseledande och aggressiva affärsmetoder.
- Samarbete mellan de nationella myndigheterna med ansvar för tillämpningen av konsumentlagstiftningen. Genom förslaget till förordning om samarbete rörande konsumentskydd²⁵ etableras ett nätverk av offentliga myndigheter som har ansvar för konsumentskydd i samband med gränsöverskridande transaktioner. Förslaget skall säkerställa att varje medlemsstat på begäran effektivt skyddar alla konsumenter i EU mot ohederliga företag som bedriver sin verksamhet på deras territorium. För att en effektiv kontroll skall kunna säkerställas i samband med gränsöverskridande transaktioner harmoniseras genom förordningen vissa av de nationella myndigheternas befogenheter och förfaranden. Den avskaffar också hindren i medlemsstaterna för skyddet av utländska konsumenter. Detta direktivs bestämmelser om samarbete, vilka inte rör samma frågor, kommer att komplettera förordningens bestämmelser i fråga om konsumentskydd.
- Översyn av gällande gemenskapsrätt på konsumentskyddsområdet. Detta förslag till direktiv ligger i linje med översynen av gällande gemenskapsrätt rörande konsumentskydd, inbegripet övergången till en fullständig harmonisering, bl.a. när det gäller avtalsrätt.
- ”Anmälningdirektivet” 98/34/EG. I sådana fall då ett utkast till nationell bestämmelse rörande ett av de krav som avses i artikel 15. 2 är specifikt inriktad på en tjänst i informationssamhället och omfattas av tillämpningsområdet för direktiv 98/34/EG, senast ändrat genom direktiv 98/48/EG, skall anmälningen av ett sådant utkast enligt direktiv 98/34/EG, senast ändrat genom direktiv 98/48/EG, anses uppfylla kraven i både direktiv 98/34/EG och artikel 15.6 i detta direktiv. Därutöver undersöker kommissionen för närvarande möjligheten att utvidga tillämpningsområdet för direktiv 98/34/EG till andra tjänster än tjänster i informationssamhället. För de berörda tjänsterna skulle i så fall anmälningsförfarandet i det direktivet ersätta anmälningsförfarandet i artikel 15. 6 i föreliggande direktiv.
- Internationell privaträtt. Kommissionen har lagt fram följande två initiativ på området bestämmelser för lagkonflikter:

---

²⁴ Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenter på den inre marknaden och om ändring av direktiven 84/450/EEG, 97/7/EG och 98/27/EG (direktiv om otillbörliga affärsmetoder). KOM(2003) 356 slutlig av den 18 juni 2003.

²⁵ Förslag till Europaparlamentets och Rådets förordning om samarbete mellan de nationella tillsynsmyndigheter som ansvarar för konsumentskyddslagstiftningen (”förordningen om konsumentskyddssamarbete”). KOM(2003) 443 slutlig av den 18 juli 2003.

- Förslaget till förordning om lagstiftning som skall tillämpas på skyldigheter utanför avtalsförhållanden²⁶, vars syfte är att etablera gemensamma bestämmelser för lagkonflikter så att man kan utse vilken lag som skall användas när det gäller omständigheter utanför avtalsförhållanden (lagstiftningen i ett tredjeland kan väljas). Med hänsyn till sambandet med de instrument som antagits inom ramen för den inre marknaden och som bygger på principen om ursprungsland, som t.ex. detta förslag till direktiv, innehåller förslaget till förordning ett särskilt undantag för att säkerställa att denna princip kan användas (artikel 23.2).
- Grönboken om transformationen av Romkonventionen av 1980 Grönbok om omvandling av 1980 års Romkonvention om tillämplig lag för avtalsförpliktelser till ett gemenskapsinstrument²⁷: Kommissionen påpekar uttryckligen i denna Grönbok att den är *”på det klara med att en rättsakt inte får påverka de principer för den inre marknaden som finns angivna i fördraget och sekundärrätten”*.

Dessa instrument kommer emellertid att kunna spela en viktig roll inte endast för verksamhet som inte omfattas av direktivet, utan också för de områden som är föremål för undantag från principen om ursprungsland, bl.a. undantaget rörande tillhandahållarens utomobligatoriska ansvar för olyckor som i samband med verksamheten drabbar personer i den medlemsstat som tillhandahållaren har begett sig till.

Slutligen skall det framhållas att frågan om domstolarnas behörighet inte omfattas av detta direktiv, utan av rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område eller andra instrument, såsom Europaparlamentets och rådets direktiv 96/71/EG.

6. RÄTTSLIGA ASPEKTER

a) Rättslig grundval och val av instrument

Förslaget till direktiv grundar sig på artiklarna 47.2 och 55 i fördraget²⁸ samt på artikel 71 och artikel 80.2 i fördraget när det gäller ämnen som berör transporter och som inte omfattas av de andra gemenskapsinstrument som grundas på de två senare artiklarna. Denna rättsliga grund kan enligt följande hänvisas till både när det gäller syfte och innehåll:

- Syfte: de direktiv som antas med hänvisning till artikel 47.2 skall syfta till att *”underlätta för personer att starta och utöva förvärvsverksamhet som egenföretagare”*, vilket är precis vad förslaget syftar till.

²⁶ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om tillämplig lag för utomobligatoriska förpliktelser (Rom II). KOM(2003) 427 slutlig.

²⁷ Grönbok om omvandling av 1980 års Romkonvention om tillämplig lag för avtalsförpliktelser till ett gemenskapsinstrument och dess revidering i samband därmed. KOM(2002) 654 slutlig av den 14 januari 2003.

²⁸ Artikel 55 i fördraget är en hänvisningsartikel som gör det möjligt att tillämpa artikel 47.2 på fri rörlighet för tjänster.

- Innehåll: det tydliga syftet med innehållet i förslaget är att effektivt avskaffa hindren för etableringsfriheten och den fria rörligheten för tjänster, genom att fastställa bestämmelser om att förbjuda ett antal krav och säkerställa den fria rörligheten för varor. Andra bestämmelser syftar till en målinriktad harmonisering av vissa frågor eller ett säkerställande av det administrativa samarbete som kan bli nödvändigt om hindren skall kunna avskaffas.

När det gäller valet av rättsinstrument är det enligt artikel 47.2 ett direktiv som skall användas.

b) Subsidiaritetsprincipen

Målet med förslaget till direktiv är att avskaffa de juridiska hinder som står i vägen för att tillhandahållare av tjänster skall kunna etablera sig fritt och för den fria rörligheten för tjänster. Dessa hinder har klarlagts genom klagomål, petitioner och frågor från Europaparlamentet, samråd med berörda parter samt undersökningar och analyser.

Detta mål kan inte nås med en ensidig insats från medlemsstaternas sida. Enligt domstolens rättspraxis kan vissa av dessa hinder anses berättigade då det faktiskt inte finns något gemenskapsinstrument på området, och för att de skall kunna avskaffas krävs alltså först en koordination av de nationella systemen och det administrativa samarbetet. Andra hinder kan redan betraktas som oförenliga med artiklarna 43 och 49 i fördraget, men medlemsstaterna har inte avskaffat dem på eget initiativ. Detta skulle nödvändiggöra en individuell behandling genom fördragsbrottsförfaranden, vilken som redan nämnts skulle vara lika ineffektivt som ohanterbart.

Strävan att begränsa inblandningen i de nationella systemen och deras särdrag har varit motiveringen bakom följande lagstiftningsmässiga val:

- Förslaget syftar inte till någon detaljerad och systematisk harmonisering av alla nationella bestämmelser som gäller tjänster, utan har begränsats till de väsentliga aspekter som det är absolut nödvändigt att koordinera för att säkerställa etableringsfriheten och den fria rörligheten för varor.
- Användningen av principen om ursprungsland gör det möjligt att samtidigt försäkra sig om fri rörlighet för tjänster och låta medlemsstaternas olika rättssystem med sina egendrag få fortsätta att samexistera på ett pluralistiskt vis, eftersom de inte kan användas för begränsning av tjänster som tillhandahålls av en tillhandahållare som är etablerad i en annan medlemsstat.
- I förslaget undviks inblandning i den institutionella organisationen av tjänster i medlemsstaterna. Exempelvis begränsas förslaget till att precisera vilken funktion de gemensamma kontaktpunkterna skall ha, utan att det anges vilka institutionella drag de skall ha (typ av organ - förvaltning, handelskammare, yrkessammanslutning osv.); genom definitionen av ”behörig myndighet” (artikel 4.8) tas i förslaget också hänsyn till det faktum att den behöriga myndigheten för samma verksamhet i olika medlemsstater kan vara en yrkessammanslutning, en förvaltning eller en yrkesassociation, utan att någon av modellerna föreskrivs.

c) Proportionalitet

Det är mot bakgrund av proportionalitetsprincipen i artikel 5 i fördraget som följande lagstiftningsmässiga val gjorts i förslaget till direktiv:

- Valet mellan olika regleringsmetoder: harmonisering föreslås endast som sista utväg i frågor som varken kan lösas genom administrativt samarbete eller användning av uppföranderegler som antagits av berörda parter på gemenskapsnivå; harmonisering föreslås på sådana områden där den visar sig nödvändig, såsom konsumentskydd.
- Innehållet i harmoniseringen: genom förslaget åläggs tillhandahållaren av tjänsterna skyldighet att i största möjliga mån informera sina kunder, så att tjänstemottagaren kan göra ett medvetet och välinformerat val.
- Avvägningen i kombinationen av de olika regleringsmetoderna: i direktivet föreslås ett balanserat förhållande mellan å ena sidan räckvidden för principen om ursprungsland, och å andra sidan graden av harmonisering, administrativt samarbete och användning av uppföranderegler, samt antalet undantag från principen om ursprungsland och deras räckvidd. Den föreslagna avvägningen erbjuder ett selektivt och nyanserat tillvägagångssätt där hänsyn tas till alla berörda intressen.
- Önskan om en ram som anpassats till små och medelstora företag: bestämmelserna om en gemensam kontaktpunkt, förfaranden på elektronisk väg, information och bistånd till tillhandahållare av tjänster, principen om ursprungsland, förenkling av förfarandena för utstationering av arbetstagare, frivilliga åtgärder när det gäller kvalitetspolitiken osv. är direkt grundade i önskan att göra det lättare för små och mellanstora företag att utöva de grundläggande friheterna på den inre marknaden.

Alla dessa lagstiftningsmässiga val gör det möjligt att föreslå ett balanserat instrument vars bestämmelser inte omfattar mer än vad som är nödvändigt för att målet att etablera en verklig inre marknad för tjänster skall kunna uppnås.

7. SÄRSKILDA FRÅGOR

a) Vilka verksamheter omfattar direktivet (artiklarna 2 och 4)?

I artikel 2 definieras direktivets tillämpningsområde (*"tjänster som utförs av tillhandahållare som är etablerade i en medlemsstat"*) och i artikel 4.1 definieras begreppet *"tjänst"*: *"all förvärvsverksamhet som utövas av en egenföretagare som avses i artikel 50 i fördraget och som består i att tillhandahålla en tjänst för vilken det betalas en ekonomisk ersättning"*.

Rent konkret täcker denna definition ett stort antal olika verksamheter, t.ex. konsulttjänster inom ledarskap och förvaltning, certifiering och testning, underhåll, skötsel och säkerhet när det gäller kontor, reklam, rekrytering, även företag som sysslar med interimarbete, handelsagenter, juridisk och skattemässig rådgivning, tjänster som berör fastigheter, t.ex. fastighetsmäklari, byggverksamhet, arkitektverksamhet, distribution, organisation av mässor, biluthyrning, säkerhetstjänster, tjänster inom turistområdet, även resebyråers och turistguiders

arbete, audiovisuella tjänster, sportanläggningar och nöjesparker, tjänster på fritidsområdet, vårdtjänster, tjänster i hemmet, t.ex. hjälp till äldre.

Definitionen av "tjänst" i detta förslag bygger på domstolens rättspraxis²⁹, enligt vilken begreppet tjänst omfattar all förvärvsverksamhet som inte är avlönad utan normalt sett utförs mot ersättning, utan att den som utnyttjar tjänsten nödvändigtvis betalar för den. Det viktigaste med betalningen är att den utgör en ekonomisk ersättning för det utförda arbetet, oberoende av hur den finansieras. Tjänster är följaktligen allt arbete som tillhandahållare av tjänster utför och genom vilket de deltar i förvärvslivet, oberoende av sin juridiska ställning, syften och verksamhetsområde.

Alltså omfattas följande:

- Tjänster som tillhandahålls antingen konsumenter eller företag eller sådana som tillhandahålls båda.
- Tjänster som tillhandahålls av en tillhandahållare som förflyttat sig till tjänstemottagarens medlemsstat, tjänster som tillhandahålls på distans (via Internet, t.ex.), tjänster som tillhandahålls i ursprungslandet efter det att tjänstemottagaren begett sig dit, eller tjänster som tillhandahålls i en annan medlemsstat till vilken både tillhandahållaren och tjänstemottagaren förflyttat sig (t.ex. turistguidning).
- Tjänster som antingen betalas av eller är gratis för den slutliga mottagaren.

Däremot omfattas inte verksamhet som inte är av ekonomisk art eller där betalning inte förekommer, när det gäller den verksamhet som staten bedriver utan ekonomisk ersättning inom ramen för sitt uppdrag på de sociala och kulturella områdena samt inom utbildnings- och rättsväsende.

b) Varför omfattas vissa tjänster och områden inte av direktivet (artikel 2) ?

Direktivet skall inte tillämpas på finansiella tjänster eftersom denna form av verksamhet redan omfattas av en samlad politik, handlingsplanen för finansiella tjänster³⁰, vilken är under genomförande och har samma mål som detta förslag till direktiv, nämligen genomförandet av en verklig inre marknad för tjänster. Av samma skäl skall direktivet inte tillämpas på elektroniska kommunikationstjänster och kommunikationsnät när det gäller de aspekter som regleras av direktiven i det "telekommunikationspaket" som antogs under 2002 (Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG, 2002/20/EG, 2002/21/EG, 2002/22/EG och 2002/58/EG). Med hänsyn till att transporttjänster redan är föremål för ett antal gemenskapsinstrument som rör särskilda frågor på detta område, är det lämpligt att undanta sådana tjänster från direktivets tillämpningsområde om de omfattas av andra gemenskapsinstrument som grundas på artikel 71 eller artikel 80.2 i fördraget.

---

²⁹ Domar av den 26 april 1988, Bond van Adverteerders, mål 352/85, punkt 16; av den 27 september 1988, Humbel, 263/86, punkt 17; av den 11 april 2000, Deliège, C-51/96 och C-191/97, punkt 56; av den 12 juli 2001, Smits och Peerbooms, mål C-157/99 punkt 57.

³⁰ "Att genomföra handlingsramen för finansmarknaderna: en handlingsplan" KOM(1999) 232 slutlig av den 11 maj 1999.

Direktivet skall inte tillämpas på skatteområdet, som har en särskild rättslig grund. I enlighet med domstolens rättspraxis kan dock vissa skatterättsliga åtgärder som inte omfattas av något gemenskapsinstrument utgöra begränsningar i strid med artikel 43³¹ (etableringsfrihet) och 49 i fördraget³² (fri rörlighet för tjänster), särskilt eftersom de har en diskriminerande effekt. Det är av detta skäl som artiklarna 14 (förbjudna krav när det gäller etableringsfrihet) och 16 (principen om ursprungsland när det gäller fri rörlighet för tjänster) i förslaget till direktiv skall tillämpas på skatterättsliga åtgärder som inte omfattas av något gemenskapsinstrument.

Slutligen bör det noteras att direktivet inte skall tillämpas på verksamhet som omfattas av artikel 45 i fördraget. I denna föreskrivs uttryckligen att kapitlet om etableringsrätten och det om tjänster (genom hänvisningen i artikel 55 i fördraget) inte skall tillämpas på verksamhet som direkt och specifikt ingår som en del av utövandet av den offentliga makten.

c) Vad betyder "gemensam kontaktpunkt" (artikel 6)?

Begreppet "gemensam kontaktpunkt" betyder inte att varje medlemsstat på ett konkret och centraliserat sätt måste inrätta en enda gemensam kontaktpunkt på sitt territorium. Kontaktpunkten är "gemensam" för tillhandahållaren av tjänsterna: varje tillhandahållare måste kunna gå igenom alla formaliteter och förfaranden som krävs när det gäller tjänsteverksamheter, särskilt sådana som handlar om tillstånd, hos ett enda organ. Den det berör skall inte behöva bege sig till olika instanser, organ, byråer osv., utan skall i sitt ärende kunna vända sig till en enda motpart.

Antalet sådana gemensamma kontaktpunkter per medlemsstat, liksom deras institutionella natur, kommer att variera i enlighet med den inre organisationen i medlemsstaterna och i synnerhet i enlighet med regionala eller lokala behörigheter eller enligt vilka verksamheter som berörs. De gemensamma kontaktpunkterna skulle kunna vara de direkt ansvariga myndigheterna, t.ex. de som är behöriga att utfärda tillståndet, eller bara en mellanhand mellan tillhandahållaren av tjänsterna och dessa direkt ansvariga myndigheter.

d) Vad är det för skillnad mellan krav som skall avskaffas (artikel 14) och krav som skall utvärderas (artikel 15) ?

I rapporten görs en genomgång av ett stort antal rättsliga hinder som är följden av krav i medlemsstaternas sättssystem och som leder till att tillhandahållare av tjänster hindras, störs eller avhåller sig från att etablera sig i vissa medlemsstater. För att underlätta utövandet av etableringsfriheten anges i förslaget följande två lösningar vilka varierar efter vilken typ av krav det gäller:

- Dels förbjuds i förslaget vissa krav ("otillåtna krav"), vilka anges i artikel 14 och mot bakgrund av i synnerhet domstolens rättspraxis tydligt är oförenliga med etableringsfriheten, särskilt på grund av sin diskriminerande verkan. Förbudet mot dessa krav kommer under genomförandeperioden att göra det nödvändigt för varje medlemsstat att på ett systematiskt vis undersöka om de finns i dess rättssystem och om så är fallet, att avskaffa dem.

---

³¹ T.ex. dom av den 12 mars 1994, Halliburton, mål C-1/93.

³² T.ex. dom av den 29 november 2001, de Coster, mål C-17/00.

- Dels begärs i förslaget att varje medlemsstat skall utvärdera ett visst antal andra krav ("krav som skall utvärderas") vilka finns förtecknade i artikel 15 och leder till allvarliga begränsande följder för etableringsfriheten, vilka påpekats av berörda parter men som skulle kunna rättfärdigas i vissa fall, beroende på det precisa innehållet i bestämmelserna i fråga och de omständigheter de berör. För denna kategori av krav kommer medlemsstaterna därför under genomförandeperioden att behöva göra en utvärdering av sin lagstiftning, genom att undersöka om sådana krav finns i deras rättssystem, utvärdera dem mot bakgrund av de villkor som fastställs i direktivet (objektivt motiverat genom tvingande hänsyn till allmänintresse och proportionalitet) och avskaffa dem om dessa villkor inte uppfylls. Senast i slutet av genomförandeperioden skall en rapport utarbetas om genomförandet av denna artikel.

e) Vari består det ömsesidiga utvärderingsförfarandet (artiklarna 9, 15, 30 och 41)?

I förslaget till direktiv föreskrivs att ett förfarande för ömsesidig utvärdering skall användas vid genomförandet av artikel 9.1, där det anges på vilka villkor en tjänsteverksamhet kan underställas ett tillståndssystem³³, artikel 15, där ett visst antal krav som skall utvärderas förtecknas, och artikel 30, där det anges med hjälp av vilka villkor verksamhet som omfattar flera olika områden kan begränsas.

Detta förfarande pågår i följande etapper:

- Under införlivandeperioden skall medlemsstaterna först göra en utvärdering av sin lagstiftning för att undersöka om de krav som avses i dessa tre artiklar finns i deras rättssystem, utvärdera dem i förhållande till de villkor som fastställs i dessa artiklar, och avskaffa dem eller anpassa dem om villkoren inte uppfylls.
- Senast i slutet av införlivandeperioden skall medlemsstaterna utarbeta en rapport om genomförandet av dessa tre artiklar. Varje rapport kommer att sändas till de andra medlemsstaterna och berörda parter, inbegripet nationella konsumentskyddsorganisationer. Medlemsstaterna skall inom 6 månader lämna sina synpunkter på alla rapporter från de andra medlemsstaterna och under samma period kommer kommissionen att samråda med berörda parter. Detta förfarande med "peer review" kommer att möjliggöra ett utbyte av erfarenheter mellan medlemsstater om de bästa lösningarna när det gäller moderniseringen av systemen för reglering av tjänster.
- Senast den 31 december 2008 kommer kommissionen att utarbeta en sammanfattande rapport tillsammans med eventuella kompletterande initiativförslag.

Ett sådant förfarande kommer på så sätt att möjliggöra inrättandet av en ram för processen för modernisering och reform av systemen för reglering av tjänster och kartläggningen av eventuella behov av kompletterande åtgärder på gemenskapsnivå.

---

³³ Detta rör inte tillståndssystem som är obligatoriska eller tillåtna enligt instrument i gemenskapslagstiftningen (artikel 9.3), särskilt inom miljöområdet.

f) Hur skall genomförandet av artiklarna 14, 15 och 16 i direktivet förenas med kommissionens roll som fördragets väktare, särskilt när det gäller talan om fördragsbrott?

Trots förteckningen över etableringskrav som skall förbjudas enligt artikel 14, krav som skall utvärderas enligt artikel 15 och begränsningar för den fria rörligheten som skall förbjudas enligt artikel 16 finns givetvis fortfarande möjligheten att kommissionen, utan att vänta på att införlivandet av direktivet avslutats, påbörjar talan om fördragsbrott mot åtgärder som medlemsstaterna vidtar och som inte är förenliga med fördraget, om den får kännedom om sådana, särskilt genom klagomål. Det förhåller sig nämligen så att de krav som anges i artiklarna 14, 15 och 16 i direktivet, å ena sidan, och de fördragsbrottsförfaranden som grundar sig på artikel 226 i fördraget, å andra sidan, har olika ändamål. De sistnämnda gäller punktvisa fall, rörande omständigheter och specifika åtgärder som vidtas av en särskild medlemsstat, medan de förstnämnda däremot införs för att på ett allmänt och systematiskt vis säkerställa att rättssystemen motsvarar kraven för en verklig inre marknad för tjänster, på vilken utövandet av etableringsfriheten och den fria rörligheten underlättas.

g) Skall krav som varken förekommer i artikel 14 eller artikel 15 betraktas som överensstämmande med den etableringsfrihet som avses i artikel 43 i fördraget?

Tvärtemot artikel 16.3 i förslaget, där principen om förbud mot begränsningar för den fria rörligheten för tjänster fastställs och några exempel ges, endast upplysningsvis, fastställs i artiklarna 14 och 15 i förslaget om etableringsfriheten en förteckning över krav som skall avskaffas respektive en förteckning över krav som kommer att behöva utvärderas. De krav som finns på dessa förteckningar är sådana som har särskilt nämnts i rapporten för att de anses ge allvarliga begränsande effekter och av detta skäl måste bli föremål för en systematisk och allmän modernisering. Således avser artiklarna 14 och 15 inte alla typer av begränsningar som är oförenliga med artikel 43 i fördraget, varför frånvaron av vissa krav i dessa förteckningar inte betyder att de kan betraktas som överensstämmande med fördraget. Följaktligen påverkar dessa förteckningar inte alls kommissionens möjligheter att inleda en talan om fördragsbrott vid underlåtelse att följa artikel 43 i fördraget, och medlemsstaterna fortsätter att vara skyldiga att se till att deras lagstiftning överensstämmer med gemenskapens lagstiftning ur alla avseenden.

h) Varför har ett avsnitt särskilt ägnats åt tjänstemottagarnas rättigheter (kapitel III avsnitt 2)?

Kommissionen mottar regelbundet ett stort antal klagomål från användare, särskilt konsumenter, som trots att de önskar utnyttja tjänster på gränsöverskridande nivå och trots att de är beredda att acceptera priserna för sådana transaktioner stöter på hinder av olika slag. Särskilt råkar konsumenterna ofta ut för högre avgifter eller en vägran att utföra en tjänst, endast på grund av det faktum att de kommer från en viss medlemsstat eller för att de bor i ett visst land. Denna typ av problem, som inte endast uppstår som en följd av åtgärder från offentliga myndigheter utan också genom privata operatörers handlande, har påpekats på flera områden: t.ex. när det gäller deltagande i sport- eller kulturevenemang, tillgång till monument, museer och turistattraktioner, reklamerbjudanden, användning av fritidsinstallationer, entré till nöjesparker och liknande.

Att sådan diskriminering fortfarande förekommer begränsar eller hindrar möjligheten att utföra transaktioner på gränsöverskridande nivå och visar gemenskapsmedborgaren att det inte finns någon verklig inre marknad för tjänster. Motsatsförhållandet mellan tanken på ett område utan inre gränser känns desto tydligare för tjänstemottagarna eftersom den tekniska utvecklingen nuförtiden ofta gör att man inte behöver bry sig om geografiska avstånd och naturliga hinder när sådana tjänster över gränserna som tidigare var förpassade till ett rent nationellt sammanhang blir möjliga.

Principen om icke-diskriminering på den inre marknaden innebär att en tjänstemottagare, i synnerhet en konsument, inte får nekas eller få försvårad tillgång till en tjänst som erbjuds allmänheten endast med hänvisning till det formella kriteriet att tjänstemottagaren har en viss nationalitet eller är bosatt på ett visst ställe. Följaktligen anges i direktivet olika grader av skyldigheter för medlemsstaterna och tillhandahållare av tjänster.

När det gäller medlemsstaterna föreslås i förslaget följande:

- För det första (artikel 20) att en medlemsstat inte kan påtvinga en tjänstemottagare begränsningar när det gäller användningen av en tjänst från en tillhandahållare som är etablerad i en annan medlemsstat.
- För det andra (artikel 21.1) att medlemsstaterna, såväl tillhandahållarens ursprungsland som den medlemsstat där tjänsten mottas, inte får tillämpa diskriminerande åtgärder som grundas på tjänstemottagarnas nationalitet eller bostadsort som sådan. Detta avser inte sådana fall där avgifterna varierar enligt andra objektiva kriterier såsom ett direkt samband med de skatter som vissa tjänstemottagare betalar.

När det gäller tillhandahållare av tjänster förbjuds de i förslaget (artikel 21.2) att i sina allmänna krav för tillgång till tjänsterna på grundval av tjänstemottagares nationalitet eller bostadsort vägra utföra tjänster eller tillämpa mindre fördelaktiga villkor. Detta kan inte hindra tillhandahållaren av tjänsten från att vägra utföra en tjänst eller tillämpa avgifter och varierande villkor för att utföra en tjänst om de kan visa att detta direkt kan motiveras med objektiva faktorer, t.ex. högre verkliga kostnader som beror på avståndet eller tekniska faktorer i samband med tjänstens utförande.

i) Varför ta upp frågan om utstationering av medborgare från länder utanför gemenskapen (artikel 25)?

Rapporten visade att tillhandahållare av tjänster som utstationerar en arbetstagare från ett land utanför gemenskapen för att utföra sina tjänster i en annan medlemsstat ofta stöter på juridiska hinder, särskilt kravet på att en arbetstagare skall ha ett visum eller ett arbetstillstånd som utfärdats av myndigheterna i den medlemsstat där arbetet utförs. Rapporten visade också att dessa svårigheter påverkar många olika tjänsteverksamheter, däribland även högteknologiska sektorer som behöver kompensera en brist på specialiserad arbetskraft.

För att avskaffa dessa hinder är det nödvändigt att den medlemsstat där arbetstagarna utstationerats ges ett visst antal garantier för utstationeringens legalitet och ursprungsmedlemsstatens kontroll. För att åstadkomma ett sådant ansvarstagande hos

ursprungsmedlemsstaten föreslås i förslaget (artikel 25) att denna skall försäkra sig om att tillhandahållaren av tjänsterna inte utstationerar arbetstagaren om denne inte uppfyller de villkor för bosättning och legalt arbete som föreskrivs i landets lagstiftning samt att arbetstagaren får komma tillbaka till landets territorium. Med hänsyn till dessa garantier kan utstationeringsmedlemsstaten inte kräva uppfyllande av krav som går emot principen om ursprungsland, såsom skyldigheten att ha inrese- och utresehandlingar, eller uppehållstillstånd respektive arbetstillstånd, utom i sådana fall som avses i artikel 25. 2.

j) Varför tillämpas principen om ursprungsland inte på vissa områden eller verksamheter (artikel 17)?

Undantagen från principen om ursprungsland har bestämts med hänsyn till följande två typer av överväganden:

1. Gemenskapens lagstiftning. Vissa undantag har gjorts med hänsyn till det faktum att det i befintliga gemenskapsinstrument finns en bestämmelse om att tillhandahållandet av en gränsöverskridande tjänst kan omfattas av lagstiftningen i mottagarlandet. Då det rör sig om en bestämmelse som är oförenlig med artikel 16 i direktivet är det nödvändigt att inrätta undantag för att säkerställa överensstämmigheten med denna lagstiftning. Sådana undantag rör direktiv 96/71/EG (utstationering av arbetstagare), förordning (EEG) nr 1408/71 (socialförsäkringar), förordning (EEG) nr 259/93 (avfallstransporter) samt vissa rättsakter som rör den fria rörligheten för personer och erkännande av kvalifikationer.

På andra områden är den fria rörligheten för tjänster redan föremål för gemenskapsinstrument som behandlar särskilda aspekter i förhållande till de som detta direktiv omfattar, vilket motiverar ett undantag, i synnerhet när det gäller skyddet av personuppgifter³⁴.

2. Graden av skillnader mellan olika nationella system. För viss verksamhet eller vissa ämnesområden kan det finnas kvar alltför stora skillnader mellan de nationella systemen eller en alltför låg nivå av gemenskapsintegrering, vilket gör att principen om ursprungsland inte kan tillämpas. I den mån det är möjligt harmoniseras detta genom direktivet; i annat fall har en förstärkning av det administrativa samarbetet gjorts, så att den ömsesidiga tillit som är nödvändig för tillämpningen av principen om ursprungsland kan etableras. I vissa fall är det dock inte nödvändigt att på detta stadium och med detta direktiv åstadkomma en sådan harmonisering eller etablera ett sådant samarbete, varför det är nödvändigt att införa en möjlighet till undantag. Detta gäller undantagen för vissa verksamheter, såsom handlingar i laga form, posttjänster, elektricitets-, gas- och vattenförsörjning såväl som verksamheter som berör vissa frågor såsom upphovsrätt, totalförbud med hänsyn till allmän ordning, säkerhet eller hälsa, bestämmelser som har samband med de särskilda drag som utmärker den plats där en tjänst tillhandahålls och som kan rättfärdigas med

---

³⁴ I direktivet om skydd av personuppgifter (där också principen om ursprungsland etableras) används inte samma kriterium för definitionen av ursprungsland: det kriterium som används är den "registeransvariges" etablering, medan det i detta förslag rör sig om "leverantörens" etablering. Ett undantag är alltså nödvändigt för att man skall undvika en konflikt som skulle leda till att två olika ursprungsländer fastställdes beroende på vilket av direktiven som tillämpades.

hänvisning till den allmänna säkerheten, skyddet av folkhälsa eller miljö, tillståndssystem som gäller ersättning för vårdkostnader, registrering av fordon som tagits på leasing i en annan medlemsstat, eller undantag i fråga om kontrakt eller ansvar utomobligatoriska förpliktelser.

Sammanfattning

Kapitel I. Allmänna bestämmelser.....	47
Artikel 1. Mål	
Artikel 2. Tillämpningsområde	
Artikel 3. Förhållande till andra bestämmelser i gemenskapsrätten	
Artikel 4. Definitioner	
Kapitel II. Etableringsfrihet för tillhandahållare av tjänster.....	50
Avsnitt 1. Administrativ förenkling.....	50
Artikel 5. Förenkling av förfarandena	
Artikel 6. Gemensam kontaktpunkt	
Artikel 7. Rätt till information	
Artikel 8. Förfaranden på elektronisk väg	
Avsnitt 2. Tillstånd.....	52
Artikel 9. Tillståndssystem	
Artikel 10. Villkor för tillståndsgivning	
Artikel 11. Tillståndets varaktighet	
Artikel 12. Urval mellan flera sökande	
Artikel 13. Förfaranden för tillståndsgivning	
Avsnitt 3. Otillåtna krav eller krav som skall utvärderas.....	55
Artikel 14. Otillåtna krav	
Artikel 15. Krav som skall utvärderas	
Kapitel III. Fri rörlighet för tjänster.....	58
Avsnitt 1. Principen om ursprungsland och undantag.....	58
Artikel 16. Principen om ursprungsland	
Artikel 17. Generella undantag från principen om ursprungsland	
Artikel 18. Tillfälliga undantag från principen om ursprungsland	
Artikel 19. Undantag från principen om ursprungsland i individuella fall	
Avsnitt 2. Tjänstemottagarnas rättigheter.....	62
Artikel 20. Otillåtna begränsningar	
Artikel 21. Icke-diskriminering	
Artikel 22. Stöd till tjänstemottagarna	
Artikel 23. Ersättning för utgifter för vård	
Avsnitt 3. Utstationering av arbetstagare.....	64
Artikel 24. Särskilda bestämmelser om utstationering av arbetstagare	
Artikel 25. Utstationering av medborgare från länder utanför EU	
Kapitel IV. Tjänsternas kvalitet.....	66
Artikel 26. Upplysningar om tillhandahållarna och deras tjänster	
Artikel 27. Yrkesansvarsförsäkringar och garantier	
Artikel 28. Kundgarantier	
Artikel 29. Kommersiella meddelanden från reglerade yrken	
Artikel 30. Verksamhet på flera olika områden	
Artikel 31. Kvalitetspolitik	
Artikel 32. Tvistlösning	
Artikel 33. Upplysningar om tjänstetillhandahållarnas anseende	
Kapitel V. Tillsyn.....	71
Artikel 34. Tillsynens effektivitet	
Artikel 35. Ömsesidigt bistånd	
Artikel 36. Ömsesidigt bistånd när tillhandahållare av tjänster förflyttar sig	
Artikel 37. Ömsesidigt bistånd vid undantag från principen om ursprungsland i enskilda fall	
Artikel 38. Tillämpningsåtgärder	

Kapitel VI. Konvergensprogram.....74

Artikel 39. Uppföranderegler på gemenskapsnivå

Artikel 40. Ytterligare harmonisering

Artikel 41. Ömsesidig utvärdering

Artikel 42. Kommitté

Artikel 43. Rapport

Artikel 44. Ändring av direktiv 1998/27/EG

Kapitel VII. Avslutande bestämmelser.....76

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV

av den [...]

om tjänster på den inre marknaden

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR UTFÄRDAT
DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 47.2 första och tredje meningen, artikel 55, artikel 71 och artikel 80.2,

med beaktande av kommissionens förslag¹,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande²,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande³,

i enlighet med det förfarande som fastställs i artikel 251 i fördraget⁴,

och av följande skäl:

- (1) Europeiska unionen har som mål att skapa allt starkare band mellan de europeiska staterna och folken och att säkerställa ekonomiska och sociala framsteg. I enlighet med artikel 14.2 i fördraget innebär den inre marknaden ett område utan inre gränser där den fria rörligheten för tjänster och etableringsfriheten garanteras. Avskaffandet av hindren för utvecklingen av tjänsteverksamhet mellan medlemsstaterna är ett viktigt medel för att stärka integrationen mellan de europeiska folken och främja en balanserad och hållbar ekonomisk och social utveckling.
- (2) I kommissionens rapport om tillståndet på den inre marknaden för tjänster⁵ uppräknas ett stort antal hinder som står i vägen för eller bromsar utvecklingen av tjänsteverksamhet mellan medlemsstaterna, särskilt sådan som utförs av små och medelstora företag som dominerar tjänstesektorn. I rapporten dras slutsatsen att ett årtionde efter det som borde ha varit slutförandet av den inre marknaden finns det stora skillnader mellan visionen om en integrerad ekonomi för Europeiska unionen och den verklighet som EU:s medborgare och tillhandahållare av tjänster lever i. De

---

¹ EUT C, xxx, s. .

² EUT C, xxx, s. .

³ EUT C, xxx, s. .

⁴ EUT C, xxx, s. .

⁵ KOM(2002) 441 slutlig.

fastställda hindren berör många olika tjänsteverksamheter och alla etapper i en tjänstetillhandahållares verksamhet och det finns många likheter mellan dem, särskilt det faktum att de ofta uppkommer på grund av besvärliga administrativa procedurer, den rättsosäkerhet som fortfarande omger gränsöverskridande verksamhet och bristen på ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaterna.

- (3) Eftersom tjänsteverksamhet är drivkraften bakom den ekonomiska tillväxten och bidrar till 70 % av BNP och sysselsättningen i de flesta medlemsstaterna, inverkar denna uppsplittring av den inre marknaden negativt på hela den europeiska ekonomin, särskilt de små och medelstora företagens konkurrenskraft, och hindrar konsumenterna från att få tillgång till ett större urval av tjänster till konkurrenskraftiga priser. Europaparlamentet och rådet har betonat att avskaffandet av rättsliga hinder för etableringen av en verklig inre marknad är ett av de viktigaste leden i genomförandet av det mål som fastställdes av Europeiska rådet i Lissabon för att göra Europeiska unionen till världens mest konkurrenskraftiga och dynamiska ekonomi innan 2010. Det är absolut nödvändigt att avskaffa dessa hinder för att få fart på den europeiska ekonomin, i synnerhet när det gäller sysselsättningen och investeringarna.
- (4) Därför bör hindren för etableringsfriheten i medlemsstaterna för tillhandahållare av tjänster och den fria rörligheten för tjänster mellan medlemsstaterna avskaffas och tillhandahållarna av tjänster och tjänstemottagarna garanteras den rättssäkerhet som de behöver för att verkligen kunna utöva dessa två grundläggande friheter i fördraget. Eftersom hindren för tjänsterna på den inre marknaden berör såväl de företag som önskar etablera sig i andra medlemsstater som dem som tillhandahåller en tjänst i en annan medlemsstat utan att etablera sig där, bör tillhandahållarna ges möjlighet att utveckla sin tjänsteverksamhet på den inre marknaden antingen genom att etablera sig i en medlemsstat eller genom att använda sig av den fria rörligheten för tjänster. Tillhandahållarna bör kunna välja mellan dessa två friheter, beroende på vilken utvecklingsstrategi de har i varje medlemsstat.
- (5) Det är inte möjligt att avskaffa dessa hinder endast genom en direkt tillämpning av artiklarna 43 och 49 i fördraget, eftersom det skulle vara både synnerligen besvärligt för medlemsstaternas och gemenskapens institutioner att genomföra fördragsbrottsförfaranden mot de berörda medlemsstaterna i varje enskilt fall, särskilt efter utvidgningarna, och eftersom många hinder endast kan avskaffas genom en förhandskoordinering av de nationella lagstiftningarna, inte minst för att etablera ett administrativt samarbete. Som Europaparlamentet och rådet har erkänt är det ett gemenskapsinstrument som skulle möjliggöra genomförandet av en verklig inre marknad för tjänster.
- (6) I detta direktiv fastställs en allmän rättslig ram, som kommer ett stort antal tjänsteverksamheter till godo, samtidigt som hänsyn tas till de särskilda dragen hos alla former av verksamheter eller yrken och dessas regleringssystem. Denna ram är baserad på ett dynamiskt och selektivt tillvägagångssätt, som består i att först avskaffa sådana hinder som snabbt kan tas bort och därefter för övriga hinder inleda en kompletterande utvärderings-, samråds- och harmoniseringsprocess rörande särskilda områden, vilket kommer att möjliggöra en gradvis och samordnad modernisering av de nationella systemen för reglering av tjänsteverksamhet, något som är absolut nödvändigt för genomförandet av en verklig inre marknad för tjänster innan 2010. En välavvägd kombination av åtgärder bör anges som rör en målinriktad harmonisering, administrativt samarbete, principen om ursprungsland och uppmuntran till utarbetande av uppföranderegler på vissa områden. Denna samordning av de nationella

lagstiftningarna kommer att säkerställa en hög grad av rättslig integration på gemenskapsnivå och en hög skyddsnivå när det gäller mål av allmänintresse, särskilt konsumentskyddet, vilket är absolut nödvändigt för att skapa ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaterna.

- (7) Den viktiga roll som yrkesförbund och yrkessammanslutningar spelar i samband med regleringen av tjänsteverksamheter och utarbetandet av regler för yrkesetik och uppförande i yrkessammanhang bör erkännas.
- (8) Detta direktiv ligger i linje med de andra gemenskapsinitiativen rörande tjänster, särskilt de som rör konkurrenskraften hos tjänster till företagen, tjänsters säkerhet⁶ samt patienternas rörlighet och utvecklingen av vårdtjänster inom gemenskapen. Det är också förenligt med de pågående initiativen när det gäller den inre marknaden, såsom förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om säljfrämjande åtgärder på den inre marknaden⁷ och dem som rör konsumentskydd, såsom förslaget till direktiv om otillbörliga affärsmetoder⁸ och förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om samarbete mellan nationella tillsynsmyndigheter som ansvarar för konsumentskyddslagstiftningen (förordningen om konsumentsskyddssamarbete)⁹.
- (9) Det finns anledning att utesluta finansiella tjänster ur direktivets tillämpningsområde, eftersom denna form av verksamhet redan omfattas av en särskild handlingsplan vilken har samma mål som detta förslag till direktiv, nämligen genomförandet av en verklig inre marknad för tjänster. Dessa tjänster definieras i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/65/EG av den 23 september 2002 om distansförsäljning av finansiella tjänster till konsumenter och om ändring av rådets direktiv 90/619/EEG samt direktiven 97/7/EG och 98/27/EG¹⁰. I det direktivet definieras finansiella tjänster som verksamheter som rör banker, långivning, försäkringar, individuella pensionssystem, investeringar och betalningar.
- (10) Med hänsyn till antagandet 2002 av ett antal rättsinstrument rörande tjänster och nät för elektronisk kommunikation, liksom resurser och associerade tjänster, genom vilka man inrättade ett ramregelverk för att underlätta tillträdet till dessa verksamheter inom den inre marknader, särskilt genom att de flesta system för individuellt tillstånd avskaffades, bör de frågor som omfattas av dessa instrument inte ingå i detta direktivs tillämpningsområde.
- (11) Med hänsyn till att det i fördraget anges särskilda rättsliga grunder när det gäller skatter och det redan finns antagna gemenskapsinstrument på detta område, bör skatter uteslutas från detta direktivs tillämpningsområde, dock med undantag för bestämmelserna om otillåtna krav och fri rörlighet för tjänster. Harmoniseringen på skatteområdet genomfördes bl.a. med hjälp av rådets sjätte direktiv 77/388/EEG av den 17 maj 1977 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning rörande omsättningskatter - Gemensamt system för mervärdesskatt: enhetlig beräkningsgrund¹¹, rådets direktiv 90/434/EEG av den 23 juli 1990 om ett gemensamt beskattningssystem för fusion, fission, överföring av tillgångar och utbyte av aktier

---

⁶ KOM(2003) 313 slutlig, EUT C 299, 10.12.2003, s. 1.

⁷ KOM(2002) 585 slutlig.

⁸ KOM(2003) 356 slutlig.

⁹ KOM(2003) 443 slutlig.

¹⁰ EGT L 271, 9.10.2002, s. 16.

¹¹ EGT L 145, 13.6.1977, s. 1. Direktivet senast ändrat genom direktiv 2003/92/EG (EUT L 260, 11.10.2003, s. 8).

eller andelar som berör bolag i olika medlemsstater¹², rådets direktiv 90/435/EEG av den 23 juli 1990, om ett gemensamt beskattningssystem för moderbolag och dotterbolag hemmahörande i olika medlemsstater¹³ och rådets direktiv 2003/49/EG av den 3 juni 2003 om ett gemensamt system för beskattning av räntor och royalties som betalas mellan närstående bolag i olika medlemsstater¹⁴. Syftet med detta direktiv är alltså inte att införa nya bestämmelser eller nya specifika system när det gäller skatter och avgifter. Det handlar endast om att avskaffa de begränsningar, varav vissa utgörs av skatter och avgifter som är diskriminerande, som gäller etableringsfriheten och den fria rörligheten för tjänster, i enlighet med rättspraxis vid Europeiska gemenskapernas domstolen i fråga om artiklarna 43 och 49 i fördraget. Bestämmelserna om mervärdesskatt är föremål för en harmonisering på gemenskapsnivå, enligt vilken tillhandahållare av tjänster som bedriver verksamhet över gränserna kan tvingas uppfylla andra skyldigheter än de som gäller i det land de är etablerade i. Det är emellertid önskvärt att ett system med en gemensam kontaktpunkt för dessa tillhandahållare av tjänster inrättas så att de kan uppfylla alla sina skyldigheter via en enda elektronisk portal hos skattemyndigheterna i sin egen medlemsstat.

- (12) Eftersom transporttjänster redan omfattas av ett antal särskilda gemenskapsinstrument på detta område, bör transporttjänster inte ingå i detta direktivs tillämpningsområde om de omfattas av andra gemenskapsinstrument som grundas på artikel 71 eller artikel 80.2 i fördraget. Däremot tillämpas detta direktiv på tjänster som inte omfattas av särskilda instrument i fråga om transporter, såsom värdetransporter eller transporter av avlidna personer.
- (13) Tjänsteverksamhet är redan föremål för omfattande gemenskapslagstiftning, särskilt när det gäller reglerade yrken, posttjänster, sändningsverksamhet för radio och television, informationssamhällets tjänster, liksom tjänster som rör paketresor, semesterpaket och andra paketarrangemang. Dessutom omfattas tjänsteverksamhet också av andra instrument som inte är särskilt inriktade på vissa tjänster, såsom de som gäller konsumentskydd. Detta direktiv kompletterar denna gemenskapslagstiftning. När en tjänsteverksamhet redan omfattas av en eller flera gemenskapsinstrument skall detta direktiv och instrumenten i fråga tillämpas tillsammans, och kraven i dem läggs till varandra. Det är nödvändigt att föreskriva undantag och andra lämpliga bestämmelser så att föreskrifter som är oförenliga med dessa gemenskapsinstrument kan undvikas och överensstämmelsen säkerställs.
- (14) Begreppet tjänst omfattar ett stort antal olika verksamheter som ständigt utvecklas, och bland vilka man finner företagsrelaterade tjänster, såsom konsulttjänster inom ledarskap och förvaltning, certifiering och testning, underhåll, skötsel och säkerhet när det gäller kontor, reklam, rekrytering, även företag som sysslar med interimarbete, handelsagenter. Begreppet tjänst omfattar också tjänster både till företag och konsumenter, såsom juridisk och skattemässig rådgivning, tjänster som berör fastigheter, t.ex. fastighetsmäklari, byggverksamhet, även arkitektverksamhet, eller transport, distribution, organisation av mässor, biluthyrning, resebyråers och turistguiders verksamhet samt säkerhetstjänster. I begreppet ingår även tjänster till konsumenterna, såsom inom turism, inbegripet turistguiders arbete, audiovisuella tjänster, fritidsanläggningar, sportanläggningar och nöjesparker, tjänster inom vårdområdet, tjänster i hemmet, t.ex. hjälp till äldre. Dessa verksamheter kan röra både

---

¹² EGT L 225, 20.8.1990, s. 1.

¹³ EGT L 225, 20.8.1990, s. 6.

¹⁴ EUT L 157, 26.6.2003, s. 49.

tjänster som kräver att tillhandahållare och mottagare av tjänster befinner sig nära varandra, tjänster där det tillhandahållaren och mottagaren förflyttar sig och tjänster som kan tillhandahållas på distans, däribland via Internet.

- (15) I enlighet med domstolens rättspraxis rörande artiklarna 49 och följande i fördraget omfattar begreppet tjänst all förvärvsverksamhet som normalt sett utförs mot ersättning, utan att den som utnyttjar tjänsten nödvändigtvis betalar för den och oberoende av hur den finansieras. Som tjänster räknas följaktligen allt arbete som tillhandahållare av tjänster utför och genom vilket de deltar i förvärvslivet, oberoende av deras juridiska ställning, syften och verksamhetsområde.
- (16) Ersättning, som utgör ett utmärkande drag, saknas i sådan verksamhet som staten bedriver utan ekonomiskt vederlag inom ramen för sitt uppdrag på det sociala och kulturella området samt inom utbildning och rättsväsende. Dessa verksamheter omfattas inte av definitionen i artikel 50 i fördraget och ingår alltså inte i detta direktivs tillämpningsområde.
- (17) Detta direktiv rör inte tillämpningen av artiklarna 28-30 i fördraget om den fria rörligheten för varor. De begränsningar som förbjuds med hänvisning till principen om ursprungsland avser krav som gäller att starta och utöva tjänsteverksamhet, men inte kraven som gäller varorna i sig.
- (18) Begreppet tillhandahållare av tjänster omfattar fysiska personer från en medlemsstat eller juridiska personer som utövar en tjänsteverksamhet, antingen med åberopande av etableringsfriheten eller av den fria rörligheten för tjänster. Det betyder att begreppet tillhandahållare av tjänster inte endast begränsas till fall där tjänsten tillhandahålls över gränserna inom ramen för den fria rörligheten för tjänster, utan att det också gäller sådana fall då en ekonomisk aktör etablerar sig i en medlemsstat för att utveckla tjänsteverksamhet där. För övrigt omfattar begreppet tillhandahållare av tjänster inte dotterbolag till bolag från tredje land, för enligt artikel 48 i fördraget gäller etableringsfriheten och den fria rörligheten för tjänster endast för bolag som bildats i enlighet med lagstiftningen i en medlemsstat och som har sitt säte enligt bolagsordningen, sitt huvudkontor eller sin huvudsakliga verksamhet inom gemenskapen.
- (19) När en ekonomisk aktör beger sig till en annan medlemsstat för att där utöva en tjänsteverksamhet bör man skilja mellan omständigheter som omfattas av etableringsfriheten och sådana som omfattas av den fria rörligheten för tjänster, beroende på om verksamheten är av tillfällig art eller inte. I enlighet med domstolens rättspraxis skall verksamhetens tillfälliga art bedömas inte bara på grundval av tjänstens varaktighet, utan också med hänsyn till dess frekvens, periodiska karaktär eller kontinuitet. Det faktum att tjänsten är av tillfällig art påverkar hur som helst inte tjänstetillhandahållarens möjligheter att i en mottagande medlemsstat skaffa sig en viss infrastruktur (inklusive ett kontor eller en mottagning av något slag) om detta är nödvändigt för att tjänsten i fråga skall kunna tillhandahållas.
- (20) Begreppet tillståndsförfarande betecknar särskilt de administrativa förfaranden genom vilka tillstånd, licenser, godkännanden och koncessioner beviljas, men också skyldigheten att vara upptagen i en yrkesorganisation eller ett register, en matrikel eller en databas, ansluten till ett organ eller att inneha en yrkeslegitimation för att kunna utöva den berörda verksamheten. Ett tillstånd kan beviljas antingen genom ett formellt beslut eller genom ett indirekt sådant, som exempelvis innebär att den

behöriga myndigheten inte uttalar sig eller att tillhandahållaren av tjänster skall vänta på mottagningsbeviset för sin anmälan innan den berörda verksamheten kan inledas eller betraktas som laglig.

- (21) Begreppet samordnat område omfattar alla krav som gäller för att starta och utöva tjänsteverksamhet, särskilt verksamhet som avses i varje medlemsstats lagar och andra författningar, oavsett om de rör ett område som är harmoniserat på gemenskapsnivå eller inte, oavsett om de är av generell eller specifik natur och oavsett vilket rättsligt område de tillhör inom den nationella lagstiftningen.
- (22) En av de grundläggande svårigheterna, som särskilt små och medelstora företag stöter på i samband med att starta och utöva tjänsteverksamhet, är de komplicerade och utdragna administrativa förfarandena och den rättsosäkerhet som är förbunden med dessa. Av detta skäl bör man, liksom i fråga om vissa initiativ rörande modernisering och goda administrativa lösningar på gemenskapsnivå eller nationell nivå, fastställa principer för administrativ förenkling, särskilt genom att man på gemenskapsnivå samordnat inför ett system med gemensamma kontaktpunkter, begränsar kravet på förhandstillstånd till fall där detta är nödvändigt och inför principen om tyst medgivande från de behöriga myndigheternas sida när en viss tidsfrist har löpt ut. Samtidigt som man tillgodoser kraven på öppenhet och aktuella uppgifter om de ekonomiska aktörerna, syftar sådana moderniseringsåtgärder till att undanröja förseningar, kostnader och den avrådande verkan som t.ex. beror på onödiga, alltför komplicerade eller kostsamma förfaranden, dubbelarbete, dokument som är alltför formellt utformade, behöriga myndigheters befogenhet att göra skönsmässiga bedömningar, oprecisa eller orimligt långa tidsfrister, beviljade tillstånds begränsade giltighetstid eller orimliga avgifter och påföljder. Sådana företeelser verkar särskilt avrådande på tillhandahållare av tjänster som önskar utveckla sin verksamhet i andra medlemsstater och nödvändiggör en samordnad modernisering inom en utvidgad inre marknad med 25 medlemsstater.
- (23) För att underlätta start och utövande av tjänsteverksamhet på den inre marknaden bör man fastställa ett gemensamt mål för alla medlemsstater rörande administrativ förenkling och införa bestämmelser om särskilt gemensamma kontaktpunkter, rätt till information, förfaranden på elektronisk väg och reglering av tillståndsförfaranden. Andra åtgärder på nationell nivå för att uppfylla detta mål kan bestå i en minskning av antalet förfaranden och formaliteter som tillämpas på tjänsteverksamhet, genom att man försäkras sig om att de verkligen är nödvändiga för att ett syfte av allmänintresse skall uppnås och att de inte överlappar varandra till innehåll eller syfte.
- (24) För att administrativ förenkling skall åstadkommas bör det i allmänhet inte ställas formella krav, såsom på auktoriserade översättningar, såvida det inte kan motiveras objektivt av tvingande hänsyn till allmänintresset, såsom skydd av arbetstagare. Det bör också garanteras att ett tillstånd normalt ger tillträde till en tjänsteverksamhet eller dess utövning på hela det nationella territoriet, såvida inte tvingande hänsyn till allmänintresset objektivt kan motivera att man kräver ett särskilt tillstånd för varje etableringsställe, t.ex. för etablering av stormarknader med hänsyn till skyddet av stadsmiljön.
- (25) En gemensam kontaktpunkt bör införas för att säkerställa att alla tillhandahållare av tjänster bara behöver vända sig till ett enda ställe för att fullgöra alla förfaranden och formaliteter. Antalet sådana kontaktpunkter per medlemsstat kan variera efter regionala och lokala ansvarsområden eller efter vilket verksamhetsområde det rör sig

om. Införandet av dessa kontaktpunkter berör nämligen inte ansvarsfördelningen mellan de olika myndigheterna på nationell nivå. När flera myndigheter på regional eller lokal nivå är behöriga kan en av dem fungera som gemensam kontaktpunkt och därefter organisera samarbetet med de andra myndigheterna. De gemensamma kontaktpunkterna kan utgöras av administrativa myndigheter, men också av handelskammare, hantverks- och industriföreningar, yrkessammanslutningar eller privata organ till vilka medlemsstaten har anförtrott denna uppgift. De gemensamma kontaktpunkterna skall spela en viktig roll som stöd för tillhandahållaren av tjänsterna, antingen såsom direkt behörig myndighet som kan utfärda de dokument som krävs för tillträde till en tjänsteverksamhet eller som mellanhand mellan tillhandahållaren av tjänsterna och de direkt behöriga myndigheterna. Redan i sin rekommendation av den 22 april 1997 om förbättring och förenkling av klimatet för nystartade företag¹⁵ uppmanade kommissionen medlemsstaterna att införa kontaktpunkter för att förenkla formaliteterna.

- (26) Att det inom överskådlig tid inrättas ett system för förfaranden och formaliteter på elektronisk väg är en absolut förutsättning för en förenkling av administrationen av tjänsteverksamheten, vilket skulle gynna både tillhandahållare och mottagare av tjänster och behöriga myndigheter. För att dessa resultat skall uppnås kan det krävas att den nationella lagstiftningen och andra bestämmelser om tjänster måste anpassas. Att dessa förfaranden och formaliteter bör kunna utföras på distans innebär bland annat att medlemsstaterna måste se till att de kan tillhandahållas över gränserna. Detta krav på resultat gäller inte förfaranden eller formaliteter som av naturen kräver fysisk närvaro.
- (27) Möjligheten att få starta tjänsteverksamhet får endast omfattas av krav på tillstånd från de behöriga myndigheterna om tillståndsgivningen är icke-diskriminerande, nödvändig och proportionerlig. Detta innebär framför allt att ett tillstånd endast är godtagbart om en kontroll i efterhand inte skulle vara effektiv på grund av att man i efterhand inte kan klargöra de berörda tjänsternas brister och att det skulle medföra vissa risker att inte genomföra en förhandskontroll. Dessa bestämmelser i direktivet kan inte rättfärdiga tillståndsgivning som i övrigt är förbjuden i andra gemenskapsinstrument som Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/93/EG av den 13 december 1999 om ett gemenskapsramverk för elektroniska signaturer¹⁶ eller Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden (direktiv om elektronisk handel)¹⁷. Resultaten från den ömsesidiga utvärderingen kommer att klargöra vilka verksamhetsformer som bör undantas från tillstånd på gemenskapsnivå.
- (28) Om antalet tillstånd för en viss verksamhet är begränsat på grund av sällsynta naturresurser eller otillräcklig teknisk kapacitet, t.ex. för tilldelning av frekvenser för analog radio eller för utnyttjande av en hydroelektrisk infrastruktur, bör ett förfarande för att välja mellan flera potentiella sökande inrättas, för att genom fri konkurrens kunna förbättra kvaliteten på och villkoren för de tjänster som erbjuds användarna. Ett sådant förfarande måste ge garantier för öppenhet och opartiskhet, och ett tillstånd som utfärdats på detta sätt får varken ha en orimligt lång giltighetstid eller förnyas

---

¹⁵ EGT L 145, 5.6.1997, s. 29.

¹⁶ EGT L 13, 19.1.2000, s. 12.

¹⁷ EGT L 178, 17.7.2000, s. 1.

automatiskt och får inte innebära någon fördel för den tillhandahållare av tjänster som senast innehaft tillståndet. Framför allt bör det utfärdade tillståndets giltighet fastställas så att det inte inskränker eller begränsar den fria konkurrensen mer än vad som är nödvändigt för att investeringarna skall hinna skrivas av och investerat kapital ge skälig avkastning. I sådana fall där antalet tillstånd är begränsat av andra skäl än sällsynta naturresurser eller otillräcklig teknisk kapacitet skall man under alla omständigheter följa de andra bestämmelser om tillståndsgivning som anges i detta direktiv.

- (29) De tvingande hänsyn till allmänintresset som vissa harmoniseringsbestämmelser i detta direktiv hänvisar till är de som redan erkänts i domstolens rättspraxis rörande artiklarna 43 och 49 i fördraget, i synnerhet konsumentskyddet och skyddet av tjänstemottagare, arbetstagare eller stadsmiljön.
- (30) För att skapa en verklig inre marknad för tjänster bör man undanröja de inskränkningar av etableringsfriheten och av den fria rörligheten för tjänster som ännu finns i vissa medlemsstaters lagstiftning och som strider mot artiklarna 43 respektive 49 i fördraget. De otillåtna inskränkningarna påverkar särskilt den inre marknaden för tjänster och bör undanröjas systematiskt och snarast möjligt.
- (31) Enligt domstolens rättspraxis omfattar etableringsfriheten särskilt principen om likabehandling enligt vilken diskriminering på grund av nationalitet är förbjuden, liksom all indirekt diskriminering på andra grunder som kan leda till samma resultat. Det får alltså inte ställas några krav på att man skall ha en viss etableringsort, hemvist, bosättningsort eller huvudsaklig verksamhetsort för att få starta eller utöva tjänsteverksamhet i en medlemsstat, vare sig det rör sig som en huvudverksamhet eller biverksamhet. En medlemsstat får heller inte lägga hinder i vägen för ett företags rättskapacitet eller rätt att väcka talan, om det har bildats enligt lagstiftningen i en annan medlemsstat och det har sitt huvudsakliga säte där. Inte heller får en medlemsstat gynna de tillhandahållare av tjänster som har en särskild koppling till en nationell eller lokal socioekonomisk miljö, eller på grund av tillhandahållarens etableringsort inskränka dennes rätt att förvärva, utnyttja eller överlåta rättigheter och varor eller att få tillgång till olika former av kredit och boende, om dessa möjligheter underlättar för tillhandahållaren att starta och utöva verksamheten.
- (32) Förbudet mot att göra en ekonomisk prövning till en förutsättning för beviljande av tillstånd gäller den ekonomiska prövningen i sig, och inte de andra krav som kan motiveras av tvingande hänsyn till allmänintresset, såsom skyddet av stadsmiljön. Detta förbud omfattar inte utövandet av befogenheter när det gäller de myndigheter som ansvarar för tillämpningen av konkurrenslagstiftningen.
- (33) För att aktualiseringen av de nationella lagstiftningarna skall kunna samordnas så att de uppfyller den inre marknadens krav bör en utvärdering göras av vissa nationella krav som inte är diskriminerande men som på grund av sin karaktär kan komma att avsevärt inskränka eller till och med förhindra möjligheten att starta eller utöva en verksamhet som omfattas av etableringsfriheten. Under den tid som medlemsstaterna har till sitt förfogande för att genomföra direktivet skall de se till att de krav som ställs är nödvändiga och proportionerliga och, i förekommande fall, upphäva eller ändra dem. För övrigt skall kraven under alla omständigheter vara förenliga med gemenskapens konkurrensregler.

- (34) Bland de inskränkningar som bör undersökas finns nationella system som av andra skäl än de som gäller yrkeskvalifikationer, förbehåller rätten att starta sådan verksamhet som hasardspel för viss tillhandahållare av tjänster. På samma sätt är det nödvändigt att undersöka sådana system som innehåller sändningsskyldigheter, såsom "must carry"-regler som gäller för kabeloperatörer, och som innebär att tillhandahållare av tjänster som agerar mellanhand måste ge särskilda tillhandahållare tillgång till vissa tjänster vilket påverkar deras valfrihet, tillgången till radio- och TV-program samt slutmottagarnas valmöjligheter.
- (35) Bestämmelserna i detta direktiv rörande etableringsfriheten skall endast tillämpas om den berörda verksamheten är öppen för konkurrens, och det därför inte är nödvändigt för medlemsstaterna att avskaffa existerande monopol, särskilt på lotteriområdet, eller att privatisera vissa sektorer.
- (36) Att det i detta direktiv anges ett antal krav som medlemsstaterna måste avlägsna eller utvärdera under perioden för genomförande påverkar inte möjligheten att väcka talan om fördragsbrott mot en medlemsstat för överträdelse av artiklarna 43 och 49 i fördraget.
- (37) För att se till att den fria rörligheten för tjänster genomförs på ett effektivt sätt och se till att mottagarna och tillhandahållarna av tjänster kan dra nytta av och erbjuda tjänster i hela gemenskapen utan att behöva ta hänsyn till några gränser, bör den principen läggas fast att tillhandahållare av tjänster i princip endast skall omfattas av lagstiftningen i det land där de är etablerade. Denna princip är en nödvändig förutsättning för att tillhandahållare av tjänster, i synnerhet små och medelstora företag, med full rättssäkerhet skall kunna dra nytta av alla möjligheter som den inre marknaden erbjuder. Genom att på det sättet underlätta den fria rörligheten för tjänster mellan medlemsstaterna, medger denna princip, i kombination med åtgärderna för harmonisering och ömsesidigt bistånd, att tjänstemottagarna får ett större utbud av kvalitetstjänster från andra medlemsstater. Vid sidan av denna princip bör en stödmekanism införas som gör det möjligt för tjänstemottagaren att få upplysningar om övriga medlemsstaters lagstiftning, samt en harmonisering av reglerna om insyn i tjänsteverksamheter.
- (38) Man måste också se till att tillsynen av tjänsteverksamheten görs vid källan, dvs. av de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där tillhandahållaren av tjänsterna är etablerad. Det är de behöriga myndigheterna i ursprungslandet som har de bästa förutsättningarna för att se till att tillhandahållaren av tjänsterna kontrolleras effektivt och kontinuerligt och att tjänstemottagarna skyddas, såväl i det egna landet som i andra medlemsstater. Detta gemenskapsansvar för ursprungsmedlemsstaten när det gäller bevakningen av tillhandahållarens verksamhet, oberoende av var tjänsten tillhandahålls, bör tydligt fastställas för att ett ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaterna skall kunna skapas när det gäller regleringen av tjänsteverksamhet. Frågan om domstolarnas behörighet omfattas inte av detta direktiv utan av rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område¹⁸ eller andra gemenskapsinstrument såsom Europaparlamentets och rådets direktiv 96/71/EG av

---

¹⁸ EGT L 12, 16.1.2001, s. 1. Direktivet senast ändrat genom 2003 års anslutningsakt.

den 16 december 1996 om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster¹⁹.

- (39) Principen om att det är ursprungslandets lagstiftning och kontroller som skall tillämpas bör kompletteras med principen att medlemsstaterna inte får införa begränsningar för tjänster som tillhandahålls från en annan medlemsstat.
- (40) Det bör fastställas att undantag från lagen i ursprungslandet endast kan göras inom de områden som omfattas av allmänna eller tillfälliga undantag. Dessa undantag är nödvändiga för att hänsyn skall kunna tas till hur långt integrationen kommit på den inre marknaden eller till vissa gemenskapsinstrument avseende tjänster där det föreskrivs att en tillhandahållare av tjänster skall omfattas av ett annat lands lagstiftning än ursprungsmedlemsstatens. Vidare får vissa åtgärder i undantagsfall tas mot en viss tillhandahållare av tjänster, om det sker i enstaka fall och på vissa strikta materiella och formella villkor. För att garantera en rättssäkerhet som är avgörande för att små och medelstora företag skall uppmuntras att erbjuda sina tjänster i övriga medlemsstater, bör dessa undantag endast tillämpas då det är absolut nödvändigt. I synnerhet kan dessa undantag endast tillämpas av skäl som har att göra med tjänsternas säkerhet, utövandet av ett värdeyrke, eller skyddet av minderåriga och endast om de nationella bestämmelserna på dessa områden inte är harmoniserade. Vidare kommer varje inskränkning av den fria rörligheten för tjänster endast att kunna omfattas av ett undantag om den är förenlig med de grundläggande rättigheter som, enligt domstolens fasta rättspraxis, hör till de allmänna gemenskapsrättsliga principerna.
- (41) Om en tillhandahållare av tjänster beger sig till en annan medlemsstat än ursprungsmedlemsstaten bör dessa båda stater inleda ett samarbete, så att den förra kan genomföra kontroller, inspektioner och utredningar på ursprungsmedlemsstatens begäran eller på eget initiativ göra dessa kontroller om det enbart rör sig om konstaterande av fakta. Vid utstationering av en arbetstagare får dessutom den medlemsstat där arbetstagaren är utstationerad vidta åtgärder gentemot en tillhandahållare av tjänster som är etablerad i en annan medlemsstat för att se till att gällande anställnings- och arbetsvillkor tillämpas i enlighet med direktiv 96/71/EG.
- (42) Undantag bör göras från principen om ursprungsland för tjänster som är totalförbjudna i den medlemsstat dit tillhandahållaren av tjänster beger sig, om förbudet motiveras med hänvisning till allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsa. Detta undantag omfattar endast totalförbud och inte de nationella ordningar enligt vilken en verksamhet inte är totalförbjuden, utan förbehållen en eller flera aktörer som bedriver verksamheten i fråga eller som förbjuder utövandet av en verksamhet utan att tillstånd först skall ha beviljats. Om en medlemsstat tillåter en verksamhet samtidigt som den förbehåller vissa aktörer, omfattas verksamheten inte av ett totalförbud och kan alltså inte i sig anses strida mot den allmänna ordningen, den allmänna säkerheten eller folkhälsan. Följaktligen skulle det inte vara motiverat att en sådan verksamhet inte omfattas av direktivets allmänna räckvidd.
- (43) Det finns inte anledning att tillämpa principen om ursprungsland på de särskilda krav som uppställs av den medlemsstat dit tillhandahållaren av tjänster beger, om dessa är knutna till den särskilda karaktären hos den plats där tjänsten tillhandahålls och som

---

¹⁹ EGT L 18, 21.1.1997, s. 1.

måste följas för att den allmänna ordningen eller den allmänna säkerheten skall kunna säkras, eller folkhälsan eller miljön kunna skyddas. Detta undantag avser exempelvis tillstånd att uppehålla sig på eller använda allmän väg, villkor för organisation av offentliga evenemang eller säkerhetskrav på byggplatser.

- (44) Undantaget från principen om ursprungsland vid registrering av fordon som leasats i en annan medlemsstat än den där fordonet används har fastställts i domstolens rättspraxis, enligt vilken en medlemsstat får ställa ett sådant krav på de fordon som används inom det egna territoriet om kravet står i proportion till det eftersträvade syftet. Undantaget gäller inte enstaka eller tillfälliga uthyrningar.
- (45) Ett visst antal direktiv rörande avtal som ingåtts av konsumenter har redan antagits på gemenskapsnivå. I dessa direktiv har man dock strävat efter en minimal harmonisering. För att så långt möjligt minska skillnaderna mellan konsumentskyddsbestämmelserna inom hela Unionen, vilka leder till att den inre marknaden fragmenteras till skada för såväl konsumenter som företag, nämner kommissionen i sitt meddelande om strategin för konsumentpolitiken 2002-2006²⁰ att en av dess prioriteringar kommer att vara ett förslag om fullständig harmonisering. Dessutom betonar kommissionen i sin handlingsplan om en mer samordnad europeisk avtalsrätt²¹ behovet av mer samordning av gemenskapens konsumentlagstiftning, vilket särskilt skulle innebära en översyn av den gällande lagstiftningen om konsumentavtal, så att kvarvarande oförenlighet avlägsnas, luckor täpps till och lagstiftningen förenklas.
- (46) Principen om ursprungsland bör tillämpas på de områden som rör avtal som ingåtts av konsumenter och som avser tillhandahållande av tjänster endast om det finns gemenskapsdirektiv som föreskriver en fullständig harmonisering, eftersom skyddsnivåerna för konsumenterna i dessa fall är likvärdiga. Undantaget från principen om ursprungsland i fråga om tillhandahållarens utomobligatoriska ansvar för olyckor som inträffar inom ramen för hans verksamhet och som drabbar personer i den medlemsstat dit tillhandahållaren av tjänsterna begett sig gäller både personskador och materiella skador som orsakats vid en olycka.
- (47) Medlemsstaterna bör ges möjlighet att under särskilda omständigheter få göra undantag från principen om ursprungsland med avseende på en tillhandahållare av tjänster som är etablerad i en annan medlemsstat, om det sker i enstaka fall och av vissa skäl, som tjänsternas säkerhet. En sådan möjlighet kommer endast att få utnyttjas om harmonisering saknas på gemenskapsnivå. Denna möjlighet innebär inte att begränsande åtgärder kan vidtas på områden där andra direktiv förbjuder alla undantag från den fria rörligheten för tjänster, som direktiv 1999/93/EG eller Europaparlamentets och rådets direktiv 98/84/EG av den 20 november 1998 om det rättsliga skyddet för tjänster som bygger på eller utgörs av villkorad tillgång²², eller att möjligheterna till undantag enligt andra direktiv, däribland rådets direktiv 89/552/EEG av den 3 oktober 1989 om samordning av vissa bestämmelser som fastställts i

---

²⁰ EGT C 137, 8.6.2002, s. 2.

²¹ EUT C 63, 15 3 2003, s. 1.

²² EGT L 320, 28.11.1998, s. 54.

medlemsstaternas lagar och andra författningar om utförandet av sändningsverksamhet för television²³ eller direktiv 2000/31/EG, kan utvidgas eller begränsas.

- (48) Inskränkningar av den fria rörligheten för tjänster som strider mot detta direktiv kan bero inte bara på åtgärder som tas gentemot tillhandahållare av tjänster utan också på en rad olika hinder för tjänstemottagarnas, särskilt konsumenternas, möjlighet att utnyttja tjänsterna. I detta direktiv ges exempel på olika inskränkningar för tjänstemottagare som vill utnyttja en tjänst från en tillhandahållare av tjänster som är etablerad i en annan medlemsstat.
- (49) Enligt fördragets bestämmelser om fri rörlighet för tjänster, såsom de tolkats i domstolens rättspraxis, är det förbjudet att diskriminera en tjänstemottagare på grund av dennes nationalitet eller på grund av i vilket land eller på vilken ort han eller hon är bosatt. Det kan röra sig om krav på att endast de som är bosatta i en annan medlemsstat skall lämna in originalhandlingar, vidimerade kopior, ett intyg om medborgarskap eller auktoriserade översättningar av handlingarna för att kunna utnyttja en viss tjänst eller vissa förmånliga priser. Förbudet mot diskriminerande krav hindrar emellertid inte att vissa tjänstemottagare kan få rätt till förmåner, däribland förmånliga priser, om förmånerna grundar sig på objektiva, motiverade kriterier, t.ex. en direkt koppling till skatter och avgifter som dessa tjänstemottagare erlagt.
- (50) För att ett område utan inre gränser verkligen skall kunna skapas krävs det att gemenskapsmedborgarna inte hindras från att utnyttja en viss tjänst på marknaden trots att det är tekniskt möjligt, eller att de omfattas av olika villkor eller olika priser beroende på vilken nationalitet eller bosättningsort de har. Om sådan diskriminering av tjänstemottagare får fortsätta innebär det för gemenskapsmedborgarna att det inte finns någon verklig inre marknad för tjänster, och i ett vidare perspektiv påverkar det integrationen av Europas folk. Principen om icke-diskriminering på den inre marknaden innebär att tjänstemottagarna, i synnerhet konsumenterna, inte får vägras tillgång till en tjänst som erbjuds allmänheten eller att tillgången inte får försvåras på grund av tjänstemottagarens nationalitet eller bosättningsort, enligt vad som framgår av de allmänna villkor som ställs till allmänhetens förfogande. Detta påverkar inte möjligheten att inom ramen för dessa allmänna villkor tillämpa olika priser och villkor för tillhandahållandet av en tjänst, om detta är direkt motiverat av objektiva faktorer som högre faktiska kostnader på grund av avståndet, tjänstens tekniska egenskaper, de olika marknadsvillkoren eller de ytterligare risker som beror på att bestämmelserna skiljer sig från dem i ursprungslandet.
- (51) I enlighet med de principer som fastställts i domstolens rättspraxis i fråga om fri rörlighet för tjänster och utan att äventyra den ekonomiska balansen i medlemsstaternas system för social trygghet bör större rättssäkerhet kunna erbjudas i fråga om ersättning för vård för patienter som i egenskap av tjänstemottagare drar nytta av den fria rörligheten för tjänster, samt för vårdpersonal och ansvariga för social trygghet.
- (52) Rådets förordning (EEG) 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom

---

²³ EGT L 298, 17.10.1989, s. 23. Direktivet ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 97/36/EG (EGT L 202, 30.7.1997, s. 60).

gemenskapen²⁴ skall tillämpas, särskilt bestämmelserna om anslutning till det sociala trygghetssystemet, på anställda eller egenföretagare som tillhandahåller eller deltar i tillhandahållandet av en tjänst.

- (53) Artikel 22 i förordning (EEG) 1408/71 om förhandstillstånd för ekonomisk ersättning för vård som tillhandahållits i en annan medlemsstat bidrar, såsom domstolens rättspraxis understryker, till att underlätta den fria rörligheten för patienter och tillhandahållandet av gränsöverskridande vårdtjänster. Denna bestämmelse skall se till att de personer som omfattas av socialförsäkringen och som har ett tillstånd för tillträde till vård i de andra medlemsstaterna får lika goda ersättningsvillkor som de socialförsäkringstagare som omfattas av lagstiftningen i dessa länder. Bestämmelsen ger också dem som omfattas av socialförsäkringen rättigheter som de inte annars skulle haft, och framstår som en möjlighet att utnyttja den fria rörligheten för tjänster. Bestämmelsen avser dock inte att reglera vilken ersättning som skall utbetalas, och den hindrar därför inte att ersättning utbetalas i den omfattning som garanteras av sjukförsäkringssystemet i den medlemsstat där vårdmottagaren är sjukförsäkrad, för utgifter för vård som tillhandahållits i en annan medlemsstat, även om ett förhandstillstånd saknas.
- (54) Med hänsyn till hur domstolens rättspraxis utvecklats när det gäller fri rörlighet för tjänster bör kravet på förhandstillstånd för att få ekonomisk ersättning från de sociala trygghetssystemen i en medlemsstat för öppen hälso- och sjukvård i en annan medlemsstat tas bort, och medlemsstaterna bör anpassa sin lagstiftning i detta avseende. Om sjukvården ersätts i den omfattning som garanteras av sjukförsäkringssystemet i den medlemsstat där vårdmottagaren är sjukförsäkrad, kommer borttagandet av förhandstillstånd inte att påverka den ekonomiska jämvikten mellan de sociala trygghetssystemen i någon större utsträckning. I enlighet med domstolens rättspraxis förblir de villkor på vilka medlemsstaterna på sitt territorium beviljar tillstånd för ersättning för kostnader för öppen hälso- och sjukvård tillämpliga när det rör sig om vård som tillhandahållits i en annan medlemsstat än den där patienten är sjukförsäkrad, om dessa villkor är förenliga med gemenskapsrätten. I enlighet med domstolens praxis skall också tillståndsförfarandena för ekonomisk ersättning för vård i en annan medlemsstat följa de bestämmelser rörande villkoren för utfärdande av tillstånd och de tillståndsförfaranden som avses i detta direktiv.
- (55) I enlighet med domstolens rättspraxis när det gäller fri rörlighet för tjänster får kravet på förhandstillstånd för ekonomisk ersättning för sjukhusvård som tillhandahållits i en annan medlemsstat anses vara motiverat med hänsyn till den planering som krävs för att avgöra antalet sjukhusanläggningar, deras geografiska fördelning, hur de skall inrättas och vilken utrustning de skall vara försedda med, samt vilka vårdtjänster de skall erbjuda. Genom denna planering eftersträvas målet att inom varje medlemsstats territorium säkerställa att det finns tillräckligt stor och permanent tillgång till ett väl avvägt utbud av sjukhusvård av god kvalitet, samtidigt som planeringen är nödvändig för att säkerställa en kontroll över utgifterna och i möjligaste mån undvika allt slöseri med ekonomiska, tekniska och mänskliga resurser. I enlighet med domstolens rättspraxis bör begreppet sjukhusvård ges en objektiv definition, och kravet på förhandstillstånd bör stå i proportion till det eftersträevade målet av allmänintresse.

---

²⁴ EGT L 149, 5.7.1971, s. 2. Förordningen senast ändrad genom 2003 års anslutningsakt.

- (56) I artikel 22 i förordning (EEG) nr 1408/71 föreskrivs under vilka omständigheter den behöriga nationella institutionen inte får vägra att utfärda ett tillstånd som sökts med stöd av den artikeln. En medlemsstat får inte vägra att bevilja tillstånd, om sådan sjukhusvård är täckt av systemet för social trygghet i de fall den tillhandahålls på medlemsstatens territorium och om en identisk eller lika effektiv behandling inte kan erhållas i tid inom det egna territoriet på de villkor som anges systemet för social trygghet. I enlighet med domstolens rättspraxis skall villkoret för en godtagbar tidsfrist bedömas med hänsyn till alla omständigheter i varje konkret fall, med vederbörlig hänsyn inte bara till patientens medicinska situation vid den tidpunkt då tillståndet söks, utan också tidigare omständigheter och sjukdomens troliga utveckling.
- (57) Den ekonomiska ersättningen från medlemsstaternas system för social trygghet för vård i en annan medlemsstat bör inte vara lägre än den ersättning som systemet för social trygghet medger för vård inom det egna landet. I domstolens rättspraxis när det gäller fri rörlighet för tjänster fastställs att då tillstånd saknas torde ersättningen för öppenvård enligt taxorna i den medlemsstat där vårdmottagaren är sjukförsäkrad inte ha någon avgörande betydelse för finansieringen av den statens system för social trygghet. I sådana fall då ett tillstånd har utfärdats inom ramen för artikel 22 i förordning (EEG) nr 1408/71 ersätts utgifterna i den omfattning som garanteras av systemet för social trygghet i den medlemsstat där vården tillhandahållits. Om ersättningsnivån är lägre än den skulle ha varit om samma vård hade tillhandahållits i den medlemsstat där patienten är socialförsäkrad, bör den medlemsstaten komplettera ersättningen upp till den nivå som skulle tillämpats i detta fall.
- (58) När det gäller utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster i en annan medlemsstat än ursprungsmedlemsstaten, bör det klargöras vilka ansvarsområden och uppgifter ursprungsmedlemsstaten respektive utstationeringsmedlemsstaten har för att underlätta den fria rörligheten för tjänster. Syftet med detta direktiv är inte att behandla rena arbetsrättsliga frågor. Genom att uppgifterna fördelas och det klargörs hur samarbetet mellan ursprungsmedlemsstaten och utstationeringsmedlemsstaten skall utformas kan man underlätta den fria rörligheten för tjänster särskilt genom att avlägsna vissa onödigt tungrodda administrativa förfaranden, samtidigt som man förbättrar kontrollen av att anställnings- och arbetsvillkoren i direktiv 96/71/EG efterlevs.
- (59) För att undvika diskriminerande eller onödigt tungrodda administrativa formaliteter, som har en avrådande verkan främst på små och medelstora företag, bör det inte vara tillåtet för utstationeringsmedlemsstaten att kräva att utstationeringen skall uppfylla vissa villkor, som att en tillståndsansökan inlämnas hos myndigheterna. Det bör inte heller vara tillåtet att kräva att en förhandsanmälan skall göras hos myndigheterna i utstationeringsmedlemsstaten. Ett sådant krav bör dock kunna behållas till och med den 31 december 2008 när det gäller sådan verksamhet på byggområdet som avses i bilagan till direktiv 96/71/EG. Gruppen av nationella experter som arbetar med genomförandet av detta direktiv behandlar även frågan om en förbättring av det administrativa samarbetet mellan medlemsstaterna för att underlätta kontroller. När det gäller andra anställnings- och arbetsvillkor än de som anges i direktiv 96/71/EG bör utstationeringsmedlemsstaten i enlighet med principen om fri rörlighet för tjänster i direktivet inte få vidta begränsande åtgärder mot en tillhandahållare av tjänster som är etablerad i en annan medlemsstat.
- (60) Den fria rörligheten för tjänster omfattar rätten för en tillhandahållare av tjänster att stationera ut sin personal, även om det rör sig om personer som inte är

gemenskapsmedborgare, utan medborgare i tredje länder som lagligen vistas i ursprungsmedlemsstaten och har en laglig anställning. Ursprungsmedlemsstaten bör vara skyldig att se till att alla utstationerade arbetstagare som är medborgare i tredje land uppfyller kraven i den egna lagstiftningen i fråga om rätt till bosättning och arbete, inbegripet social trygghet. Däremot får utstationeringsmedlemsstaten inte kontrollera arbetstagaren eller tillhandahållaren av tjänsterna i förebyggande syften, särskilt med avseende på inrese- och uppehållstillstånd, utom i vissa fall, eller arbetstillstånd, eller ställa sådana krav som att arbetstagaren måste ha en tillsvidareanställning eller tidigare ha varit anställd i tjänstetillhandahållarens ursprungsland.

- (61) Sedan antagandet av rådets förordning (EG) nr 859/2003 av den 14 maj 2003 om utvidgning av bestämmelserna i förordning (EEG) nr 1408/71 och förordning (EEG) nr 574/72 till att gälla de medborgare i tredje land som enbart på grund av sitt medborgarskap inte omfattas av dessa bestämmelser²⁵, omfattas medborgarna i tredje länder av den tillämpning av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen som fastställts genom förordning (EEG) nr 1408/71, där det även fastställs att det är bestämmelserna i det land där arbetstagaren är ansluten till ett system för social trygghet som skall tillämpas.
- (62) Ett sätt för tillhandahållaren av tjänster att göra de upplysningar som han är skyldig att lämna lättillgängliga för tjänstemottagaren bör vara att ange sin e-postadress och webbplats. Skyldigheten för tillhandahållarna att lämna vissa upplysningar i de handlingar där de ger en ingående presentation av sina tjänster omfattar inte allmänna kommersiella meddelanden, däribland reklam, utan bör snarare avse broschyrer där det ges en ingående beskrivning av de tjänster som erbjuds, även dokument på webbplatser.
- (63) Varje person som tillhandahåller tjänster som utgör en särskild risk för hälsa, säkerhet eller en särskild ekonomisk risk för mottagaren bör omfattas av en yrkesansvarsförsäkring eller en likvärdig eller jämförbar garanti, vilket innebär att tillhandahållaren även bör vara tillräckligt försäkrad för den tjänst han tillhandahåller i en eller flera andra medlemsstater än i ursprungsmedlemsstaten.
- (64) Det fullständiga förbudet för kommersiella meddelanden från reglerade yrken bör tas bort; ett sådant borttagande avser dock inte förbud mot innehållet i ett kommersiellt meddelande utan sådana förbud som innebär att ett visst yrke generellt sett inte får sända ut ett eller flera slags kommersiella meddelanden, såsom all form av reklam via ett visst medium eller vissa medier. I fråga om de kommersiella meddelandenas innehåll och utformning bör tillhandahållarna av tjänster uppmanas att på gemenskapsnivå utarbeta uppföranderegler som är förenliga med gemenskapsrätten.
- (65) För att förbättra öppenheten och verka för att de bedömningar av kvaliteten på de tjänster som erbjuds och utförs för tjänstemottagarens räkning görs utifrån jämförbara kriterier, är det viktigt att upplysningarna om innebörden av märkning och andra kännetecken för dessa tjänster är lättillgängliga. Detta krav på öppenhet är särskilt viktigt inom exempelvis turism, i synnerhet hotellnäringen, där bruket av klassificeringssystem är mycket utbrett. Vidare bör man undersöka i vilken

---

²⁵ EUT L 124, 20.5.2003, s. 1.

utsträckning den europeiska normaliseringen kan användas för att underlätta tjänsternas kompatibilitet och kvalitet. De europeiska normerna utarbetas av de europeiska normaliseringsorganen CEN, CENELEC och ETSI. Om så är nödvändigt kan kommissionen i enlighet med de förfaranden som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter²⁶, ge ett mandat för utarbetandet av särskilda europeiska normer.

- (66) Inrättandet av ett nätverk av myndigheter i medlemsstaterna som sysslar med konsumentskydd, vilket är föremål för förslaget till förordning om samarbete när det gäller konsumentskydd, kompletterar det samarbete som föreskrivs i detta direktiv. Tillämpningen av lagstiftningen på konsumentskydd i gränsöverskridande fall, särskilt när det gäller utvecklingen av nya marknadsförings- och distributionsmetoder, liksom behovet av att avskaffa vissa hinder som är speciella för samarbetet på detta område, nödvändiggör en högre grad av samarbete mellan medlemsstaterna. I synnerhet är det nödvändigt att på detta område försäkra sig om att medlemsstaterna kräver att operatörerna på deras territorium upphör med otillbörliga beteenden som inriktas på konsumenter i en annan medlemsstat.
- (67) Medlemsstaterna bör i samarbete med kommissionen uppmana berörda parter att utarbeta uppföranderegler på gemenskapsnivå, framför allt för att främja kvaliteten på tjänsterna och ta hänsyn till de enskilda yrkenas särdrag. Uppförandereglerna bör vara förenliga med gemenskapsrätten, särskilt konkurrensreglerna.
- (68) Detta direktiv påverkar inte framtida initiativ i fråga om lagstiftning eller icke bindande åtgärder på konsumentskyddsområdet.
- (69) Om kommissionen inte avger ett svar inom ramen för det förfarande för ömsesidig utvärdering som föreskrivs i detta direktiv, påverkar det inte förenligheten med gemenskapsrätten av de nationella krav som är föremål för medlemsstaternas rapporter.
- (70) Europaparlamentet och rådets direktiv 98/27/EG av den 19 maj 1998 om förbudsföreläggande för att skydda konsumenternas intressen²⁷ avser att närma medlemsstaternas lagar och andra författningar till varandra när det gäller åtgärder för förbudsföreläggande för att skydda kollektiva konsumentintressen som omfattas av de direktiv som anges i förteckningen i bilagan till det direktivet. För att tillåta sådana förbudsförelägganden vid överträdelser av detta direktiv som skadar kollektiva konsumentintressen bör bilagan till direktiv 92/27/EG ändras.
- (71) Eftersom syftena med den planerade åtgärden, nämligen att avskaffa hindren för tjänstetillhandahållarnas etableringsfrihet i medlemsstaterna och den fria rörligheten för tjänster mellan medlemsstaterna, inte kan genomföras på ett tillfredsställande sätt av medlemsstaterna och med hänsyn till åtgärdens omfattning alltså kan genomföras bättre på gemenskapsnivå, kan gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med den subsidiaritetsprincip som avses i artikel 5 i fördraget. I överensstämmelse med proportionalitetsprincipen, såsom den framgår av nämnda artikel, går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att dessa syften skall uppnås.

---

²⁶ EGT L 204, 21.7.1998, s. 37. Direktivet senast ändrat genom 2003 års anslutningsakt.

²⁷ EGT L 166, 11.6.1998, s. 51. Direktivet senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/65/EG (EGT L 271, 9.10.2002, s. 16).

- (72) Detta direktiv är förenligt med de grundläggande rättigheterna och följer de principer som erkänns särskilt i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, särskilt artiklarna 8, 15, 21 och 47.
- (73) De åtgärder som är nödvändiga för att genomföra detta direktiv bör antas i enlighet med rådets beslut 1999/468/EEG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter²⁸,

---

²⁸ EGT L 184, 17.7.1999, s. 23.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Kapitel I

Allmänna bestämmelser

Artikel 1

Syfte

I detta direktiv fastställs de allmänna bestämmelser som skall underlätta utövandet av etableringsfriheten för tillhandahållare av tjänster och den fria rörligheten för tjänster.

Artikel 2

Tillämpningsområde

1. Detta direktiv skall tillämpas på tjänster som tillhandahålls av personer som är etablerade i en medlemsstat.
2. Detta direktiv skall inte tillämpas på följande verksamheter:
  - a) Finansiella tjänster enligt definitionen i artikel 2 b i direktiv 2002/65/EG.
  - b) Elektroniska kommunikationstjänster och kommunikationsnät och därmed förbundna resurser och tjänster när det gäller frågor som omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG²⁹, 2002/20/EG³⁰, 2002/21/EG³¹, 2002/22/EG³² och 2002/58/EG³³.
  - c) Transporttjänster när dessa omfattas av andra gemenskapsinstrument som grundas på artikel 71 eller artikel 80.2 i fördraget.
3. Detta direktiv skall inte tillämpas i fråga om skatter, med undantag för artiklarna 14 och 16, om de begränsningar som avses där inte omfattas av ett gemenskapsinstrument för harmonisering av skattelagstiftning.

---

²⁹ EGT L 108, 24.4.2002, s. 7.

³⁰ EGT L 108, 24.4.2002, s. 21.

³¹ EGT L 108, 24.4.2002, s. 33.

³² EGT L 108, 24.4.2002, s. 51.

³³ EGT L 201, 31.7.2002, s. 37.

Artikel 3

Förhållande till andra bestämmelser i gemenskapsrätten

Medlemsstaterna skall tillämpa bestämmelserna i detta direktiv med beaktande av bestämmelserna i fördraget om etableringsrätt och fri rörlighet för tjänster.

Tillämpningen av detta direktiv påverkar inte tillämpningen av bestämmelserna i de andra gemenskapsinstrumenten i fråga om de tjänster de omfattar.

Artikel 4

Definitioner

I detta direktiv avses med

- 1) *tjänst*, all förvärvsverksamhet som utövas av en egenföretagare som avses i artikel 50 i fördraget och som består i att tillhandahålla en tjänst för vilken det betalas en ekonomisk ersättning,
- 2) *tillhandahållare av tjänster*: en fysisk person som är medborgare i en medlemsstat eller en juridisk person som erbjuder eller tillhandahåller en tjänst,
- 3) *tjänstemottagare*: en fysisk eller juridisk person som av yrkesskäl eller andra skäl använder eller vill använda sig av en tjänst,
- 4) *ursprungsmedlemsstat*: den medlemsstat på vars territorium den berörda tillhandahållaren av tjänster är etablerad,
- 5) *etablering*: faktiskt utövande av en ekonomisk verksamhet enligt artikel 43 i fördraget, där tillhandahållaren av tjänster är fast etablerad för en obegränsad tidsperiod,
- 6) *tillståndsförfarande*: alla förfaranden som innebär att en tillhandahållare eller mottagare av tjänster måste vända sig till en behörig myndighet för att erhålla en formell handling eller ett indirekt beslut om att få starta eller utöva en tjänsteverksamhet,
- 7) *krav*: alla skyldigheter, förbud, villkor eller begränsningar i medlemsstaternas lagar eller författningar eller som följer av rättspraxis, administrativ praxis, handelsbruk eller kollektiva regler som yrkessammanslutningar eller yrkesorganisationer har antagit som ett led i utövandet av sitt rättsliga oberoende,
- 8) *behörig myndighet*: alla organ eller instanser som i en medlemsstat har till uppgift att kontrollera eller reglera tjänsteverksamheter, särskilt administrativa myndigheter, yrkessammanslutningar och yrkesorganisationer som inom ramen för sitt rättsliga oberoende kollektivt reglerar möjligheten att starta och utöva tjänsteverksamhet,

- 9) *samordnat område*: alla krav som skall tillämpas på rätten att starta eller utöva tjänsteverksamhet,
- 10) *sjukhusvård*: sådan behandling som endast kan tillhandahållas på ett sjukhus, en klinik eller liknande, och som i princip kräver att den person som mottar behandlingen uppehåller sig där; vad det berörda sjukhuset har för beteckning, hur det är organiserat och hur det finansieras är utan betydelse för hur den berörda behandlingen skall kategoriseras,
- 11) *utstationeringsmedlemsstat*: den medlemsstat på vars territorium en tillhandahållare av tjänster utstationerar en arbetstagare för att tillhandahålla sina tjänster,
- 12) *laglig anställning*: arbetstagarens avlönade verksamhet, vilken utförs i överensstämmelse med de nationella bestämmelserna i tjänstetillhandahållarens ursprungsmedlemsstat,
- 13) *reglerat yrke*: en yrkesverksamhet eller flera yrkesverksamheter där tillträdet, utövandet eller en av formerna för utövande direkt eller indirekt enligt lagar eller andra författningar kräver innehav av särskilda yrkeskvalifikationer,
- 14) *kommersiellt meddelande*: varje form av meddelande som syftar till att direkt eller indirekt främja varor eller tjänster från ett företag, en organisation eller en person som bedriver handels-, industri- eller hantverksverksamhet, eller utövar reglerad yrkesverksamhet, eller till att direkt eller indirekt främja ovan nämnda företags, organisationers eller personers anseende. Följande utgör i sig inte kommersiella meddelanden:
  - a) Information som krävs för att direkt nå företaget, organisationen eller personen, exempelvis domännamn eller en e-postadress.
  - b) Meddelanden rörande företagets, organisationens eller personens varor, tjänster eller anseende som utarbetats oberoende av detta eller denna, i synnerhet när det har skett utan ekonomisk ersättning.

Kapitel II

Etableringsfrihet för tillhandahållare av tjänster

AVSNITT 1

ADMINISTRATIV FÖRENKLING

Artikel 5

Förenkling av förfaranden

1. Medlemsstaterna skall förenkla de förfaranden och formaliteter som gäller för att starta och utöva en tjänsteverksamhet.
2. När medlemsstaterna begär att tillhandahållare eller mottagare av tjänster skall tillhandahålla ett certifikat, ett intyg eller något annat dokument som visar att de uppfyller ett krav, skall medlemsstaterna godta alla dokument från en annan medlemsstat som har en likvärdig funktion eller av vilka det framgår att det berörda kravet är uppfyllt. De kan inte kräva att dokument från en annan medlemsstat tillhandahålls i form av ett original, en vidimerad kopia eller en auktoriserad översättning, förutom i sådana fall där det föreskrivs i andra gemenskapsinstrument eller i undantagsfall som är objektivt motiverade av tvingande hänsyn till allmänintresset.
3. Punkt 2 skall inte tillämpas på de dokument som avses i artikel 46 i Europaparlamentets och rådets direktiv .././EG³⁴ och artikel 45.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv .././EG³⁵.

Artikel 6

Gemensamma kontaktpunkter

Medlemsstaterna skall se till att en tillhandahållare av tjänster senast den 31 december 2008 kan fullgöra följande förfaranden och formaliteter via en kontaktpunkt av typen ”gemensam kontaktpunkt”:

- a) Alla de förfaranden och formaliteter som är nödvändiga för de skall kunna starta en tjänsteverksamhet, särskilt deklarerationer, anmälningar och tillståndsansökningar hos behöriga myndigheter, inbegripet ansökningar om upptagning i register, förteckningar, databaser och yrkessammanslutningar.

---

³⁴ [Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om erkännande av yrkeskvalifikationer.]

³⁵ [Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av varor, tjänster och byggtreprenader.]

- b) Ansökningar om tillstånd som är nödvändiga för utövandet av tjänsteverksamheten.

Artikel 7

Rätt till information

1. Medlemsstaterna skall se till att följande uppgifter finns lätt tillgängliga för tillhandahållare och mottagare av tjänster via de gemensamma kontaktpunkterna:
  - a) De krav som gäller för tillhandahållare av tjänster som är etablerade på deras territorium, särskilt de som rör förfaranden och formaliteter som skall fullgöras för att få starta och utöva tjänsteverksamhet.
  - b) Adressuppgifter till behöriga myndigheter så att tillhandahållare av tjänster kan kontakta dessa direkt, inklusive till myndigheter som ansvarar för utövande av tjänsteverksamhet.
  - c) Information om hur och på vilka villkor man får tillgång till offentliga register och databaser rörande tillhandahållare av tjänster och tjänster.
  - d) Information om hur överklagande går till vid tvister mellan de behöriga myndigheterna och tillhandahållare eller mottagare av tjänster, eller mellan en tillhandahållare av tjänster och en tjänstemottagare, eller mellan olika tillhandahållare av tjänster.
  - e) Adressuppgifter till andra sammanslutningar och organisationer än de behöriga myndigheterna, där tillhandahållaren eller mottagaren av tjänster kan få praktisk hjälp.
2. Medlemsstaterna skall se till att tillhandahållare och mottagare av tjänster på begäran kan få stöd från de behöriga myndigheterna i form av upplysningar om hur kraven i punkt 1 a brukar tolkas och tillämpas.
3. Medlemsstaterna skall se till att de uppgifter och det stöd som avses i punkterna 1 och 2 tillhandahålls på ett tydligt och entydigt vis, att de är lätt tillgängliga även på distans och på elektronisk väg, samt att de hålls aktuella.
4. Medlemsstaterna skall se till att de gemensamma kontaktpunkterna och de behöriga myndigheterna snarast möjligt besvarar varje begäran om sådana upplysningar eller sådan hjälp som avses i punkterna 1 och 2, och att de snarast möjligt underrättar frågeställaren om begäran är felaktig eller ogrundad.
5. Medlemsstaterna skall genomföra punkterna 1-4 i denna artikel senast den 31 december 2008.
6. Medlemsstaterna och kommissionen skall vidta stödåtgärder för att uppmuntra de gemensamma kontaktpunkterna att göra de uppgifter som avses i punkterna 1 och 2 tillgängliga på andra gemenskapsspråk.

Artikel 8

Förfaranden på elektronisk väg

1. Medlemsstaterna skall se till att alla förfaranden och formaliteter för att starta och utöva en tjänsteverksamhet senast den 31 december 2008 kan fullgöras enkelt, på distans och på elektronisk väg vid den berörda gemensamma kontaktpunkten och de behöriga myndigheterna.
2. Punkt 1 omfattar inte besiktning av den plats där tjänsten utförs eller av tjänstetillhandahållarens utrustning eller granskning av dennes fysiska förmåga.
3. Kommissionen skall enligt det förfarande som avses i artikel 42.2 anta tillämpningsföreskrifter till punkt 1 för att underlätta informationssystemens interoperabilitet och användningen av förfaranden på elektronisk väg medlemsstaterna emellan.

AVSNITT 2

TILLSTÅND

Artikel 9

Tillståndssystem

1. Medlemsstaterna får endast kräva tillstånd för att starta och utöva tjänsteverksamhet om följande villkor är uppfyllda:
  - a) Tillståndssystemet diskriminerar inte tillhandahållaren av tjänsterna i fråga.
  - b) Behovet av ett tillståndssystem är objektivt motiverat av tvingande hänsyn till allmänintresset.
  - c) Det eftersträvade målet kan inte nås med en mindre begränsande åtgärd, i synnerhet därför att en efterhandskontroll inte skulle få någon reell verkan eftersom det skulle vara för sent.
2. I den rapport som avses i artikel 41 skall medlemsstaterna beskriva hur deras tillståndssystem ser ut och motivera deras förenlighet med punkt 1.
3. Detta avsnitt skall inte tillämpas på tillståndssystem som är obligatoriska eller tillåtna genom andra gemenskapsinstrument.

Artikel 10

Villkor för tillståndsgivning

1. Tillståndsgivningen skall följa kriterier som bildar en ram för de nationella myndigheternas bedömning så att bedömningen inte blir godtycklig eller skönsmässig.
2. De kriterier som avses i punkt 1 skall vara
  - a) icke-diskriminerande,
  - b) objektivt motiverade av tvingande hänsyn till allmänintresset,
  - c) stå i proportion till detta tvingande hänsyn till allmänintresset,
  - d) exakta och entydiga,
  - e) objektiva,
  - f) offentliggjorda i förväg.
3. Villkoren för beviljande av tillstånd för en ny etablering får inte överlappa andra krav och kontroller som är likvärdiga eller i allt väsentligt har jämförbara syften och som tillhandahållaren av tjänsterna redan omfattas av i en annan eller samma medlemsstat. De kontaktpunkter som avses i artikel 35 och tillhandahållaren skall bistå den behöriga myndigheten med nödvändiga uppgifter om dessa krav.
4. Tillståndet skall ge tillhandahållaren av tjänsterna rätt att starta eller att utöva tjänsteverksamhet på hela landets territorium, inbegripet att upprätta agenturer, filialer, dotterbolag eller kontor, utom då det av tvingande hänsyn till allmänintresset är motiverat att utfärda ett särskilt tillstånd för varje etablering.
5. Tillståndet skall utfärdas så snart granskningen av villkoren för att få tillståndet har genomförts och det har fastställts att dessa villkor är uppfyllda.
6. Eventuella avslag, återkallande av tillstånd eller andra svar från de behöriga myndigheterna skall motiveras, särskilt med avseende på bestämmelserna i denna artikel, och skall kunna överklagas vid domstol.

Artikel 11

Tillståndets varaktighet

1. Det tillstånd som tillhandahållaren av tjänster beviljas får inte vara tidsbegränsat, utom i de fall då
  - a) tillståndet förnyas automatiskt,
  - b) antalet tillgängliga tillstånd är begränsat,

- c) en begränsad varaktighet är objektivt motiverad av tvingande hänsyn till allmänintresset.
2. Punkt 1 gäller inte den tidsfrist inom vilken tillhandahållaren av tjänsterna måste starta sin verksamhet efter att ha erhållit tillståndet.
3. Medlemsstaterna skall se till att tillhandahållaren av tjänsterna är skyldig att underrätta den berörda gemensamma kontaktpunkt som avses i artikel 6 om varje förändring av hans situation som kan komma att påverka effektiviteten i den behöriga myndighetens kontroll, särskilt bildandet av dotterbolag som utövar verksamhet inom tillståndets tillämpningsområde, eller som får till följd att villkoren för tillståndet inte längre är uppfyllda, eller som påverkar korrektheten i de uppgifter som tjänstemottagaren har tillgång till.

Artikel 12

Urval mellan flera sökande

1. Om antalet tillstånd för en viss verksamhet är begränsat på grund av knappa naturresurser eller begränsad teknisk kapacitet skall medlemsstaterna göra ett urval mellan de sökande med hjälp av ett förfarande som uppfyller alla krav på opartiskhet och öppenhet, särskilt kravet på tillräcklig information om att förfarandet inletts.
2. I de fall som avses i punkt 1 skall tillståndet ges för lämplig begränsad tid och får inte förnyas automatiskt eller innebära några andra fördelar för den tillhandahållare som senast innehaft tillståndet eller några personer med särskild koppling till denne.

Artikel 13

Tillståndsgivning

1. Tillståndsgivningen skall följa tydliga förfaranden och formaliteter som skall offentliggöras i förväg och som gör att de berörda kan vara förvissade om att deras ansökan behandlas objektivt och opartiskt.
2. Dessa förfaranden och formaliteter får inte verka avrådande och inte i onödan försvåra eller försena tillhandahållandet av tjänsten. Förfarandena och formaliteterna skall vara lättillgängliga och de eventuella administrativa kostnader som de kan medföra för de sökande skall vara rimliga i förhållande till omkostnaderna i samband med tillståndsförfarandena.
3. Förfarandena och formaliteterna skall garantera sökandena att deras ansökan behandlas snarast möjligt och, under alla omständigheter, inom en rimlig, maximal tidsfrist som fastställts och offentliggjorts i förväg.
4. Om inget annat meddelats inom den tidsfrist som avses i punkt 3 skall tillståndet anses beviljat. För vissa former av verksamhet kan emellertid ett annat förfarande tillämpas om det är objektivt motiverat av tvingande hänsyn till allmänintresset.

5. För varje ansökan om tillstånd skall ett mottagningsbevis sändas snarast möjligt. På mottagningsbeviset skall anges
  - a) vilken tidsfrist som gäller enligt punkt 3,
  - b) hur beslutet kan överklagas,
  - c) att tillståndet får anses beviljat om inget annat meddelats inom den angivna tidsfristen.
6. Om ansökan är ofullständig eller om ansökan avslås på grund av att förfarandena eller formaliteterna inte är fullgjorda, skall de berörda parterna snarast möjligt underrättas om att ytterligare handlingar skall insändas.

AVSNITT 3

OTILLÅTNA KRAV ELLER KRAV SOM SKALL UTVÄRDERAS

Artikel 14

Otillåtna krav

Medlemsstaterna får inte ställa något av följande krav för att få starta eller utöva tjänsteverksamhet på landets territorium:

- 1) Diskriminerande krav som direkt eller indirekt grundar sig på nationalitet eller, i fråga om företag, dess säte, i synnerhet
  - a) krav på medborgarskap för tillhandahållare av tjänster, deras personal, aktieägare eller medlemmar i företagsledning och styrelse,
  - b) krav på att tillhandahållare av tjänster, deras personal, aktieägare eller medlemmar i företagsledning och styrelse skall vara bosatta på landets territorium.
- 2) Förbud mot att vara etablerad i flera medlemsstater eller att vara upptagen i flera medlemsstaters yrkesregister eller yrkessammanslutningar.
- 3) Inskränkningar i tillhandahållarens frihet att välja om etableringen skall avse den huvudsakliga verksamheten eller en biverksamhet, särskilt kravet att tillhandahållarens huvudsakliga verksamhet skall förläggas till landets territorium, eller inskränkningar i friheten att välja om etableringen skall ske i form av en agentur, en filial eller ett dotterbolag.
- 4) Krav på ömsesidighet med den medlemsstat där tillhandahållaren redan är etablerad, bortsett från de krav som redan fastställts i gemenskapsinstrumenten rörande energi.
- 5) Tillämpning från fall till fall av en ekonomisk prövning där tillståndsgivningen är beroende av om det kan påvisas att det finns ett ekonomiskt behov eller en

efterfrågan på marknaden, och där man utvärderar verksamhetens potentiella eller aktuella ekonomiska effekter eller bedömer om verksamheten stämmer överens med målen i den behöriga myndighetens ekonomiska planering.

- 6) Direkt eller indirekt inblandning av konkurrerande aktörer, även inom rådgivande organ, vid beviljandet av tillståndet eller då de behöriga myndigheterna eller antar andra beslut, med undantag för yrkessammanslutningar eller andra organ som handlar i egenskap av behöriga myndigheter.
- 7) Skyldighet att ställa eller bidra till en ekonomisk säkerhet eller att ta en försäkring hos en tillhandahållare av tjänster eller ett organ som är etablerat på territoriet.
- 8) Skyldighet att under en viss tid ha varit upptagen i registren på landets territorium eller att under en viss tid ha bedrivit verksamhet på territoriet.

Artikel 15

Krav som skall utvärderas

1. Medlemsstaterna skall undersöka om det i deras respektive rättsordningar finns några krav av det slag som anges i punkt 2 och, om så är fallet, se till att dessa krav uppfyller villkoren i punkt 3. Medlemsstaterna skall anpassa sina lagar och andra författningar så att de uppfyller villkoren.
2. Medlemsstaterna skall undersöka om det i deras respektive rättsordningar föreskrivs att följande icke-diskriminerande krav skall vara uppfyllda vid start eller utövande av tjänsteverksamhet:
  - a) Kvantitativa eller geografiska begränsningar, särskilt i form av begränsningar knutna till folkmängd eller ett minsta geografiskt avstånd mellan olika tillhandahållare av tjänster.
  - b) Krav på att tillhandahållaren av tjänster skall ha en viss juridisk form, särskilt kravet att vara en juridisk person, en enskild firma, en ideell förening eller ett företag som ägs enbart av fysiska personer.
  - c) Krav på företagets kapitalinnehav, särskilt kravet att inneha ett minimikapital för viss slags verksamhet eller särskilda yrkeskvalifikationer för att få vara aktieinnehavare eller leda vissa företag.
  - d) Krav som innebär att endast vissa tillhandahållare av tjänster på grund av verksamhetens särskilda karaktär får starta tjänsteverksamheten i fråga, med undantag för krav på yrkeskvalifikationer eller sådana krav som föreskrivs i andra gemenskapsinstrument.
  - e) Förbud mot att inneha flera inrättningar inom ett och samma land.
  - f) Krav på ett minsta antal anställda.

- g) Obligatoriska minimi- och/eller maximipriser som tillhandahållaren av tjänsterna måste tillämpa.
  - h) Förbud och skyldigheter i fråga om förlustbringande försäljning och utförsäljning.
  - i) Krav på att en tillhandahållare av tjänster som fungerar som mellanhand skall erbjuda vissa tjänster som tillhandahålls av andra tillhandahållare.
  - j) Krav på att tillhandahållaren av tjänster vid sidan av sin tjänst skall utföra andra specifika tjänster.
3. Medlemsstaterna skall se till att kraven i punkt 2 uppfyller följande tre villkor:
- a) Icke-diskriminering: kraven är inte direkt eller indirekt diskriminerande på grund av nationalitet eller i fråga om företag, företagets säte.
  - b) Nödvändighet: kraven är objektivt motiverade av tvingande hänsyn till allmänintresset.
  - c) Proportionalitet: kraven bidrar till uppfyllandet av det mål som eftersträvas och sträcker sig inte längre än vad som är nödvändigt för att målet skall uppfyllas samtidigt som andra, mindre begränsande åtgärder inte skulle ge samma resultat.
4. I den gemensamma utvärderingsrapport som avses i artikel 41 skall medlemsstaterna ange
- a) vilka krav de har för avsikt att behålla, samt skälen för att de anser att dessa krav uppfyller villkoren i punkt 3, och
  - b) vilka krav som har upphävts eller anpassats.
5. Från och med den dag då detta direktiv träder ikraft får medlemsstaterna endast införa nya krav av den typ som avses i punkt 2, om dessa krav uppfyller villkoren i punkt 3 och beror på förändrade omständigheter.
6. Medlemsstaterna skall anmäla till kommissionen alla förslag till nya lagar och andra författningar i vilka sådana krav som avses i punkt 5 ingår, samt skälen till dem. Kommissionen skall underrätta de övriga medlemsstaterna om dessa bestämmelser. Denna underrättelse hindrar inte medlemsstaterna från att anta de berörda bestämmelserna.

Inom tre månader från anmälan skall kommissionen undersöka om de nya bestämmelserna är förenliga med gemenskapsrätten och vid behov fatta ett beslut om att begära att medlemsstaten i fråga skall avstå från att anta dem eller upphäva dem.

Kapitel III

Fri rörlighet för tjänster

AVSNITT 1

PRINCIPEN OM URSPRUNGLAND OCH UNDANTAG

Artikel 16

Principen om ursprungsland

1. Medlemsstaterna skall se till att tillhandahållare av tjänster uteslutande omfattas av ursprungsmedlemsstatens nationella bestämmelser på det samordnade området.

Det första stycket avser nationella bestämmelser om att starta och utöva tjänsteverksamhet, och särskilt bestämmelser i fråga om tillhandahållarens beteende, tjänsternas kvalitet eller innehåll, reklam, avtal och tillhandahållarens ansvar.

2. Ursprungsmedlemsstaten skall ansvara för tillsynen över tillhandahållare och de tjänster de utför, även när tjänsterna utförs i en annan medlemsstat.
3. Medlemsstaterna får av skäl som berör det samordnade området inte inskränka den fria rörligheten för tjänster som utförs av en tillhandahållare av tjänster som är etablerad i en annan medlemsstat, särskilt genom att ställa följande krav:
  - a) Kravet att tillhandahållaren av tjänsterna skall vara etablerad inom landets territorium.
  - b) Kravet att tillhandahållaren av tjänsterna skall göra en anmälan eller skaffa ett tillstånd hos de behöriga myndigheterna, inbegripet genom att tas upp i ett register eller i en yrkessammanslutning på deras territorium.
  - c) Kravet att tillhandahållaren av tjänsterna skall ha en adress eller en representant inom landets territorium eller ange en adress till en godkänd person.
  - d) Förbudet för tillhandahållaren av tjänsterna att skaffa sig viss infrastruktur inom landets territorium, såsom ett kontor eller en mottagning, om detta är nödvändigt för att tillhandahållaren skall kunna utföra sina tjänster.
  - e) Kravet att tillhandahållaren av tjänsterna skall följa de krav som ställs på tjänsteverksamhet inom landets territorium.
  - f) Tillämpningen av ett särskilt avtalsförhållande mellan tillhandahållaren och mottagaren av tjänsterna som hindrar eller inskränker ett oberoende tillhandahållande av tjänster.

- g) Kravet att tillhandahållaren av tjänsterna skall ha en särskild legitimation utfärdad av landets behöriga myndigheter, för att få utöva en viss tjänsteverksamhet.
- h) Krav på att bruket av den utrustning som krävs för tjänstens utförande skall uppfylla vissa villkor.
- i) Inskränkningar av den fria rörlighet för tjänster som avses i artikel 20, artikel 23.1 första stycket och artikel 25.1.

Artikel 17

Allmänna undantag från principen om ursprungsland

Artikel 16 skall inte tillämpas på

- 1) posttjänster enligt artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 97/67/EG³⁶,
- 2) eldistributionstjänster enligt artikel 2.5 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/54/EG³⁷,
- 3) gasdistributionstjänster enligt artikel 2.5 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/55/³⁸,
- 4) vattendistributionstjänster,
- 5) områden som omfattas av direktiv 96/71/EG,
- 6) områden som omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG³⁹
- 7) områden som omfattas av rådets direktiv 77/249/EEG⁴⁰,
- 8) bestämmelserna i artikel [...] i direktiv .././EG [om erkännande av yrkeskvalifikationer],
- 9) bestämmelserna i förordning (EEG) nr 1408/71 om vilken lagstiftning som skall tillämpas,
- 10) bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets direktiv ....../EG [om unionsmedborgarnas och deras familjemedlemmars rätt att färdas och uppehålla sig fritt på medlemsstaternas område och om ändring av förordning (EG) nr 1612/68 och upphävande av direktiven 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG,] om vilka administrativa formaliteter som de berörda skall fullgöra hos de behöriga myndigheterna i värdmedlemsstaten,

---

³⁶ EGT L 15, 21.1.1998, s. 14.

³⁷ EGT L 176, 5.7.2003, s. 37.

³⁸ EGT L 176, 15.7.2003, s. 57.

³⁹ EGT L 281, 28.1.1995, s. 1.

⁴⁰ EGT L 78, 26.3.1977, s. 17.

- 11) utstationering av medborgare från tredje länder, det krav på visum med kortvarig giltighet som utstationeringsmedlemsstaten kan uppställa på de villkor som avses i artikel 25.2.
- 12) den tillståndsgivning som avses i artiklarna 3 och 4 i rådets förordning (EEG) nr 259/93⁴¹
- 13) upphovsrätt, närstående rättigheter, rättigheter som avses i rådets direktiv 87/54/EEG⁴² och i Europaparlamentets och rådets direktiv 96/9/EG⁴³ samt industriellt rättsskydd,
- 14) handlingar för vilka det enligt lag krävs att en notarie medverkar,
- 15) lagstadgad revision av ett företags redovisning,
- 16) tjänster som i den medlemsstat dit tillhandahållaren beger sig för att tillhandahålla sina tjänster är helt förbjudna med hänsyn till allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsan,
- 17) särskilda krav från den medlemsstat inom vilken tillhandahållaren av tjänsterna förflyttar sig, vilka är direkt knutna till den särskilda karaktären hos den plats där tjänsten utförs och som måste följas för att den allmänna ordningen eller den allmänna säkerheten skall kunna säkras, eller folkhälsan eller miljön skall kunna skyddas,
- 18) tillståndssystemet för ersättning av utgifter för sjukhusvård,
- 19) registrering av fordon som leasats i en annan medlemsstat,
- 20) parternas frihet att välja vilken lagstiftning som skall tillämpas på deras avtal,
- 21) avtal som ingåtts av konsumenter för utförande av tjänster, om de bestämmelser de omfattas av inte är fullt harmoniserade på gemenskapsnivå,
- 22) formell giltighet för avtal som skapar eller överför rättigheter i fast egendom där sådana avtal är föremål för tvingande formella krav i lagstiftningen i den medlemsstat där den fasta egendomen befinner sig,
- 23) tjänstetillhandahållarens utomobligatoriska ansvar för olyckor som inom ramen för verksamheten drabbar personer i den medlemsstat dit tillhandahållaren av tjänsterna har begett sig.

Artikel 18

Tillfälliga undantag från principen om ursprungsland

1. Artikel 16 omfattar under en övergångsperiod inte

---

⁴¹ EGT L 30, 6.2.1993, s. 1.

⁴² EGT L 24, 27.1.1987, s. 36.

⁴³ EGT L 77, 27.3.1996, s. 20.

- a) regler för utförande av värdetransporter,
  - b) spelverksamhet som innebär att insatser med penningvärde görs i hasardspel, inbegripet lotterier och vadslagningar,
  - c) start av verksamhet som innefattar indrivning av fordringar.
2. De undantag som avses i punkt 1 a och 1 c i denna artikel upphör att gälla den dag då de harmoniseringsinstrument som avses i artikel 40.1 börjar tillämpas och under alla omständigheter senast den 1 januari 2010.
  3. Det undantag som avses i punkt 1 b i denna artikel skall inte längre tillämpas när det harmoniseringsinstrument som avses i artikel 40.1 b har börjat tillämpas.

Artikel 19

Undantag från principen om ursprungsland i enskilda fall

1. Genom avvikelse från artikel 16 får en medlemsstat i undantagsfall vidta åtgärder gentemot en tillhandahållare av tjänster som är etablerad i en annan medlemsstat om åtgärden avser ett av följande områden:
  - a) Tjänsternas säkerhet, inklusive aspekter som har samband med folkhälsa.
  - b) Utövandet av ett vårddyrke.
  - c) Skydd av den allmänna ordningen, särskilt aspekter som har samband med skyddet av minderåriga.
2. Den åtgärd som avses i punkt 1 får vidtas endast om det sker enligt det förfarande för ömsesidigt bistånd som avses i artikel 37 och om följande villkor är uppfyllda:
  - a) De nationella bestämmelser med stöd av vilka åtgärden vidtas har inte varit föremål för en gemenskapsharmonisering i fråga om de områden som avses i punkt 1.
  - b) Åtgärden medför ett mer omfattande skydd för tjänstemottagaren än den åtgärd som ursprungsmedlemsstaten skulle kunna vidta med stöd av sina nationella bestämmelser.
  - c) Ursprungsmedlemsstaten har inte vidtagit några åtgärder eller har vidtagit åtgärder som är otillräckliga i förhållande till dem som avses i artikel 37.2.
  - d) Åtgärden skall vara proportionerlig.
3. Punkterna 1 och 2 skall inte påverka bestämmelserna om fri rörlighet för tjänster eller om sådana undantag från dessa bestämmelser som fastställs i olika gemenskapsinstrument.

AVSNITT 2

TJÄNSTEMOTTAGARNAS RÄTTIGHETER

Artikel 20

Otillåtna begränsningar

Medlemsstaterna får inte ställa sådana krav på tjänstemottagarna att de inskränker utnyttjandet av en tjänst som utförs av en tillhandahållare av tjänster som är etablerad i en annan medlemsstat, i synnerhet följande:

- a) Kravet att tillstånd skall erhållas från de behöriga myndigheterna, eller att en deklARATION skall göras till dem.
- b) Begränsningar av möjligheterna till skatteavdrag eller av ekonomiska bidrag på grund av att tillhandahållaren av tjänsterna är etablerad i en annan medlemsstat eller på grund av den plats där tjänsten utförs.
- c) Ålägganden för tjänstemottagaren att betala diskriminerande eller orimliga avgifter för den utrustning som behövs för att ta emot en tjänst på distans från en annan medlemsstat.

Artikel 21

Icke-diskriminering

1. Medlemsstaterna skall se till att tjänstemottagarna inte omfattas av diskriminerande krav som grundas på deras nationalitet eller bosättningsort.
2. Medlemsstaterna skall se till att de allmänna villkor för tillgång till en tjänst som tillhandahållaren ställer till allmänhetens förfogande inte innehåller diskriminerande villkor som grundar sig på tjänstemottagarens nationalitet eller bosättningsort, dock utan att det påverkar möjligheten att införa sådana skillnader i villkoren för tillgång till tjänsten som är direkt motiverade av objektiva faktorer.

Artikel 22

Stöd till tjänstemottagarna

1. Medlemsstaterna skall se till att tjänstemottagarna i den medlemsstat där de är bosatta kan få tillgång till följande uppgifter:
  - a) Uppgifter om vilka krav som gäller i andra medlemsstater för start och utövande av tjänsteverksamhet, i synnerhet konsumentskydds krav.

- b) Uppgifter om vilka möjligheter det finns att få sin sak prövad vid en eventuell tvist mellan en tillhandahållare av tjänster och en tjänstemottagare.
  - c) Adressuppgifter till sammanslutningar eller organisationer, däribland *Euroguichets* och rådgivningskontoren inom det europeiska extrajudiciella nätet (EEJ-net), hos vilka tillhandahållare eller mottagare av tjänster kan få praktisk hjälp.
2. Medlemsstaterna kan anförtro den uppgift som avses i punkt 1 till de gemensamma kontaktpunkterna eller något annat organ, såsom *Euroguichets*, rådgivningskontoren inom det extrajudiciella europeiska nätet (EEJ-net), konsumentorganisationerna eller *Euro Info Centres*.
- Senast vid det datum som anges i artikel 45 skall medlemsstaterna meddela kommissionen namn och adress för de utsedda organen. Kommissionen skall översända dessa uppgifter till alla medlemsstater.
3. För att kunna lämna de uppgifter som avses i punkt 1 skall det organ till vilket tjänstemottagaren har vänt sig, vända sig till organet i den berörda medlemsstaten. Det sistnämnda organet skall översända uppgifterna snarast möjligt. Medlemsstaterna skall se till att dessa organ bistår varandra och gör sitt yttersta för att samarbeta effektivt.
4. Kommissionen skall i enlighet med det förfarande som avses i artikel 42.2 anta tillämpningsföreskrifter för punkterna 1-3, där de tekniska metoderna för informationsutbyte mellan organ i olika medlemsstater fastställs och särskilt informationssystemens interoperabilitet.

Artikel 23

Ersättning för utgifter för vård

1. Medlemsstaterna skall se till att beviljande av ett tillstånd inte utgör förutsättning för att ekonomisk ersättning skall utgå för utgifterna för öppen hälso- och sjukvård, om de berörda utgifterna skulle ha ersatts genom deras system för social trygghet om behandlingen hade utförts på deras territorium.
- De villkor och formaliteter som gäller i medlemsstaterna för behandling inom öppen hälso- och sjukvård, såsom kravet på att man skall konsultera en allmänpraktiserande läkare innan man kan konsultera en specialistläkare, eller reglerna för ersättning för vissa former av tandläkarbehandling får göras gällande gentemot patienter som erhållit behandling inom öppen hälso- och sjukvård i en annan medlemsstat.
2. Medlemsstaterna skall se till att tillstånd inte nekas för ekonomisk ersättning genom deras system för social trygghet för utgifter för sjukhusvård som tillhandahålls i en annan medlemsstat, om denna vård ingår bland de vårdtjänster som är fastställda i lagstiftningen i den stat där den berörda personen är ansluten till systemet för social trygghet, och om denna vård inte kan ges till patienten inom en tidsfrist som är godtagbar av medicinska skäl med hänsyn tagen till patientens aktuella hälsotillstånd och sjukdomens troliga utveckling.

3. Medlemsstaterna skall se till att den ekonomiska ersättningen från deras system för social trygghet för vård i en annan medlemsstat inte är lägre än den ersättning som systemet för social trygghet medger för vård inom det egna landet.
5. Medlemsstaterna skall se till att deras system för tillstånd till ersättning av utgifter för vård som tillhandahålls i en annan medlemsstat är förenliga med artiklarna 9-11 och artikel 13.

AVSNITT 3

UTSTATIONERING AV ARBETSTAGARE

Artikel 24

Särskilda bestämmelser om utstationering av arbetstagare

1. När en tillhandahållare av tjänster stationerar ut en arbetstagare på en annan medlemsstats territorium för att utföra en tjänst skall utstationeringsmedlemsstaten på sitt territorium göra de kontroller, inspektioner och utredningar som krävs för att se till att de anställnings- och arbetsvillkor som avses i direktiv 96/71/EG följs och skall i enlighet med gemenskapsrätten vidta åtgärder mot de tillhandahållare av tjänster som inte följer bestämmelserna.

För de frågor som avses i artikel 17.5 får dock utstationeringsmedlemsstaten inte ålägga tillhandahållare av tjänsten eller den utstationerade arbetstagaren, följande krav:

- a) Krav på tillstånd från de behöriga myndigheterna i utstationeringsmedlemsstaten eller registrering hos dessa myndigheter, eller likvärdiga krav.
  - b) Krav på deklaration, utom deklarerationer som rör en verksamhet som omfattas av bilagan till direktiv 96/71/EG, vilka kan bibehållas fram till den 31 december 2008.
  - c) Krav på att ha en representant i utstationeringslandet.
  - d) Krav på att ha och förvara anställningsrelaterade handlingar i utstationeringsmedlemsstatens territorium eller enligt de villkor som gäller inom det territoriet.
2. I de fall som avses i punkt 1 skall ursprungsmedlemsstaten se till att tillhandahållaren av tjänsterna vidtar alla nödvändiga åtgärder för att upp till två år efter utstationeringens slut kunna underrätta sina och utstationeringsmedlemsstatens behöriga myndigheter om följande:
    - a) den utstationerade arbetstagarens identitet,
    - b) den funktion och de uppgifter som arbetstagaren anförtrotts,

- c) tjänstemottagarens namn och adress,
- d) utstationeringsorten,
- e) utstationeringens början och slut,
- f) anställnings- och arbetsvillkoren för den utstationerade arbetstagaren.

I de fall som avses i punkt 1 skall ursprungsmedlemsstaten bistå utstationeringsmedlemsstaten med att se till att de anställnings- och arbetsvillkor som gäller enligt direktiv 96/71/EG följs och på eget initiativ ge utstationeringsmedlemsstaten de upplysningar som avses i första stycket, om exakta uppgifter kommer till ursprungsmedlemsstatens kännedom som tyder på eventuella oegentligheter från tillhandahållarens sida när det gäller anställnings- och arbetsvillkor.

Artikel 25

Utstationering av arbetstagare från tredje länder

1. Utan att det påverkar det undantag som avses i punkt 2, får utstationeringsmedlemsstaten, när en tillhandahållare av tjänster stationerar ut en arbetstagare från ett tredje land på en annan medlemsstats territorium för att utföra en tjänst, inte kräva att tillhandahållaren eller den utstationerade arbetstagaren skall ha ett inresetillstånd, utresetillstånd, uppehållstillstånd eller arbetstillstånd som ger rätt till anställning eller motsvarande villkor.
2. Punkt 1 påverkar inte medlemsstaternas möjlighet att kräva att medborgare från tredje länder skall ha ett korttidsvisum, om de inte omfattas av den ömsesidighetsordning som fastställs i artikel 21 i konventionen om tillämpning av Schengenavtalet.
3. I det fall som avses i punkt 1 skall ursprungsmedlemsstaten se till att tillhandahållaren av tjänsterna endast stationerar ut en arbetstagare om denne uppfyller villkoren i den nationella lagstiftningen för att vara bosatt i landet och har en reguljär anställning i landet.

Ursprungsmedlemsstaten får inte betrakta utstationeringen för att tillhandahålla en tjänst i en annan medlemsstat som ett avbrott i arbetstagarens vistelse eller arbete och får inte vägra den utstationerade arbetstagaren återinträde på sitt territorium i enlighet med nationell lagstiftning.

Ursprungsmedlemsstaten skall på utstationeringsmedlemsstatens begäran och snarast möjligt lämna upplysningar om och garantier för att bestämmelserna i första stycket följs och, om så inte är fallet, besluta om lämpliga påföljder.

Kapitel IV

Tjänsternas kvalitet

Artikel 26

Upplysningar om tillhandahållarna och deras tjänster

1. Medlemsstaterna skall se till att tillhandahållare av tjänster ställer följande upplysningar till tjänstemottagarnas förfogande:
  - a) Namn, den adress där tillhandahållaren av tjänsterna är etablerad och andra adressuppgifter som gör att man snabbt kan komma i direktkontakt med honom, i förekommande fall via e-post.
  - b) Register och registreringsnummer eller motsvarande, om tillhandahållaren av tjänsterna är inskriven i ett handelsregister eller något annat liknande offentligt register.
  - c) Om verksamheten kräver tillstånd, adressuppgifter till den behöriga myndigheten eller den gemensamma kontaktpunkten.
  - d) Om tillhandahållarens verksamhet är föremål för mervärdesskatt, det registreringsnummer som avses i artikel 22.1 i direktiv 77/388/EEG.
  - e) Beträffande reglerad yrkesverksamhet, den yrkesorganisation eller liknande sammanslutning hos vilken tillhandahållaren är registrerad, och yrkestiteln samt den medlemsstat i vilken tillhandahållaren tilldelades denna titel.
  - f) Standardklausuler och allmänna villkor om tillhandahållaren tillämpar sådana
  - g) Avtalsbestämmelser om vilken lagstiftning som skall tillämpas på avtalet och/eller om behörig domstol.
2. Medlemsstaterna skall se till att de upplysningar som avses i punkt 1, i enlighet med tillhandahållarens val:
  - a) lämnas av tillhandahållaren på dennes eget initiativ,
  - b) är lättillgängliga för tjänstemottagaren på den plats där tjänsten utförs eller där avtalet ingås,
  - c) är lättillgängliga för tjänstemottagaren på elektronisk väg genom en adress som tillhandahållaren angivit,
  - d) finns med i tillhandahållarens alla informationshandlingar som ges till tjänstemottagaren och där tjänsterna beskrivs i detalj.
3. Medlemsstaterna skall se till att tillhandahållaren på tjänstemottagarens begäran lämnar följande kompletterande upplysningar:

- a) En sammanfattning av vad tjänsten i huvudsak omfattar.
  - b) Priset på tjänsten eller, då ett exakt pris inte kan anges, den beräkningsmetod som används för att fastställa priset så att tjänstemottagaren kan kontrollera priset, eller en tillräckligt detaljerad offert.
  - c) Tillhandahållarens rättsliga ställning och företagets juridiska form.
  - d) För reglerade yrken, en hänvisning till vilka regler som gäller för ett visst yrke i ursprungsmedlemsstaten och en anvisning om hur man kan få del av dem.
4. Medlemsstaterna skall se till att de upplysningar som tillhandahållaren av tjänsterna skall lämna och som avses i detta kapitel tillhandahålls eller meddelas på ett klart och otvetydigt sätt och i god tid innan avtalet ingås eller innan tjänsten utförs, om det inte finns något skriftligt avtal.
  5. Den upplysningsskyldighet som avses i detta kapitel gäller vid sidan av de krav som redan föreskrivs i gemenskapsrätten och hindrar inte medlemsstaterna från att ställa ytterligare krav på upplysningar från de tillhandahållare av tjänster som är etablerade på deras territorium.
  6. Kommissionen får i enlighet med förfarandet i artikel 42.2 närmare fastställa innehållet i de upplysningar som avses i punkterna 1 och 3 i denna artikel med hänsyn tagen till hur vissa verksamheter är beskaffade, och ange närmare villkor för tillämpningen av bestämmelserna i punkt 2.

Artikel 27

Yrkesansvarsförsäkringar och garantier

1. Medlemsstaterna skall se till att de tillhandahållare vars tjänster utgör en särskild hälso- eller säkerhetsrisk, eller medför en särskild ekonomisk risk för tjänstemottagaren, skall omfattas av en yrkesansvarsförsäkring som skall vara anpassad till riskens art och omfattning, eller andra garantier eller kompensationsbestämmelser som är likvärdiga eller i allt väsentligt har jämförbara syften.
2. Medlemsstaterna skall se till att tillhandahållare av tjänster på tjänstemottagarnas begäran upplyser dessa om den försäkring och de garantier som avses i punkt 1, särskilt försäkringsgivarens eller garantigivarens namn och adress samt geografisk täckning.
3. När en tillhandahållare av tjänster etablerar sig på medlemsstatens territorium får denna inte kräva en ansvarsförsäkring eller en ekonomisk säkerhet, om tillhandahållaren redan omfattas av en garanti som är likvärdig eller i allt väsentligt har jämförbara syften i en annan medlemsstat där han redan är etablerad.

Om det endast rör sig om en delvis likvärdig försäkring eller garanti får medlemsstaterna begära en kompletterande garanti som täcker de aspekter som inte redan omfattas.

4. Punkterna 1-3 skall inte påverka de system för yrkesansvarsförsäkringar eller garantier som föreskrivs i andra gemenskapsrättsliga instrument.
5. För att genomföra punkt 1 får kommissionen i enlighet med förfarandet i artikel 42.2 upprätta en förteckning över de tjänster som har de kännetecken som avses i punkt 1 samt de gemensamma kriterier som gör det möjligt att fastställa hur den försäkring eller de garantier som avses i nämnda punkt bör vara utformade med hänsyn till riskens art och omfattning.

Artikel 28

Kundgaranti

1. Medlemsstaterna skall se till att tillhandahållare av tjänster på tjänstemottagarnas begäran upplyser dem om eventuella kundgarantier, vad garantin omfattar samt andra viktiga upplysningar för att kunna ta den i anspråk, särskilt dess giltighet och var den gäller.
2. Medlemsstaterna skall se till att de upplysningar som avses i punkt 1 finns med i tillhandahållarnas alla informationshandlingar där deras tjänster beskrivs i detalj.
3. Punkterna 1-2 skall inte påverka de system för kundgarantier som föreskrivs i andra gemenskapsrättsliga instrument.

Artikel 29

Kommersiella meddelanden från reglerade yrken

1. Medlemsstaterna skall upphäva totala förbud mot kommersiella meddelanden från reglerade yrken.
2. Medlemsstaterna skall se till att kommersiella meddelanden från reglerade yrken följer de yrkesetiska reglerna i överensstämmelse med gemenskapsrätten, särskilt beträffande yrkesverksamhetens oberoende, värdighet och integritet samt eventuell tystnadsplikt beroende på yrkets särskilda karaktär.

Artikel 30

Verksamhet på flera olika områden

1. Medlemsstaterna skall se till att det inte ställs krav på tillhandahållare av tjänster att de skall utöva endast en viss angiven verksamhet eller krav som inskränker möjligheten att utöva flera verksamheter ensam eller tillsammans med en partner.

Sådana krav kan emellertid ställas på följande typer av tillhandahållare av tjänster:

- a) Reglerade yrken, i de fall då det är motiverat för att se till att olika yrkesspecifika etiska krav följs.

- b) Tillhandahållare av tjänster såsom certifiering, ackreditering, teknisk besiktning, prover eller försök, om det är motiverat för att garantera deras oberoende och opartiskhet.
2. Om verksamhet på flera olika områden är tillåten skall medlemsstaterna se till följande:
- a) De skall förhindra intressekonflikter och oförenlighet mellan vissa verksamheter.
  - b) De skall garantera det oberoende och den opartiskhet som krävs för viss verksamhet.
  - c) De skall se till att de olika verksamheternas etiska krav är förenliga sinsemellan, särskilt i fråga om tystnadsplikt.
3. Medlemsstaterna skall se till att tillhandahållare av tjänster på tjänstemottagarnas begäran upplyser dem om sina verksamheter och partnerskap på olika områden samt vilka åtgärder som vidtagits för att undvika intressekonflikter. Dessa upplysningar skall finnas med i tillhandahållarens alla informationshandlingar där tjänsterna beskrivs i detalj.
4. I den rapport som avses i artikel 41 skall medlemsstaterna ange vilka tillhandahållare av tjänster som omfattas av kraven i punkt 1, vad kraven består i och varför de anser att kraven är motiverade.

Artikel 31

Kvalitetspolitik

1. Medlemsstaterna skall i samarbete med kommissionen vidta stödåtgärder för att uppmuntra tillhandahållare av tjänster att frivilligt säkerställa tjänsternas kvalitet, särskilt genom att
- a) låta certifiera verksamheten eller låta den utvärderas av oberoende organ,
  - b) utarbeta egna kvalitetskriterier eller tillämpa andra kvalitetskriterier eller kvalitetsmärkningssystem som utarbetats av yrkessammanslutningar på gemenskapsnivå.
2. Medlemsstaterna skall se till att information om innebörden av och tilldelningskriterierna för kvalitetsmärkningen och andra kvalitetstecken som rör tjänster är lättillgängliga för såväl mottagarna som tillhandahållarna av tjänsterna.
3. Medlemsstaterna skall i samarbete med kommissionen vidta stödåtgärder för att uppmuntra yrkessammanslutningar, handelskamrar och hantverks- och industriföreningar i medlemsstaterna att samarbeta på gemenskapsnivå för att förbättra kvaliteten på tjänsterna, särskilt genom att underlätta erkännandet av tillhandahållarnas kvalitetsnivå.

4. Medlemsstaterna skall i samarbete med kommissionen vidta stödåtgärder för att uppmuntra till utveckling av förmedlingen av kritiska uppgifter om tjänsternas kvalitet och brister, särskilt genom att det på gemenskapsnivå utformas jämförande prover eller försök och att resultaten av dessa sprids.
5. Medlemsstaterna och kommissionen skall uppmuntra utvecklingen av frivilliga europeiska normer som skall underlätta kompatibiliteten mellan de tjänster som tillhandahålls av tillhandahållare från olika medlemsstater, mottagarinformationen och tjänsternas kvalitet.

Artikel 32

Twistlösning

1. Medlemsstaterna skall vidta de allmänna åtgärder som är nödvändiga för att se till att tillhandahållare av tjänster lämnar en postadress, ett faxnummer eller en e-postadress dit alla tjänstemottagare, även de som är bosatta i en annan medlemsstat, direkt kan vända sig med klagomål eller förfrågan om den utförda tjänsten.
2. Medlemsstaterna skall vidta de allmänna åtgärder som är nödvändiga för att se till att tillhandahållare av tjänster besvarar de klagomål som avses i punkt 1 så snart som möjligt och skyndsamt försöker finna lämpliga lösningar.
3. Medlemsstaterna skall vidta de allmänna åtgärder som är nödvändiga för att se till att tillhandahållare av tjänster är skyldiga att styrka att de upplysningsskyldigheter som anges i detta direktiv är uppfyllda och att upplysningarna är korrekta.
4. Då det krävs en ekonomisk garanti för verkställande av ett domstolsbeslut skall medlemsstaterna erkänna likvärdiga garantier som ställts hos en tillhandahållare av tjänster eller hos ett organ etablerat i en annan medlemsstat.
5. Medlemsstaterna skall vidta de allmänna åtgärder som är nödvändiga för att se till att de tillhandahållare av tjänster som skall följa vissa uppföranderegler, eller som är medlemmar i en yrkessammanslutning där det föreskrivs twistlösning utanför domstol, upplyser tjänstemottagaren om detta, nämner det i alla handlingar där någon av tjänsterna beskrivs i detalj samt anger hur man kan få närmare information om vad som utmärker denna form av twistlösning och på vilka villkor den får tillämpas.

Artikel 33

Uppgifter om tjänstetillhandahållarens anseende

1. Medlemsstaterna skall på begäran av en annan medlemsstats behöriga myndighet översända alla upplysningar om eventuella domar i brottmål, administrativa eller disciplinära påföljder eller åtgärder samt beslut om bedrägliga konkurser som fattats av deras behöriga myndigheter mot en tillhandahållare av tjänster och som är av sådant slag att dennes förmåga att utöva sin verksamhet eller dennes yrkesmässiga trovärdighet kan ifrågasättas.

2. Den medlemsstat som översänder de upplysningar som avses i punkt 1 skall samtidigt ange om det rör sig om ett slutgiltigt beslut eller om beslutet har överklagats samt möjligt datum för beslut om överklagandet.

Dessutom skall medlemsstaten ange med hänvisning till vilka nationella bestämmelser tillhandahållaren av tjänsterna har dömts eller straffats.

3. Vid genomförandet av punkt 1 skall de rättigheter som dömda eller på annat sätt straffade personer har i de berörda medlemsstaterna respekteras, särskilt när det gäller skydd av personuppgifter.

Kapitel V

Tillsyn

Artikel 34

Tillsynens effektivitet

1. Medlemsstaterna skall se till att de befogenheter för övervakning av och tillsyn över tillhandahållare av tjänster när det gäller berörda verksamheter som föreskrivs i de nationella lagstiftningarna utövas också när tjänsten tillhandahålls i en annan medlemsstat.
2. Medlemsstaterna skall se till att tillhandahållare av tjänster ger de behöriga myndigheterna alla upplysningar som krävs för att deras verksamhet skall kunna kontrolleras.

Artikel 35

Ömsesidigt bistånd

1. Med beaktande av artikel 16 skall medlemsstaterna ömsesidigt bistå varandra och göra sitt yttersta för att samarbeta effektivt vid kontrollen av tillhandahållare och deras tjänster.
2. För tillämpningen av punkt 1 skall medlemsstaterna utse en eller flera kontaktpunkter, vilkas adress och telefonnummer skall meddelas till de andra medlemsstaterna och till kommissionen.
3. Medlemsstaterna skall snarast möjligt på elektronisk väg översända de upplysningar som andra medlemsstater eller kommissionen begärt.

Om de får kännedom om att en tillhandahållare av tjänster har agerat otillbörligt eller om specifika omständigheter som skulle kunna orsaka allvarlig skada i en medlemsstat, skall de snarast möjligt underrätta ursprungsmedlemsstaten.

Om de får kännedom om att en tillhandahållare som antas utföra sina tjänster i andra medlemsstater har agerat otillbörligt eller om specifika omständigheter som skulle kunna orsaka allvarlig skada för människors hälsa eller säkerhet, skall de snarast möjligt underrätta samtliga medlemsstater och kommissionen.

4. Ursprungsmedlemsstaten skall lämna upplysningar om tillhandahållare av tjänster etablerade inom dess territorium, om en annan medlemsstat begär det, särskilt bekräftelse av att de är etablerade inom landet och att de lagligen utövar sin verksamhet där.

Ursprungsmedlemsstaten skall utföra de kontroller, inspektioner och utredningar som en annan medlemsstat begär och upplysa medlemsstaten i fråga om resultaten och i förekommande fall om de åtgärder som vidtagits.

5. Om medlemsstaterna har svårt att tillmötesgå en begäran om upplysningar skall de snabbt underrätta den medlemsstat som lagt fram begäran i syfte att finna en lösning.
6. Medlemsstaterna skall se till att de register där tillhandahållare av tjänster är inskrivna och som de behöriga myndigheterna inom deras territorium har tillgång till, är tillgängliga på samma villkor för övriga medlemsstaters motsvarande behöriga myndigheter.

Artikel 36

Ömsesidigt bistånd när tillhandahållaren av tjänster förflyttar sig

1. Om en tillhandahållare av tjänster beger sig till en annan medlemsstat för att utföra en tjänst utan att vara etablerad där, skall de behöriga myndigheterna i denna medlemsstat på de områden som omfattas av artikel 16 medverka vid kontrollen av tillhandahållaren enligt punkt 2.
2. På ursprungsmedlemsstatens begäran skall de behöriga myndigheter som avses i punkt 1 göra de kontroller, inspektioner och utredningar på plats som krävs för att se till att ursprungsmedlemsstatens kontroll är effektiv. De skall handla inom ramen för de befogenheter som de har i den egna medlemsstaten.

Dessa behöriga myndigheter kan på eget initiativ göra kontroller, inspektioner och utredningar på plats, om dessa åtgärder uppfyller följande villkor:

- a) De innebär endast ett konstaterande av fakta och medför inga ytterligare åtgärder gentemot tillhandahållaren, utom då det gäller sådana undantag i enskilda fall som avses i artikel 19.
- b) De är inte diskriminerande och motiveras inte av att det rör sig om en tillhandahållare som är etablerad i en annan medlemsstat.
- c) De är objektivt motiverade av tvingande hänsyn till allmänintresset och står i proportion till det eftersträvade målet.

Artikel 37

Ömsesidigt bistånd vid undantag från principen om ursprungsland i enskilda fall

1. Om en medlemsstat överväger att vidta en sådan åtgärd som avses i artikel 19 skall förfarandet i punkterna 2-6 i denna artikel tillämpas, utan att det påverkar rättsliga förfaranden.
2. Den medlemsstat som avses i punkt 1 skall begära att ursprungsmedlemsstaten vidtar åtgärder mot tillhandahållaren av tjänsterna i fråga genom att lämna alla relevanta upplysningar om tjänsten och omständigheterna i ärendet.

Ursprungsmedlemsstaten skall så snart som möjligt kontrollera om tillhandahållaren utövar sin verksamhet lagenligt samt de omständigheter som ligger till grund för begäran. Den skall snarast möjligt meddela den medlemsstat som gjort begäran om vilka åtgärder som har vidtagits eller som övervägs, eller, i förekommande fall, varför inga åtgärder vidtagits.

3. Sedan ursprungsmedlemsstaten enligt punkt 2 andra stycket har underrättat den medlemsstat som har gjort begäran skall den sistnämnda anmäla sin avsikt att vidta åtgärder till kommissionen och till ursprungsmedlemsstaten, och därvid ange:
  - a) varför den anser att de åtgärder som ursprungsmedlemsstaten vidtagit eller överväger är otillräckliga,
  - b) varför den anser att de åtgärder som den överväger att vidta uppfyller villkoren i artikel 19.
4. Åtgärderna får vidtas tidigast femton arbetsdagar efter att anmälan gjorts i enlighet med punkt 3.
5. Utan att det påverkar medlemsstaternas möjlighet att vidta ifrågavarande åtgärder efter den tidsfrist som fastställs i punkt 4 skall kommissionen snarast möjligt undersöka huruvida de anmälda åtgärderna är förenliga med gemenskapsrätten.

Om den kommer fram till att åtgärden är oförenlig med gemenskapsrätten, skall kommissionen i ett beslut begära att medlemsstaten i fråga avstår från att vidta de övervägda åtgärderna eller skyndsamt avbryter vidtagna åtgärder:

6. I brådskande fall får den medlemsstat som överväger att vidta en åtgärd göra undantag från punkterna 3 och 4. Om så är fallet skall åtgärderna anmälas till kommissionen och till ursprungsmedlemsstaten snarast möjligt och medlemsstaten skall ange varför den anser att ärendet brådskar.

Artikel 38

Tillämpningsföreskrifter

Kommissionen skall i enlighet med förfarandet i artikel 42.2 anta de tillämpningsföreskrifter som krävs för att genomföra bestämmelserna i detta kapitel om fastställande av de i artiklarna

35 och 37 föreskrivna fristerna och de praktiska metoderna för utbyte av information på elektronisk väg mellan kontaktpunkterna, särskilt bestämmelserna om informationssystemens interoperabilitet.

Kapitel VI

Konvergensprogram

Artikel 39

Uppföranderegler på gemenskapsnivå

1. Medlemsstaterna skall i samarbete med kommissionen vidta stödåtgärder för att uppmuntra att uppföranderegler, som är förenliga med gemenskapsrätten, utarbetas på gemenskapsnivå och särskilt på följande områden:
  - a) Innehållet i och kraven på kommersiella meddelanden från reglerade yrken utifrån varje yrkes särskilda karaktär.
  - b) Yrkesetiska regler för reglerade yrken som avser att med utgångspunkt i varje yrkes särskilda karaktär garantera oberoende, opartiskhet och tystnadsplikt.
  - c) Villkor för fastighetsmäklares verksamhet.
2. Medlemsstaterna skall se till att de uppföranderegler som avses i punkt 1 är tillgängliga på distans och på elektronisk väg och att de översänds till kommissionen.
3. Medlemsstaterna skall se till att tillhandahållare av tjänster på tjänstemottagarens begäran eller i alla handlingar där detaljerade uppgifter om tjänsterna lämnas anger vilka eventuella uppföranderegler som de omfattas av samt var dessa regler finns att tillgå elektroniskt och på vilka språk.
4. Medlemsstaterna skall vidta stödåtgärder för att uppmuntra yrkessammanslutningarna att i sina respektive länder genomföra de uppföranderegler som antagits på gemenskapsnivå.

Artikel 40

Kompletterande harmonisering

1. Kommissionen skall senast den [ett år efter det att direktivet har trätt i kraft] undersöka möjligheten att lägga fram förslag till harmoniseringsinstrument avseende följande frågor:
  - a) Villkor för utförande av värdetransporter.
  - b) Spelverksamhet som innebär att insatser med penningvärde görs i hasardspel, inbegripet lotterier och vadslagningar.

- c) Start av verksamhet som innefattar indrivning av fordringar.
2. Kommissionen skall undersöka om det är nödvändigt för att den inre marknaden för tjänster skall kunna fungera tillfredsställande att ta ytterligare initiativ eller lägga fram förslag till olika instrument, i synnerhet avseende följande frågor:
- a) De frågor som varit föremål för undantag i enskilda fall, och där behovet av en harmonisering på gemenskapsnivå har klarlagts.
  - b) De frågor som avses i artikel 39 för vilka uppförandereglerna antingen inte har kunnat genomföras före dagen för genomförandet eller är otillräckliga för att den inre marknaden skall fungera tillfredsställande.
  - c) De frågor som klarlagts vid den ömsesidiga utvärdering som avses i artikel 41.
  - d) Konsumentskydd och gränsöverskridande avtal.

Artikel 41

Ömsesidig utvärdering

1. Senast den [dagen för genomförandet] skall medlemsstaterna sammanställa en rapport till kommissionen med de upplysningar som avses i
  - a) artikel 9.2 om tillståndssystem,
  - b) artikel 15.4 om krav som skall utvärderas,
  - c) artikel 30.4 om verksamhet som omfattar flera olika områden.
2. Kommissionen skall översända de rapporter som föreskrivs i punkt 1 till medlemsstaterna vilka inom sex månader skall inkomma med synpunkter på var och en av rapporterna. Inom samma tidsfrist skall kommissionen höra berörda parter om rapporterna
3. Kommissionen skall lägga fram dessa rapporter och medlemsstaternas synpunkter för den kommitté som avses i artikel 42.1, som får yttra sig.
4. Med hänsyn tagen till de synpunkter som avses i punkterna 2 och 3, skall kommissionen senast den 31 december 2008 till Europaparlamentet och rådet lägga fram en sammanfattande rapport med eventuella ytterligare förslag.

Artikel 42

Kommitté

1. Kommissionen skall biträdas av en kommitté som skall bestå av företrädare för medlemsstaterna och ha kommissionens företrädare som ordförande.

2. När hänvisning sker till denna punkt skall artikel 3 och artikel 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, varvid bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet skall iaktas.
3. Kommittén skall själv fastställa sin arbetsordning.

Artikel 43

Rapport

Efter den sammanfattande rapport som avses i artikel 41.4 skall kommissionen vart tredje år lägga fram en rapport till Europaparlamentet och rådet om tillämpningen av detta direktiv, i förekommande fall tillsammans med förslag om anpassning av direktivet.

Artikel 44

Ändring av direktiv 1998/27/EG

I bilagan till direktiv 1998/27/EG skall följande punkt läggas till:

- ”13. Europaparlamentets och rådets direktiv .../.. /EG av den ... om tjänster på den inre marknaden” (EUT L ..., ..., s.)”.

Kapitel VII

Avslutande bestämmelser

Artikel 45

1. Medlemsstaterna skall sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den [två år efter ikraftträdandet]. De skall genast överlämna texterna till dessa bestämmelser till kommissionen tillsammans med en jämförelsetabell för dessa bestämmelser och bestämmelserna i detta direktiv

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser skall de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen skall göras skall varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna texterna till centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 47

Detta direktiv träder i kraft dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 48

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den [...].

På Europaparlamentets vägnar
Ordförande
[...]

På rådets vägnar
Ordförande
[...]

FINANSIERINGSÖVERSIKT FÖR RÄTTSAKT

Politikområde: Den inre marknaden

Verksamhet: Inre marknaden för varor och tjänster

**ÅTGÄRDENS BETECKNING: FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV OM
TJÄNSTER PÅ DEN INRE MARKNADEN**

1. BERÖRDA BUDGETPOSTER (NUMMER OCH BETECKNING)

12 02 01 Genomförande och utveckling av den inre marknaden

12 01 04 01 Genomförande och utveckling av den inre marknaden – Administrativa utgifter

2. ALLMÄNNA UPPGIFTER

2.1. Totalt anslag för åtgärden (operationella utgifter): 0,700 miljoner euro i åtagandebemyndiganden, redan täckta genom gällande anslag för politikområdet den inre marknaden i den ekonomiska planeringen.

2.2. Genomförandeperiod:

2004 - 2010

2.3. Flerårig total utgiftsberäkning:

(a) Förfalloplan för åtagandebemyndiganden/betalningsbemyndiganden (finansiellt stöd) (se punkt 6.1.1)

Miljoner euro (avrundat till tre decimaler)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009 och påfölj ande år	Totalt
Åtagandebemyndiganden	0,200	0,400					
Betalningsbemyndiganden	0,100	0,500					

(b) Tekniskt och administrativt stöd och stödutgifter (se punkt 6.1.2)

Åtagandebemyndiganden				0,100			
Betalningsbemyndiganden				0,100			

Delsumma a + b							
Åtagandebemyndiganden	0,200	0,400		0,100			
Betalningsbemyndiganden	0,100	0,500		0,100			

(c) Total budgetkonsekvens i form av personalutgifter och övriga administrativa utgifter

(se punkterna 7.2 och 7.3)

Åtaganden/ betalningar	0,869	0,869	0,869	0,869			
---------------------------	-------	-------	-------	-------	--	--	--

TOTALT a+b+c							
Åtagandebemyndiganden	1,069	1,269	0,869	0,969			
Betalningsbemyndiganden	0,969	1,369	0,869	0,969			

2.4. Förenlighet med den ekonomiska planeringen och budgetplanen

Förslaget är förenligt med gällande ekonomisk planering.

2.5. Budgetkonsekvenser på inkomster:

Inkomsterna påverkas inte (gäller tekniska aspekter på genomförandet av en åtgärd)

3. BUDGETSPECIFIKATIONER

12 02 01 Genomförande och utveckling av den inre marknaden

Typ av utgifter		Nya	Bidrag från Efta	Bidrag från ansökarländerna	Rubrik i budgetplanen
Icke oblig. utg.	Diff. anslag	NEJ	JA	NEJ	Nr 3

12 01 04 01 Genomförande och utveckling av den inre marknaden – Administrativa utgifter

Typ av utgifter		Nya	Bidrag från Efta	Bidrag från ansökarländerna	Rubrik i budgetplanen
Icke oblig. utg.	Icke-diff. anslag	NEJ	JA	NEJ	Nr 3

4. RÄTTSLIG GRUND

Artikel 47.2 och artikel 55 samt artikel 71 och artikel 80.2 i EG-fördraget

5. BESKRIVNING AV ÅTGÄRDEN OCH SKÄL FÖR ÅTGÄRDEN

5.1. Behovet av gemenskapsåtgärder

5.1.1. Mål

Tjänstesektorn är allestädes närvarande i den moderna ekonomin. I EU motsvarar tjänstesektorn – ej inräknat offentlig administration – 53,6 % av BNP och 67,2 % av sysselsättningen, och det finns goda utsikter att den kommer att växa ytterligare och skapa ännu fler arbetstillfällen. Friheten att tillhandahålla gränsöverskridande tjänster och etableringsfriheten över gränserna hämmas dock av ett stort antal hinder. Ett av de viktigaste målen med EU:s ekonomiska reformprogram är att förverkliga tjänstesektorns potential på den inre marknaden och försäkra sig om bättre kvalitet och villkor för medborgarna och företagen i EU.

Kommissionen gick i sin rapport om tillståndet på den inre marknaden för tjänster (KOM(2002) 441 slutlig) igenom hindren för utvecklingen av gränsöverskridande tjänster. Dessa hinder berör ett stort antal tjänsteverksamheter såsom distribution, arbetsförmedling, certifiering, laboratorieverksamhet, byggverksamhet, fastighetsmäkleri, hantverk och turism, och de slår särskilt hårt mot små och medelstora företag, som är de som dominerar i tjänstesektorn (89 % av de små och medelstora företagen sysslar med tjänster).

I rapporten och den konsekvensanalys som beledsagar direktivet om tjänster på den inre marknaden visas vilka effekter dessa hinder har på EU:s ekonomi och vilka potentiella vinster som kan uppnås om man avskaffar dessa hinder som splittrar upp den inre marknaden för tjänster.

5.1.2. Förhandsutvärdering

- (a) Förhandsutvärderingen av kommissionens strategi för tjänster på den inre marknaden genomfördes internt av kommissionen i augusti 2002. Strategin består av två etapper. Den första etappen avslutades med nämnda rapport om situationen på den inre marknaden för tjänster. I den andra etappen ingår antagandet av ett förslag till direktiv rörande tjänster på den inre marknaden och ett antal åtgärder som inte är av lagstiftande art.
- (b) Förhandsutvärderingen innehöll en redogörelse för bakgrunden till strategin för tjänster, dess mål och det valda tillvägagångssättet samt en sammanfattning av det arbete som utförts under den första etappen, som var särskilt inriktad på de många konstaterade orsakerna till hindren. Den innehöll också en preliminär beskrivning av de system och indikatorer som skall användas för övervakningen av effektiviteten i den andra etappen av strategin.

Slutsatsen var att strategin för tjänster hittills hade förvaltats väl och gett de upplysningar som behövdes för genomförandet av den andra etappen. Utvärderingen bekräftade att det finns ett behov för gemenskapsåtgärder på detta område och där

klarlades att gemenskapsåtgärder ger upphov till mervärde och effektiviserar kostnaderna.

5.2. Planerad verksamhet och villkor för finansiering via budgeten

Det föreslås i direktivet att hindren på den inre marknaden skall avskaffas genom åtgärder som berör tre inbördes förbundna aspekter: principen om ursprungsland, harmonisering och administrativt samarbete.

- För att underlätta etablering över gränserna behöver man förenkla administrativa förfaranden, få bort avlägsna begränsningar som uppstår som en följd av alltför komplicerade, slutna eller diskriminerande tillståndsförfaranden och avskaffa vissa andra krav som idag hämmar tjänstetillhandahållarnas etablering i andra medlemsstater.
- För att avskaffa hindren för det fria utbytet av tjänster måste medlemsstaterna i synnerhet avstå från att tillämpa sina egna föreskrifter och bestämmelser på tjänster från andra medlemsstater samt från att övervaka och kontrollera dem. Istället bör de förlita sig på den kontroll som myndigheterna i tjänstetillhandahållarens ursprungsland utför. Det kommer dock att finnas möjlighet till tillfälliga undantag från principen om ursprungsland – t.ex. när det gäller säkra pengatransporter och skuldindrivning. Dessa frågor behöver undersökas ytterligare och kommer därför att bli föremål för externa studier.
- Principen om ursprungsland kräver att det finns ett effektivt system för administrativt samarbete mellan medlemsstaterna och att deras respektive ansvarsområden vid tillhandahållande av tjänster över gränserna har fastställts. Det kommer kanske att finnas behov av en koordinerad lösning för att underlätta utbytet av information på elektronisk väg.

Direktivet kommer att säkerställa ett progressivt genomförande. Där behandlas ett stort antal hinder på ett omedelbart sätt, samtidigt som det inrättas ett ramverk så att man inom fastställda tidsperioder kan avskaffa de återstående hindren på grundval av ömsesidig utvärdering mellan medlemsstaterna och ytterligare samråd med berörda parter. Därför sträcker sig resursanslagen över en närmare fastställd tidsperiod.

5.3. Genomförandemetoder

Förhandlingarna om direktivet i rådet och Europaparlamentet kommer att genomföras av tjänstemän från GD MARKT inom ramen för befintliga resurser. Genomförandet av direktivet kommer att kräva övervakning och bistånd till medlemsstaterna. Också dessa uppgifter kommer att utföras av tjänstemän från GD MARKT. Dessutom föreskrivs i artikel 41 i direktivet att kommissionen i vissa frågor skall bistås av en kommitté bestående av företrädare för medlemsstaterna.

6. BUDGETKONSEKVENSER

6.1. Totala budgetkonsekvenser för operationella utgifter (för hela programperioden)

6.1.1. Finansiellt stöd

Åtagandebemyndiganden, miljoner euro (avrundat till tre decimaler)

Fördelning	2004	2005	2006	2007	2008	2009 och följande år	Totalt
Åtgärd 1:		0,400					
Åtgärd 2:	0,200						
osv.							
TOTALT	0,200	0,400					

6.1.2. Tekniskt och administrativt stöd, stödutgifter och IT-utgifter (åtagandebemyndiganden)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009 och följande år	Totalt
1) Tekniskt och administrativt stöd							
Byråer för tekniskt stöd							
b) Övrigt tekniskt och administrativt stöd							
- internt:							
- externt:				0,100			
- <i>externt: varav för konstruktion och underhåll av system för informationshantering:</i>							
Delsumma 1							
2) Utgifter för stöd							
a) Studier							
b) Expertmöten							
c) Information och publikationer							
Delsumma 2							

TOTALT				0,100		
--------	--	--	--	-------	--	--

6.2. Kostnadsberäkning per åtgärd enligt operationella utgifter (för hela programperioden)

Åtagandebemyndiganden, miljoner euro (avrundat till tre decimaler)

Fördelning	Typ av resultat (projekt osv.)	Antal resultat (sammanlagt för åren 2004 - 2010)	Genomsnittligt pris per enhet	Totala kostnader (sammanlagt för åren 2004-2010)
<u>Åtgärd 1:</u>				
-Åtgärd 1 (analys av säkra transporter av pengar för att kunna föreslå kompletterande harmonisering)	Studie	1	0,200	0,200
-Åtgärd 2 (analys av skuldindrivning för att kunna föreslå kompletterande harmonisering)	Studie	1	0,200	0,200
<u>Åtgärd 2:</u>				
- Åtgärd 1 (utveckling och övervakning av ekonomiska indikatorer – se 8.1 Uppföljningsmetod)	Studie	1	0,200	0,200
TOTALKOSTNAD			0,600	0,600

7. EFFEKTER PÅ PERSONALRESURSER OCH ADMINISTRATIVA UTGIFTER

Behovet av administrativa resurser och personalresurser kommer att täckas av de anslag som de ansvariga generaldirektoraten tilldelas i samband med den årliga anslagstilldelningen.

7.1. Effekter på antalet tjänster

Typ av tjänster		Personal som krävs för att administrera åtgärden genom befintliga personalresurser		Totalt	Beskrivning av de arbetsuppgifter som den planerade åtgärden för med sig
		Fast anställda	Tillfälligt anställda		
Fast anställda eller tillfälligt anställda	A	6		6	<i>Eftersom direktivet omfattar ett stort antal olika tjänsteverksamheter krävs särskilda kunskaper om många sektorer (distribution, reglerade yrken, byggverksamhet, certifiering, hantverk etc.) och om särskilda frågor, såsom ersättning för vårdkostnader eller administrativ förenkling.</i>
	B	1	0,5	1,5	
	C				

Övriga personalresurser	1 END		1	
Totalt	8	0,5	8,5	

7.2. Total budgetkonsekvens av ytterligare personal

Miljoner euro (avrundat till tre decimaler)

Typ av personalresurser	Belopp	Beräkningsmetod*
Fast anställda	0,756	7 * 0,108
Tillfälligt anställda	0,054	0,5 * 0,108
Övriga personalresurser (ange budgetrubrik)	0,0428	1 * 0,043
Totalt	0,8528	

Beloppen avser totala utgifter för tolv månader.

7.3. Ökning av andra administrativa utgifter till följd av åtgärden

Miljoner euro (avrundat till tre decimaler)

Budgetpost (nummer och beteckning)	Belopp	Beräkningsmetod
Totalt (avdelning A7)		
12 01 02 11 01 – Uppdrag		
12 01 02 11 02 – Möten, konferenser		
12 01 02 11 03 – Kommittéer (biträdande kommitté)	0,016	24 experter * 650
12 01 02 11 04 – Studier och samråd		
Övriga utgifter (ange vilka)		
Informationssystem		
Övriga administrativa utgifter (ange vilka)		
Totalt	0,016	

Beloppen avser totala utgifter för tolv månader.

Miljoner euro (avrundat till tre decimaler)

I.	Totalbelopp/år (tabell 7.2 + 7.3)	0,869
II.	Varaktighet	4 år
III.	Totalkostnad för åtgärden (I x II)	3,476 *

* Kostnader för personalresurser skulle kunna utsträckas längre än de 4 åren beroende på resultaten av förhandlingen och påföljande arbetsprogram.

8. UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING

8.1. Uppföljningsmetod

Direktivet skulle genomföras av medlemsstaterna två år efter antagandet (enligt planerna i slutet av 2005), dvs. i slutet av 2007. Dessutom har ett ytterligare år (fram tills slutet av 2008) avsatts för genomförandet av övergången till det system för administrativt samarbete som krävs (inrätta elektroniska förfaranden, införande av gemensamma kontaktpunkter osv.). Genom denna extra tid för genomförandet tas hänsyn till de administrativa investeringar som är nödvändiga i inledningen.

Kommissionen kommer med bistånd av en kommitté bestående av företrädare för medlemsstaterna aktivt att övervaka och bistå de 25 medlemsstaterna vid genomförandet av direktivet. Direktivets stora räckvidd och det stora antal frågor som behandlas i det kräver samarbete mellan kommissionen och medlemsstaterna så att direktivet kan införlivas och fungera på ett smidigt och homogent sätt över hela unionen.

Kommissionen skulle också övervaka de förväntade konsekvenserna av direktivet. Närmare bestämt betyder det att den med hjälp av externa näringslivskonsulter (kontrakt har redan ingåtts men kommer att kräva finansiering 2004) kommer att företa en kartläggning av ekonomiska indikatorer (t.ex. tjänsteföretags kostnader för att uppnå överensstämmelse, gemenskapens gränsöverskridande handel/ direkta utländska investeringar i tjänster, små och medelstora företags deltagande i gränsöverskridande handel/direkta utländska investeringar, prisskillnader).

8.2. De planerade utvärderingarnas form och frekvens

Eftersom de verkliga ekonomiska och arbetsmarknadsmässiga effekterna inte kommer att kunna mätas förrän direktivet är fullt genomfört, förslås att den första förhandsutvärderingen skall ingå i den rapport som kommissionen skall lägga fram före 2008, och att påföljande utvärderingar skall ingå i de rapporter som läggs fram vart tredje år efter den första rapporten.

9. BESTÄMMELSER OM BEDRÄGERIBEKÄMPNING

Öppna anbuds förfaranden kommer att användas för tidigare nämnda kontrakt och en tät uppföljning kommer att göras av kontrakten.